

Brussel, 28 maart 2023
(OR. en)

7909/23

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0424(COD)**

**ENER 161
ENV 316
CLIMA 164
IND 153
RECH 114
COMPET 285
ECOFIN 292
CODEC 505**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7556/23
nr. Comdoc.:	15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking) – Algemene oriëntatie

Voor de delegaties gaat hierbij de algemene oriëntatie van de Raad over bovengenoemd voorstel, die de Raad (Vervoer, Telecommunicatie en Energie) op 28 maart 2023 heeft aangenomen.

De algemene oriëntatie bevat het voorlopige standpunt van de Raad over dit voorstel en vormt het uitgangspunt voor de voorbereiding van de onderhandelingen met het Europees Parlement.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking)
(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

¹ PB C 211 van 19.8.2008, blz. 23.

² PB C 172 van 5.7.2008, blz. 55.

- (1) Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad³ is herhaaldelijk en ingrijpend gewijzigd. Aangezien nieuwe wijzigingen nodig zijn, dient ter wille van de duidelijkheid tot herschikking van die verordening te worden overgegaan.
- (2) Met de interne markt voor aardgas, die sinds 1999 geleidelijk tot stand is gebracht, wordt beoogd alle consumenten in de Unie – zowel particulieren als bedrijven – echte keuzevrijheid te bieden, nieuwe kansen voor het bedrijfsleven te scheppen en grensoverschrijdende handel te bevorderen, teneinde efficiëntieverbeteringen, concurrerende prijzen en een betere dienstverlening te bewerkstelligen en de voorzieningszekerheid en duurzaamheid in de hand te werken.
- (3) De Europese Green Deal en de klimaatwet stellen het streefcijfer voor de EU om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te worden op zodanige wijze vast dat het bijdraagt tot het concurrentievermogen, groei en banen in Europa. Om koolstofvrije gasmarkten op te zetten en te laten bijdragen tot de energietransitie, zijn aanzienlijk hogere aandelen hernieuwbare energiebronnen in een geïntegreerd energiesysteem vereist, met actieve deelname van de afnemers in concurrerende markten.

³ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 36).

- (3a) **Deze verordening moet worden gezien in samenhang met andere beleids- en wetgevingsinstrumenten, met name die welke zijn voorgesteld in het kader van de Europese Green Deal. Veel van die andere voorgestelde instrumenten, zoals de uitbreiding van [het emissiehandelssysteem van de Unie, de verordening inzake de verdeling van de inspanningen, de richtlijn hernieuwbare energie, de richtlijn energie-efficiëntie, de ReFuelEU-initiatieven en de voorgestelde herziening van de energiebelastingrichtlijn, moeten de decarbonisatie van de economie van de Unie stimuleren en ervoor zorgen dat deze een traject naar een klimaatneutrale Europese Unie in 2050 blijft volgen, zoals vereist in de Europese klimaatwet]. De voornaamste doelstelling van deze verordening is evenwel niet de transitie te stimuleren, maar deze mogelijk te maken en te vergemakkelijken door ervoor te zorgen dat er efficiënte gasmarkten blijven bestaan.**
- (4) Deze verordening beoogt de penetratie van hernieuwbare en koolstofarme gassen in het energiesysteem te bevorderen en de rol van fossiel gas te verkleinen, en om die nieuwe gassen een belangrijke rol te laten spelen bij de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de EU voor 2030 en klimaatneutraliteit in 2050. Deze verordening beoogt verder een regelgevend kader op te zetten dat alle marktpelers stimuleert en in staat stelt de overgangsrol van fossiel gas in aanmerking te nemen bij de planning van hun activiteiten om lock-in-effecten te vermijden en een geleidelijke en tijdige uitfasering van fossiel gas te waarborgen, met name in alle relevante industriële sectoren en voor verwarmingsdoeleinden.

- (4a) Verwacht wordt dat in het traject van de Europese Unie naar klimaatneutraliteit in 2050 energiebesparing en directe elektrificatie in veel gevallen de meest kosteneffectieve en energie-efficiënte decarbonisatieoptie zullen zijn. Er zal echter altijd een aantal eindgebruikstoepassingen zijn waarvoor dit niet haalbaar is of waaraan hogere kosten zijn verbonden. In dergelijke gevallen kan het gebruik van hernieuwbare of koolstofarme gassen en brandstoffen, waaronder biomethaan en hernieuwbare en koolstofarme waterstof, relevant zijn. De stimulansen die het pakket van de Europese Green Deal biedt, zullen aldus naar verwachting tot een fundamentele verandering leiden in de structuur van de vraag naar energie in het algemeen en de vraag naar gassen in het bijzonder. Terwijl momenteel op grote schaal aardgas wordt gebruikt voor ruimteverwarming, zullen in de toekomst naar verwachting andere energiedragers in de plaats daarvan komen, bijvoorbeeld bij het gebruik van geëlektrificeerde ruimteverwarmingstoestellen. Verwacht wordt dat waterstof in de toekomst in de eerste plaats zal worden gebruikt in sectoren die anders moeilijk koolstofvrij te maken zijn. Het betreft onder meer een aantal industriële processen, maar ook vervoerswijzen zoals langeafstandsvrachtovervoer over de weg, luchtvervoer en zeevervoer. Aangezien de precieze decarbonisatietrajecten en de rol en gebruikssituaties van energiedragers ook zullen afhangen van lokale uitgangspunten, middelen en omstandigheden, hoeven ze niet in detail worden voorgeschreven. Efficiënte markten zullen ervoor zorgen dat, gezien de lokale middelen en omstandigheden, consumenten die door andere beleidsinstrumenten worden gestimuleerd, zelf zullen kunnen kiezen welke decarbonisatiemogelijkheden het meest geschikt zijn voor hun specifieke gebruikssituatie.**

- (5) De waterstofstrategie van de EU onderkent dat, in het licht van het uiteenlopende potentieel van de EU-lidstaten voor de productie van hernieuwbare waterstof, een open en concurrerende EU-markt met onbeperkte grensoverschrijdende handel belangrijke voordelen biedt voor de mededinging, de betaalbaarheid en de voorzieningszekerheid. Bovendien wordt benadrukt dat het toewerken naar een liquide markt met een op grondstoffen gebaseerde waterstofhandel de deelname van nieuwe producenten zou vergemakkelijken en gunstig zou zijn voor een verdergaande integratie met andere energiedragers. Het zou realistische prijssignalen geven voor investeringen en operationele beslissingen, **met inbegrip van interconnecties**. De voorschriften van deze verordening moeten dus bevorderlijk zijn voor de opkomst van waterstofmarkten en op grondstoffen gebaseerde waterstofhandel en liquide handelshubs. [...]De lidstaten moeten onnodige belemmeringen, **waaronder onevenredige tarieven op interconnectiepunten**, [...] wegnemen. Hoewel moet worden erkend dat er inherente verschillen zijn, moet worden overwogen de bestaande regels die efficiënte handelstransacties voor de elektriciteits- en gasmarkten mogelijk maken, ook op de waterstofmarkt toe te passen. **Hoewel deze verordening algemene beginselen bevat volgens welke ook een waterstofmarkt moet functioneren, is het passend om bij de toepassing ervan rekening te houden met de ontwikkelingsfase van deze markt.**
- (6) [De herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] biedt de mogelijkheid tot een gecombineerde [...]beheerder. Derhalve hoeft uit hoofde van deze verordening geen wijziging te worden aangebracht in de organisatie van de nationale [...]systemen die stroken met de toepasselijke bepalingen van deze richtlijn.

- (7) Er moeten criteria worden vastgesteld voor de berekening van de tarieven voor toegang tot het net opdat deze tarieven volledig voldoen aan het beginsel van niet-discriminatie en aan de behoeften van een goed functionerende interne markt. Daarbij moet ten volle rekening worden gehouden met de noodzakelijke systeemintegriteit. Bovendien moeten de tarieven een afspiegeling vormen van de werkelijke kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte, structureel vergelijkbare netbeheerder en transparant zijn, waarbij wordt gelet op een redelijke winst op de investeringen, en ze de integratie van hernieuwbare en koolstofarme gassen mogelijk maken. De voorschriften inzake nettoegangstarieven in deze verordening worden aangevuld met nadere voorschriften inzake nettoegangstarieven, met name in de op basis van deze verordening vastgestelde netcodes en richtsnoeren, in [de TEN-E-verordening volgens voorstel COM(2020) 824 final], [de methaanverordening volgens voorstel COM(2021) 805], Richtlijn (EU) 2018/2001 en [de energie-efficiëntierichtlijn als voorgesteld in COM(2021) 558 final].

- (8) Het is doorgaans het efficiëntst om infrastructuur te financieren uit van de gebruikers van die infrastructuur verkregen inkomsten, en om kruissubsidies te voorkomen. Bovendien zijn kruissubsidies, in het geval van gereguleerde activa, onverenigbaar met het algemene beginsel van kostengeoriënteerde tarieven. In uitzonderlijke gevallen kunnen kruissubsidies maatschappelijke baten hebben, met name tijdens de vroege fasen van netontwikkeling, als de geboekte capaciteit laag is ten opzichte van de technische capaciteit, en er aanzienlijke onzekerheid bestaat wanneer de toekomstige vraag naar capaciteit zal ontstaan. Daarom kunnen kruissubsidies in een vroeg stadium bijdragen tot redelijke en voorspelbare tarieven voor netgebruikers en de risico's voor investeringen voor netbeheerders verlagen. Aldus kunnen kruissubsidies bijdragen tot een investeringsklimaat dat de decarbonisatie-doelstellingen van de Unie ondersteunt. Kruissubsidies moeten niet worden gefinancierd door netgebruikers in andere lidstaten, direct noch indirect. Daarom is het passend om de financiering van kruissubsidies alleen te heffen op exitpunten van eindgebruikers binnen dezelfde lidstaat. Omdat kruissubsidies uitzonderlijk zijn, moet bovendien worden gewaarborgd dat ze proportioneel, transparant, en beperkt in de tijd zijn en onder regulerend toezicht staan. **Het moet mogelijk zijn regels vast te stellen met betrekking tot kruissubsidies of financiële overdrachten tussen gereguleerde activa voor individuele exploitanten of voor categorieën exploitanten die in een bepaalde lidstaat actief zijn. Redelijke en voorspelbare financiële voorwaarden voor netgebruikers in een vroeg stadium kunnen ook met andere middelen dan kruissubsidies worden verkregen, bv. met directe subsidies voor netexploitanten of -gebruikers, mits ze verenigbaar zijn met artikel 107 VWEU.**
- (9) Het gebruik van marktgerichte regelingen, zoals veilingen, om tarieven vast te stellen moet stroken met de bepalingen van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 en Verordening (EU) 2017/459 van de Commissie.
- (10) Een gemeenschappelijk minimumpakket van derdentoegangsdiensten is nodig om in de hele Unie, in de praktijk voor een gemeenschappelijke minimumtoegangsnorm te zorgen, teneinde te waarborgen dat derdentoegangsdiensten voldoende compatibel zijn en de voordelen van een goed functionerende interne markt voor aardgas kunnen worden benut.

- (11) Regelingen inzake derdentoegang moeten worden gebaseerd op de beginselen in deze verordening. De organisatie van entry-exitsystemen, die een vrije allocatie van gas op basis van vaste capaciteit toestaan, is al in oktober 2013 verwelkomd door het XXIVe Forum van Madrid. Daarom moet een definitie van entry-exitsysteem worden ingevoerd [...] om een gelijk speelveld te helpen creëren voor hernieuwbare en koolstofarme gasen die verbonden zijn met het transmissie- of het distributieniveau. Tariefbepaling [...] voor distributiesysteembeheerders en de organisatie van capaciteitsallocatie tussen het transmissie- en distributiesysteem moeten worden overgelaten aan de regulerende instanties op basis van de in [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] verankerde beginselen.
- (12) Toegang tot het entry-exitsysteem moet in het algemeen op vaste capaciteit gebaseerd zijn. Netbeheerders moeten zo samenwerken dat het aanbod van vaste capaciteit maximaal is, waardoor netgebruikers het gas dat binnenkomt of uitgaat op basis van vaste capaciteit vrij kunnen toewijzen aan ieder entry- of exitpunt in hetzelfde entry-exitsysteem.
- (12a) De lidstaten moeten volledige of gedeeltelijke regionale integratie tot stand kunnen brengen wanneer twee of meer aangrenzende entry-exitsystemen worden samengevoegd. Het moet mogelijk zijn meerdere balanceringszones [...] op te nemen in een gedeeltelijke regionale integratie[...]; dat zou een grote stap zijn naar integratie van gefragmenteerde gasmarkten en verbetering van de werking van de interne gasmarkt.**
- (12b) (oude overweging 34, ongewijzigd hier naartoe verplaatst)** Waar regionale marktintegratie is ondernomen, moeten de betrokken transmissiesysteembeheerders en regulerende instanties kwesties met grensoverschrijdende gevolgen aanpakken, zoals tariefstructuren, balanceringsregimes, capaciteiten op resterende grensoverschrijdende punten, investeringsplannen en de vervulling van de taken van transmissiesysteembeheerders en regulerende instanties.

- (13) Voorwaardelijke capaciteit moet alleen worden aangeboden als netbeheerders geen vaste capaciteit kunnen aanbieden. Netbeheerders moeten de voorwaarden voor voorwaardelijke capaciteit op basis van operationele beperkingen transparant en helder definiëren. De regulerende instantie moet **de voorwaarden goedkeuren en** waarborgen dat het aantal voorwaardelijkecapaciteitsproducten beperkt is om versnippering van de markt te voorkomen en om te zorgen dat het beginsel van efficiënte derdentoegang wordt nageleefd.
- (14) Ter voltooiing van de interne markt voor gas moet een afdoende grensoverschrijdende gasinterconnectiecapaciteit worden bewerkstelligd en moet de marktintegratie worden bevorderd.
- (15) Er is een grotere samenwerking en coördinatie tussen transmissiesysteembeheerders en, indien van toepassing, distributiesysteembeheerders vereist om netcodes in te voeren voor de verlening en het beheer van daadwerkelijke en transparante toegang tot de transmissienetwerken over de grenzen heen te verwezenlijken, om, met inachtneming van het milieu, een gecoördineerde en voldoende toekomstgerichte planning en een deugdelijke technische ontwikkeling van het aardgassysteem, inclusief het creëren van interconnectiecapaciteit, in de Unie te waarborgen. De netcodes moeten in overeenstemming zijn met de door het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators ("ACER"), opgericht overeenkomstig Verordening (EU) 2019/942 van het Europees Parlement en de Raad⁴, geformuleerde kaderrichtsnoeren die niet-bindend van aard zijn ("kaderrichtsnoeren"). ACER moet betrokken worden bij de beoordeling, op feitelijke basis, van ontwerpnetcodes, waaronder de vraag of zij aan de kaderrichtsnoeren voldoen, en het kan de Commissie aanbevelen die netcodes goed te keuren. ACER dient ook de voorgestelde wijzigingen van de netcodes te beoordelen, en het kan de Commissie aanbevelen die wijzigingen goed te keuren. Transmissiesysteembeheerders moeten hun netten volgens deze netcodes beheren.

⁴ Verordening (EU) 2019/942 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators.

- (16) Teneinde in de Unie een optimaal beheer van het gastransmissienet te garanderen, moet in een Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas ("het ENTSB voor gas") worden voorzien. De taken van het ENTSB voor gas moeten worden uitgeoefend met inachtneming van de EU- mededingingsregels, die op de beslissingen van het ENTSB voor gas van toepassing zijn. De taken van het ENTSB voor gas moeten nauwkeurig worden omschreven en zijn werkmethode moet efficiëntie, transparantie en de representatieve aard van het ENTSB voor gas garanderen. De door het ENTSB voor gas opgestelde netcodes zijn niet bedoeld om de noodzakelijke nationale netcodes voor niet-grensoverschrijdende kwesties te vervangen. Aangezien met een benadering op regionaal niveau effectievere vooruitgang kan worden geboekt, moeten de transmissiesysteembeheerders binnen de overkoepelende samenwerkingsstructuur regionale structuren opzetten en er tegelijkertijd voor zorgen dat de resultaten op regionaal niveau stroken met de netcodes en niet-bindende tienjarige netontwikkelingsplannen op het niveau van de Unie. Samenwerking binnen dergelijke regionale structuren vergt een daadwerkelijke ontvlechting van netwerk-activiteiten enerzijds en productie- en leveringsactiviteiten anderzijds, anders houdt regionale samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders een risico van concurrentieverstorend gedrag in. De lidstaten moeten de samenwerking bevorderen en toezien op de effectieve werking van het netwerk op regionaal niveau. De samenwerking op regionaal niveau moet verenigbaar zijn met de vooruitgang naar een concurrerende en efficiënte interne markt voor gassen.
- (17) Om voor meer transparantie te zorgen met betrekking tot de ontwikkeling van het gastransmissienetwerk in de Unie, moet het ENTBS voor gas op basis van een gezamenlijk scenario en een onderling samenhangend model een niet-bindend tienjarig netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, opstellen, publiceren en regelmatig bijwerken. Rendabele gastransmissienetwerken en de nodige regionale interconnecties, die relevant zijn vanuit commercieel oogpunt en vanuit het oogpunt van voorzieningszekerheid, moeten deel uitmaken van dat netontwikkelingsplan.

- (18) Om de concurrentie door middel van de liquide groothandelmarkten voor gas te vergroten, is het van essentieel belang dat gas onafhankelijk van de locatie in het systeem kan worden verhandeld. Dit kan alleen als netgebruikers de vrijheid krijgen om entry- en exitcapaciteit los te boeken, zodat er een gastransport via zones en niet langs contractuele paden ontstaat. Om de vrijheid van onafhankelijke boekingscapaciteit op entry- en exitpunten te waarborgen, moeten de tarieven van een entrypunt dus los staan van de tarieven van een exitpunt en moeten ze voor die punten afzonderlijk worden aangeboden, en het tarief mag de entry- en exitkosten niet in een enkele prijs bundelen.
- (19) Verordening (EU) nr. 312/2014 van de Commissie tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancerings van transmissienetten voorziet in regels voor het opzetten van technische regels om een balanceringsregime op te bouwen, maar laat vrijheid voor uiteenlopende ontwerpkeuzen per balanceringsregime dat in een specifiek entry-exitsysteem wordt toegepast. De combinatie van keuzen leidt tot specifieke balanceringsregimes die in een specifiek entry-exitsysteem worden toegepast en die momenteel grotendeels samenvallen met het grondgebied van de lidstaten.
- (20) Netgebruikers hebben de verantwoordelijkheid om hun invoedingen in balans te brengen met hun onttrekkingen, waarbij handelsplatforms zijn opgericht om de handel in gas tussen netgebruikers te vergemakkelijken. Om voor hernieuwbare en koolstofarme gassen een gelijke markttoegang te garanderen [...], moet de balanceringszone ook zoveel mogelijk het distributiesysteemniveau omvatten. Het virtuele handelsplatform moet worden gebruikt om gas tussen de clearingrekeningen van netgebruikers uit te wisselen.
- (21) Verwijzingen naar geharmoniseerde transportcontracten in de context van niet-discriminerende toegang tot het net van transmissiesysteembeheerders houden niet in dat de voorwaarden van de transportcontracten van een bepaalde transmissiesysteembeheerder in een lidstaat dezelfde moeten zijn als die van een andere transmissiesysteembeheerder in die lidstaat of in een andere lidstaat, behoudens waar minimumeisen zijn vastgesteld waaraan alle transportcontracten moeten voldoen.

- (22) Gelijke toegang tot informatie over de fysieke toestand en de doelmatigheid van het systeem is noodzakelijk opdat alle marktspelers zich een oordeel over de totale vraag- en aanbodsituatie kunnen vormen en de redenen voor bewegingen van de groothandelsprijs kunnen onderkennen. Dit betekent onder meer dat nauwkeuriger informatie moet worden verschaft over vraag en aanbod, netcapaciteit, flows en onderhoud, balancerings- en beschikbaarheid en gebruik van opslag. Gezien het belang van deze informatie voor de werking van de markt is versoepeling van de bestaande publicatiebeperkingen om redenen van vertrouwelijkheid noodzakelijk.
- (23) Vertrouwelijkheidsvoorschriften voor commercieel gevoelige informatie zijn echter van groot belang als het gegevens met een voor het bedrijf commercieel strategisch karakter betreft, als een opslaginstallatie slechts één gebruiker heeft, of als het gaat om gegevens over exitpunten binnen een systeem of subsysteem die niet met een ander transmissie- of distributiesysteem verbonden zijn maar met een enkele industriële eindverbruiker indien door de publicatie van dergelijke gegevens vertrouwelijke informatie over het productieproces van deze verbruiker wordt vrijgegeven.
- (24) Om het vertrouwen in de markt te versterken, moeten marktspelers de zekerheid hebben dat op misbruik doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties worden gesteld. De bevoegde autoriteiten moeten de bevoegdheid krijgen vermoedens van marktmisbruik daadwerkelijk te onderzoeken. Daartoe is het nodig dat de bevoegde autoriteiten toegang hebben tot gegevens die informatie verschaffen over operationele beslissingen van leveranciers. Op de gasmarkt worden al deze beslissingen aan de systeembeheerders gemeld in de vorm van capaciteitsreserveringen, nominaties en gerealiseerde flows. Systeembeheerders moeten informatie daarover gedurende een bepaalde termijn in gemakkelijk te raadplegen vorm ter beschikking van de bevoegde autoriteiten houden. De bevoegde autoriteiten moeten er verder regelmatig op toezien dat de transmissiesysteembeheerders de regels naleven.

- (25) Er is in sommige lidstaten sprake van een gebrekkige toegang tot aardgasopslag- en lng-installaties. Daarom moet de tenuitvoerlegging van de bestaande regelgeving verbeterd worden, ook [...] op transparantiegebied. Die verbeteringen moeten het potentieel en het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme gassen voor die installaties in de interne markt in aanmerking nemen. Uit onderzoek van de Europese groep van regulerende instanties voor elektriciteit en gas is gebleken dat de voor opslagsysteembeheerders geldende vrijwillige richtsnoeren voor goede praktijk met betrekking tot de toegang van derden, waarover de belanghebbenden op het Forum van Madrid het eens waren geworden, onvoldoende worden gevolgd en daarom bindend moeten worden verklaard.
- (26) Door de transmissiesysteembeheerders beheerde niet-discriminerende en transparante balanceringsystemen voor aardgas zijn belangrijke mechanismen, met name voor nieuwkomers op de markt, die het mogelijk moeilijker hebben om hun totale verkoopportefeuille in balans te houden dan gevestigde ondernemingen binnen een relevante markt. Derhalve moeten regels worden vastgesteld die garanderen dat de transmissiesysteembeheerders dergelijke mechanismen beheren op een wijze die verenigbaar is met niet-discriminerende, transparante en effectieve toegangsvoorwaarden voor het net.
- (27) De regulerende instanties moeten ervoor zorgen dat de in deze verordening neergelegde voorschriften en de op basis van deze verordening en de netcodes vastgestelde richtsnoeren in acht worden genomen.
- (28) In de **in bijlage I** bij deze verordening opgenomen [...] richtsnoeren worden meer gedetailleerde bepalingen vastgesteld. Deze regels moeten zich in de loop der tijd waar nodig ontwikkelen, rekening houdend met de verschillen tussen de nationale gassystemen en de ontwikkeling daarvan.
- (29) Wanneer de Commissie voorstelt de [...] **in bijlage I** bij deze verordening opgenomen richtsnoeren te wijzigen, moet zij vooraf alle betrokken partijen waarop **die** richtsnoeren van toepassing zijn – vertegenwoordigd door de beroepsorganisaties – en de lidstaten in het forum van Madrid raadplegen.

- (30) Van de lidstaten en de bevoegde nationale instanties moet worden verlangd dat zij de Commissie relevante informatie verschaffen. Deze informatie moet door de Commissie vertrouwelijk worden behandeld.
- (31) Deze verordening en de in overeenstemming hiermee vastgestelde netcodes en richtsnoeren laten de toepassing van de concurrentieregels van de Unie onverlet.
- (32) De lidstaten en de verdragsluitende partijen bij de Energiegemeenschap moeten nauw samenwerken wat betreft alle aangelegenheden in verband met de ontwikkeling van een geïntegreerde gashandelsregio en zij mogen geen maatregelen treffen die de verdere integratie van de aardgasmarkten of de voorzieningszekerheid van de lidstaten en de verdragsluitende partijen in het gedrang brengt.

[...] [...]

[...] **(overweging niet gewijzigd, alleen achter overweging 12a geplaatst)**

- (35) De energietransitie en de voortschrijdende integratie van de gasmarkt vereisen grotere transparantie inzake de toegestane of beoogde inkomsten van transmissiesysteembeheerders. Een aantal besluiten in verband met aardgasnetten wordt op die informatie gebaseerd; zo zijn voor de overdracht van de transmissieactiva van een aardgasnet**beheerder** naar een waterstofnet**beheerder** of voor de uitvoering van een tussen de TSB's geldende compensatiemechanisme (ITC) meer transparantie nodig dan momenteel bestaat. Bovendien vereisen de beoordelingen van de tariefontwikkelingen op de lange termijn duidelijkheid inzake de vraag naar aardgas en kostenramingen. Transparantie over toegestane inkomsten moet dit laatste punt mogelijk maken. De regulerende instanties moeten in het bijzonder **regelmatig** informatie verstrekken over de methode voor de berekening van de inkomsten van transmissiesysteembeheerders, de waarde van hun gereguleerde activa en de afschrijving daarvan in de tijd, de waarde van operationele uitgaven, de kapitaalkosten die op transmissiesysteembeheerders worden toegepast en de toegepaste prikkels en premies, **alsook over de langetermijnonwikkeling van de transmissietarieven op basis van de verwachte veranderingen in hun toegestane of beoogde inkomsten en in de vraag naar gas. Om te zorgen voor een goed proces van vergaring en interpretatie van de gegevens voor de transparante en reproduceerbare vergelijkende studie van de efficiëntie van de transmissiesysteembeheerders, moet ACER zijn werkzaamheden coördineren met de transmissiesysteembeheerders en het ENTSB voor gas.**
- (36) De uitgaven van transmissiesysteembeheerders bestaan overwegend uit vaste kosten. Hun bedrijfsmodel en de huidige nationale regulerende kaders gaan uit van een langdurige benutting van hun netten, met lange afschrijftermijnen (30 tot 60 jaar). In de context van de energietransitie moeten de regulerende instanties kunnen anticiperen op de daling van de vraag naar gas om de regelingen tijdig aan te passen, teneinde te voorkomen dat de betaalbaarheid voor de consument onder druk komt door een hoger percentage vaste kosten in de vraag naar gas, aangezien transmissiesysteembeheerders hun kosten via hun tarieven terugverdienen. Zo nodig kan bijvoorbeeld het afschrijvingsprofiel of de vergoeding van de transmissieactiva worden aangepast.

- (37) De transparantie inzake de toegestane of beoogde inkomsten van transmissiesysteembeheerders moet worden verhoogd met het oog op benchmarking en beoordeling door netwerkgebruikers. Grotere transparantie kan ook dienstig zijn voor grensoverschrijdende samenwerking en de oprichting van ITC-mechanismen tussen beheerders, hetzij voor regionale samenwerking, hetzij om tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen toe te passen, zoals in deze verordening bepaald.
- (38) Om de economisch gunstigste locaties voor de productie van hernieuwbare en koolstofarme gassen te benutten, moeten netgebruikers profiteren van kortingen voor op capaciteit gebaseerde [...] tarieven. Die moeten een korting voor injectie van de productiefaciliteiten voor hernieuwbare en koolstofarme gassen, een korting voor tarieven op entrypuncten van en exitpunten naar opslaginstallaties, en een korting op [...] de grensoverschrijdende tarieven [...] **op interconnectiepunten tussen lidstaten** [...] omvatten. **De regulerende instanties moeten in bepaalde omstandigheden kunnen besluiten de kortingen op deze tarieven niet toe te passen.** Indien de waarde van niet-grensoverschrijdende kortingen verandert, moet de regulerende instantie de belangen van de netgebruikers en de netbeheerders afwegen, met inachtneming van stabiele financiële kaders speciaal voor bestaande investeringen, met name voor hernieuwbare productiefaciliteiten. Indien mogelijk moeten indicatoren of voorwaarden om de korting te wijzigen, voldoende lang van tevoren kenbaar worden gemaakt, voordat een besluit tot wijziging van de korting wordt genomen. De korting mag niet van invloed zijn op de algemene tariefstellingsmethode, maar moet achteraf voor het betrokken tarief worden verschaft. Om van de korting te profiteren, moeten netgebruikers de transmissiesysteembeheerders de vereiste informatie verstrekken [...] op basis van een met de Uniedatabank verbonden certificaat.

- (39) Lagere inkomsten ten gevolge van de toepassing van kortingen **moeten** worden behandeld als algemene inkomstendalingen, bijvoorbeeld uit lagere capaciteitverkoop, en **zouden** tijdig via tarieven **moeten** worden teruggewonnen, bijvoorbeeld door een verhoging van de specifieke tarieven volgens de algemene voorschriften van [...] deze verordening. Aan de Commissie moet de bevoegdheid worden toegekend om **gedelegeerde handelingen tot wijziging van deze verordening vast te stellen waarbij [...] de kortingniveaus [...] worden gewijzigd**, om structurele inkomstenonevenwichtigheden voor transmissiesysteembeheerders te beperken.
- (40) Teneinde de efficiëntie van de aardgasdistributienetten in de Unie te verhogen en te zorgen voor nauwe samenwerking met de transmissiesysteembeheerders en het ENTSB voor gas moet een entiteit van distributiesysteembeheerders in de Unie ("de EU DSB-entiteit") worden voorzien, die ook aardgasdistributiesysteembeheerders omvat. De taken van de EU DSB-entiteit moeten nauwkeurig worden omschreven en de werkmethode ervan efficiëntie, transparantie en de representatieve aard van de distributiesysteembeheerders van de Unie garanderen. **De EU DSB-entiteit moet de vrijheid hebben haar statuten en procedurevoorschriften vast te stellen, rekening houdend met de verschillen tussen de aardgas- en de elektriciteitssector.** De EU DSB-entiteit moet nauw samenwerken met het ENTSB voor gas wat betreft de voorbereiding en tenuitvoerlegging van de netcodes, voor zover van toepassing, en ervoor ijveren om te voorzien in richtsnoeren betreffende de integratie van onder meer decentrale productie en andere gebieden die verband houden met het beheer van distributienetten.

- (41) Distributiesysteembeheerders spelen een belangrijke rol bij de integratie van hernieuwbare en koolstofarme gassen in het systeem, aangezien bijvoorbeeld ongeveer de helft van de biomethaanproductiecapaciteit met het distributienet verbonden is. Om de deelname van die gassen aan de groothandelsmarkt te bevorderen, moeten met het distributienet verbonden productiefaciliteiten in alle lidstaten toegang tot het virtuele handelsplatform hebben. Krachtens de onderhavige verordening moeten distributiesysteembeheerders en transmissiesysteembeheerders bovendien samenwerken om bidirectionele flows vanaf het distributienet naar het transmissienet mogelijk te maken, of om de integratie van het distributiesysteem via alternatieve middelen met vergelijkbaar effect te waarborgen, teneinde de marktintegratie van hernieuwbare en koolstofarme gassen te stimuleren.
- (42) Door de integratie van toenemende volumes hernieuwbare en koolstofarme gassen in het Europese aardgassysteem verandert de kwaliteit van het in Europa getransporteerde en verbruikte aardgas. Om de ongehinderde grensoverschrijdende flow van aardgas te waarborgen, de interoperabiliteit van de markten te behouden en marktintegratie mogelijk te maken, is het nodig de transparantie van de gaskwaliteit en van de beheerskosten daarvan te verhogen, in een geharmoniseerde benadering van de rol en verantwoordelijkheden van de regulerende instanties en systeembeheerders te voorzien en de grensoverschrijdende coördinatie te versterken. Bij het waarborgen van een geharmoniseerde benadering van de gaskwaliteit voor grensoverschrijdende interconnectiepunten, moeten de lidstaten hun flexibiliteit behouden bij de toepassing van gaskwaliteitsnormen in hun binnenlandse aardgassystemen.

- (43) De bijmenging van waterstof in het aardgassysteem is minder efficiënt dan het gebruik van waterstof in zuivere vorm, en vermindert de waarde van waterstof. Dit is verder van invloed op de werking van de gasinfrastructuur, eindgebruikerstoepassingen en de interoperabiliteit van grensoverschrijdende systemen. De lidstaten moeten de beslissingsbevoegdheid inzake de bijmenging van waterstof in hun nationale aardgassystemen behouden. Tegelijkertijd zou een geharmoniseerde benadering inzake de bijmenging van waterstof in het aardgassysteem in de vorm van een Uniebreed toegestaan plafond op grensoverschrijdende interconnectiepunten tussen de EU-lidstaten, waar de transmissiesysteembeheerders aardgas met een bijgemengd waterstofniveau onder dat plafond moeten aanvaarden, het risico van marktsegmentatie beperken. Aangrenzende transmissiesystemen moeten de vrijheid behouden om hogere waterstofbijmengniveaus voor grensoverschrijdende interconnectiepunten overeen te komen. **Bij het overwegen van dergelijke overeenkomsten moeten de lidstaten de andere lidstaten raadplegen indien de maatregel waarschijnlijk gevolgen voor hen zal hebben, en moeten zij de situatie in die landen in aanmerking nemen.**
- (44) Een krachtige grensoverschrijdende coördinatie en dito geschillenbeslechtsingsprocedure tussen transmissiesysteembeheerders inzake gaskwaliteit, inclusief biomethaan en waterstofbijmengingen, zijn van essentieel belang om efficiënt transport van aardgas door aardgassystemen in de Unie te bevorderen en zodoende naar sterkere integratie van de interne markt te bewegen. Hogere transparantievereisten inzake gaskwaliteitsparameters, inclusief calorische bovenwaarde, Wobbe-index en zuurstofgehalte, en waterstofbijmengsels en de ontwikkelingen daarvan in de tijd, in combinatie met monitoring- en rapportageverplichtingen, moeten bijdragen tot de goede werking van een open en efficiënte interne markt voor aardgas.

- (44a) De lidstaten moeten hun oorspronkelijke gaskwaliteitsspecificaties kunnen blijven gebruiken indien hun regulerende instanties geen overeenstemming kunnen bereiken over de opheffing van een grensoverschrijdende beperking als gevolg van verschillen in de waterstofbijmengniveaus of -praktijken. Om ongehinderde grensoverschrijdende flows te waarborgen en de integriteit van de interne energiemarkt in stand te houden, moet de bevoegde regulerende instanties de bevoegdheid worden toegekend om het gemeenschappelijke geschillenbeslechtsingsproces op voortschrijdende basis opnieuw op te starten, teneinde rekening te houden met de ontwikkelingen op de gasmarkten en in de gastehnologieën.**
- (45) Om de niet-essentiële onderdelen van de onderhavige verordening te wijzigen en deze aan te vullen op bepaalde specifieke gebieden die van essentieel belang zijn voor de marktintegratie, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU gedelegeerde handelingen vast te stellen. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven⁵. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen moeten het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten ontvangen, en moeten hun deskundigen stelselmatig toegang hebben tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

⁵ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1

- (46) [...] ⁶Interoperabiliteits- en gegevensuitwisselingsregels voor het aardgassysteem, **zoals ook vastgelegd in Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie** ⁷, zijn essentieel, met name wat betreft [...] interconnectieovereenkomsten, met inbegrip van voorschriften voor het beheersen van de gasflow, meetbeginselen ter bepaling van gashoeveelheden en -kwaliteit, regels voor het matchingsproces en voor de toewijzing van gashoeveelheden en communicatieprocedures in het geval van uitzonderlijke gebeurtenissen, een gemeenschappelijk stelsel van eenheden, gaskwaliteit, met inbegrip van het beheer van grensoverschrijdende handelsbeperkingen ten gevolge van gaskwaliteitsverschillen en van verschillen op het gebied van odorisatiepraktijken, korte- en langetermijncontrole van gaskwaliteit, en informatieverstrekking, gegevensuitwisseling en rapportage over gaskwaliteit, transparantie, communicatie, informatieverstrekking en samenwerking tussen de relevante marktpelers.
- (47) Teneinde in de Unie een optimaal beheer van het EU-waterstoftransmissienet te garanderen en grensoverschrijdende handel in waterstof en grensoverschrijdende levering van waterstof mogelijk te maken, moet een Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof ("het ENNOH") worden opgericht. De taken van het ENNOH moeten worden uitgeoefend met inachtneming van de EU-mededingingsregels. De taken van het ENNOH moeten nauwkeurig worden omschreven en zijn werkmethode moet efficiëntie, transparantie en de representatieve aard van het ENNOH garanderen. [...]

⁶ [...]

⁷ **Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie van 30 april 2015 tot vaststelling van een netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling (PB L 113 van 1.5.2015, blz. 13).**

- (48) Totdat het ENNOH is opgericht, moet een tijdelijk platform worden opgezet, onder leiding van de Commissie en met de betrokkenheid van ACER en alle betrokken marktspelers, inclusief het ENTSB voor gas, het ENTSB voor elektriciteit en de EU DSB-entiteit. Dit platform moet in een vroeg stadium de werkzaamheden inzake het aanduiden en ontwikkelen van vraagstukken die van belang zijn voor de opbouw van het waterstofnet en de waterstofmarkten ondersteunen, zonder formele beslissingsbevoegdheid. Het platform moet worden opgeheven als het ENNOH is opgericht. Totdat het ENNOH is opgericht, is het ENTSB voor gas verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Uniebrede netontwikkelingsplannen, met inbegrip van waterstofnetten.
- (49) Om voor transparantie te zorgen met betrekking tot de ontwikkeling van het waterstofnetwerk in de Unie, moet het ENNOH een niet-bindend tienjarig netontwikkelingsplan voor waterstof, gericht op de behoeften van de zich ontwikkelende waterstofmarkten, dat de gehele Unie dekt, opstellen, publiceren en regelmatig bijwerken. Rendabele waterstoftransportnetwerken en de nodige interconnecties, die relevant zijn vanuit commercieel oogpunt, moeten deel uitmaken van dat netontwikkelingsplan. Het ENNOH moet deelnemen aan de ontwikkeling van de kosten-batenanalyse voor het gehele energiesysteem en de onderling samenhangende energiemarkt en het netmodel, inclusief elektriciteit-, gas- en waterstoftransportinfrastructuur en -opslag, lng en elektrolytische cellen, de scenario's voor de tienjarige netontwikkelingsplannen en het verslag over de inventarisatie van leemten in de infrastructuur, zoals bepaald in de artikelen 11, 12 en 13 van **Verordening (EU) 2022/869 [...]** voor de ontwikkeling van de lijst van projecten van gemeenschappelijk belang. Daartoe moet het ENNOH nauw samenwerken met het ENTSB voor elektriciteit en het ENTSB voor gas om de systeemintegratie te bevorderen. Het ENNOH moet die taken voor de eerste maal verrichten voor de opstelling van de achtste lijst van projecten van gemeenschappelijk belang, mits het operationeel is en tegen 2026 in staat is de nodige input te leveren voor het tienjarige netontwikkelingsplan.

- (50) Alle marktspelers hebben belang bij de werkzaamheden die van het ENNOH worden verwacht. Daarom is een effectieve raadplegingsprocedure van essentieel belang. In het algemeen moet het ENNOH in zijn werkzaamheden de planning, ontwikkeling en exploitatie van infrastructuur opnemen, in samenwerking met andere relevante marktspelers en hun beroepsverenigingen.
- (51) Aangezien met een benadering op regionaal niveau effectievere vooruitgang kan worden geboekt, moeten de waterstofnetbeheerders binnen de overkoepelende samenwerkingsstructuur regionale structuren opzetten en er tegelijkertijd voor zorgen dat de resultaten op regionaal niveau stroken met de netcodes en niet-bindende Uniebrede tienjarige netontwikkelingsplannen. De lidstaten moeten de samenwerking bevorderen en toezien op de effectieve werking van het netwerk op regionaal niveau.
- (52) Transparantie-eisen zijn nodig om te waarborgen dat het vertrouwen in de in de Unie opkomende waterstofmarkten onder de marktspelers kan ontwikkelen. Gelijke toegang tot informatie over de fysieke toestand en de werking van het waterstofsysteem is noodzakelijk opdat alle marktspelers zich een oordeel over de totale vraag- en aanbodsituatie kunnen vormen en de redenen voor marktprijsontwikkelingen kunnen onderkennen. De informatie moet altijd op een zinvolle en goed toegankelijke manier en op niet-discriminerende basis worden bekendgemaakt.
- (53) Het ENNOH **moet** [...] een centraal webplatform **oprichten** om alle voor de marktspelers relevante gegevens beschikbaar te stellen, met het oog op doeltreffende toegang tot het net.
- (54) De voorwaarden voor toegang tot de waterstofnetten in de vroege stadia van de marktontwikkeling moeten een efficiënte werking, niet-discriminatie en transparantie voor netgebruikers waarborgen, waarbij de beheerders voldoende flexibiliteit behouden. Door de maximale looptijd van capaciteitscontracten te beperken, moet het risico op contractuele congestie en het hamsteren van capaciteit worden beperkt.
- (55) De algemene voorwaarden voor de toegang van derden tot waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals moeten worden bepaald om niet-discriminerende toegang en transparantie voor netgebruikers te waarborgen.

- (56) Waterstofnetbeheerders moeten samenwerken om netcodes op te zetten om transparante en niet-discriminerende toegang tot de netten over de grenzen heen te bieden en te beheren, en om een gecoördineerde ontwikkeling van het net in de Unie, inclusief het creëren van interconnectiecapaciteit, te waarborgen. **De Commissie moet een jaar na de oprichting van het ENNOH de eerste prioriteitenlijst opstellen met de terreinen waarmee bij de ontwikkeling van netcodes voor waterstof rekening moet worden gehouden.** De netcodes moeten in overeenstemming zijn met de door ACER ontwikkelde niet-bindende kaderrichtsnoeren. ACER moet betrokken worden bij de beoordeling, op feitelijke basis, van ontwerpnetcodes, waaronder de vraag of zij aan de kaderrichtsnoeren voldoen, en het kan de Commissie aanbevelen die netcodes goed te keuren. ACER dient ook de voorgestelde wijzigingen van de netcodes te beoordelen, en het kan de Commissie aanbevelen die wijzigingen goed te keuren. Waterstofnetbeheerders moeten hun netten volgens deze netcodes beheren.
- (57) De door het ENNOH opgestelde netcodes zijn niet bedoeld om de noodzakelijke nationale voorschriften voor niet-grensoverschrijdende kwesties te vervangen.
- (58) De kwaliteit van de in Europa getransporteerde en verbruikte waterstof kan variëren, naargelang de productietechnologie en de transportkenmerken. Daarom moet een geharmoniseerde benadering inzake het waterstofkwaliteitsbeheer op Unieniveau op grensoverschrijdende interconnectiepunten leiden tot een grensoverschrijdende waterstofflow en marktintegratie.

[...] [...]

- (60) Een krachtige grensoverschrijdende coördinatie en dito geschillenbeslechtingprocedure tussen waterstof[...]netbeheerders zijn van essentieel belang om het transport van waterstof door waterstofnetten in de Unie te bevorderen en zodoende naar een sterkere integratie van de interne markt te bewegen. Hogere transparantievereisten inzake waterstofkwaliteitsparameters en de ontwikkelingen daarvan in de tijd, in combinatie met monitoring- en rapportageverplichtingen, moeten bijdragen tot de goede werking van een open en efficiënte interne markt voor waterstof.
- (61) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze verordening, moeten overeenkomstig artikel 291 VWEU uitvoeringsbevoegdheden aan de Commissie worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁸.
- (62) Om de efficiënte exploitatie van de Europese waterstofnetten te waarborgen, moeten de waterstofnetbeheerders verantwoordelijk zijn voor de werking, het onderhoud en de ontwikkeling van het waterstoftransportnet, in nauwe samenwerking met andere waterstofnetbeheerders en andere systeembeheerders waarmee hun netten verbonden zijn; onder meer om energiesysteemintegratie te bevorderen.

⁸ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (63) Het is in het belang van de werking van de interne markt dat kan worden beschikt over op EU-niveau geharmoniseerde normen. Zodra de verwijzing naar een dergelijke norm in het Publicatieblad van de Europese Unie is bekendgemaakt, moet de inachtneming ervan een vermoeden van overeenstemming met de overeenkomstige eisen van de op basis van deze verordening vastgestelde uitvoeringsmaatregel doen ontstaan, hoewel ook andere middelen voor het bewijs van deze overeenstemming moeten worden toegestaan. Overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EU) nr. 1025/2012 kan de Commissie Europese normalisatie-organisaties verzoeken technische specificaties, Europese normen en geharmoniseerde Europese normen op te stellen. Een van de belangrijkste rollen van geharmoniseerde normen moet zijn om beheerders te helpen bij de toepassing van de krachtens de onderhavige verordening en de beschikbare gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

(63a) Het huidige normalisatiekader van de EU, dat stoelt op de beginselen van de "nieuwe aanpak" en op Verordening (EU) No.1025/2012, vormt het standaardkader voor het opstellen van normen die een vermoeden van conformiteit met de relevante eisen van deze verordening vestigen of die worden vastgelegd in specifieke uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen die op basis van deze verordening worden vastgesteld. Europese normen moeten marktgestuurd zijn en rekening houden met het algemeen belang en met de beleidsdoelstellingen die duidelijk zijn vermeld in het verzoek van de Commissie aan een of meer Europese normalisatieorganisaties om geharmoniseerde normen op te stellen binnen een vastgestelde termijn en op basis van consensus. Indien relevante verwijzingen naar geharmoniseerde normen ontbreken, het normalisatieproces stilstaat of de vaststelling van passende geharmoniseerde normen vertraging oploopt, moet de Commissie echter door middel van uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen gemeenschappelijke specificaties voor de eisen van deze verordening kunnen vaststellen, mits zij daarbij de rol en de functies van de normalisatieorganisaties terdege in acht neemt. Een van de belangrijkste rollen van geharmoniseerde normen moet zijn om beheerders te helpen bij de toepassing van de krachtens de onderhavige verordening en de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen. Indien een vertraging bij de vaststelling van geharmoniseerde normen te wijten is aan de technische complexiteit van de betrokken norm, moet de Commissie dit in aanmerking nemen alvorens te overwegen gemeenschappelijke specificaties vast te stellen.

- (64) Om de kwaliteitseisen van waterstofeindgebruikers ten volle in acht te nemen, moet in de technische specificaties en de normen voor de waterstofkwaliteit in de waterstofnetten rekening worden gehouden met de reeds bestaande normen ter bepaling van dergelijke eisen van eindgebruikers (bijvoorbeeld de EN 17124-standaard).
- (65) Waterstof[...]netbeheerders moeten voldoende grensoverschrijdende capaciteit voor het transport van waterstof opbouwen om aan elke economisch redelijke en technisch haalbare vraag naar capaciteit te voldoen, en marktintegratie mogelijk te maken.
- (66) ACER moet een monitoringrapport publiceren over de congestiestatus.
- (67) Met het oog op het potentieel van waterstof als energiedrager en de mogelijkheid dat de lidstaten handel drijven met derde landen in waterstof, moet worden verhelderd dat intergouvernementele overeenkomsten [...] op het gebied van energie met betrekking tot gas die onder de in Besluit (EU) 2017/684 bepaalde kennisgevingsverplichtingen met betrekking tot intergouvernementele overeenkomsten vallen, intergouvernementele overeenkomsten met betrekking tot waterstof, inclusief waterstofcomponenten zoals ammoniak en vloeibare organische waterstofdragers omvatten.

(67a) Investerings in grote nieuwe infrastructuur moeten sterk worden bevorderd, waarbij tegelijkertijd de goede werking van de interne markt voor gassen wordt gewaarborgd. Om het positieve effect van infrastructuurprojecten waarvoor ontheffing is verleend, op de mededinging en de voorzieningszekerheid te versterken, moet gedurende de projectplanningsfase de marktbelangstelling worden getest en moeten er congestie-beheersregels ten uitvoer worden gelegd. Indien een bepaalde infrastructuur gelegen is op het grondgebied van meer dan één lidstaat, is het aangewezen dat ACER als laatste instantie de ontheffingsaanvraag behandelt zodat beter rekening wordt gehouden met de grensoverschrijdende gevolgen ervan en de administratieve verwerking ervan vlotter verloopt. Voorts moet het, gezien het uitzonderlijke risicoprofiel van de uitvoering van dergelijke grootschalige infrastructuurprojecten waarvoor ontheffing is verleend, mogelijk zijn om aan bedrijven met leverings- en productiebelangen voor de betrokken projecten tijdelijke gedeeltelijke of volledige ontheffingen met betrekking tot de ontvlechtingregels toe te staan. De mogelijkheid van tijdelijke ontheffingen moet met name gelden, om redenen van voorzieningszekerheid, voor nieuwe pijpleidingen binnen de Unie die gas transporteren vanuit derde landen naar de Unie. Ontheffingen die op grond van de Richtlijnen 2003/55/EG en 2009/73/EG, met wijzigingen, zijn toegestaan, moeten van toepassing blijven tot de geplande einddatum die in het ontheffingsbesluit is vastgelegd.

- (68) Om tot een consequente en tijdige reactie op deze en mogelijke nieuwe crises op Unieniveau bij te dragen, moeten in de onderhavige verordening en in Verordening (EU) 2017/1938 specifieke voorschriften inzake betere samenwerking en veerkracht, vooral betreffende beter gecoördineerde [...] solidariteitsregels worden ingevoerd.

[...] [...]

[...]) [...] ⁹

⁹ [...]

(70a) De escalatie van de Russische militaire agressie tegen Oekraïne sinds februari 2022 heeft tot een verminderde gaslevering uit Rusland geleid. Met name zijn de gasstromen vanuit Rusland via Belarus en de Nord Stream 1-pijpleiding gestopt en de gasleveringen via Oekraïne gestaag afgenomen, waardoor de energievoorzieningszekerheid in de hele Unie ernstig in gevaar komt. Die verminderde aardgaslevering, die als wapen wordt gebruikt, en de manipulatie van de markten door opzettelijke verstoringen van de gasstromen hebben kwetsbaarheden en afhankelijkheden in de Unie en haar lidstaten blootgelegd die duidelijk directe en ernstige gevolgen kunnen hebben voor hun wezenlijke internationale veiligheidsbelangen. Uit het verleden is ook gebleken dat gas als wapen kan worden ingezet en kan worden gebruikt om de energiemarkten te manipuleren, bijvoorbeeld door capaciteit in gasinfrastructuur op te sparen ten koste van de wezenlijke internationale veiligheidsbelangen van de Unie. Om het effect van zulke gevallen zowel in de huidige context als in de toekomst te milderen, moeten de lidstaten bij wijze van uitzondering evenredige maatregelen kunnen nemen om het vooraf uitbrengen van biedingen voor capaciteit door één enkele netgebruiker op entrypuncten en bij lng-terminals voor leveringen vanuit de Russische Federatie en Belarus tijdelijk te beperken, indien dat nodig is om hun wezenlijke veiligheidsbelangen en die van de Unie te beschermen. Deze mogelijkheid mag alleen ten aanzien van de Russische Federatie en Belarus gelden, opdat de lidstaten met passende maatregelen kunnen reageren op elke bedreiging van hun wezenlijke veiligheidsbelangen en van die van de Unie als gevolg van de situatie, onder meer door hun afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te verminderen, in overeenstemming met de REPowerEU-doelstellingen. Die beperkingen mogen niet in strijd zijn met de internationale verplichtingen van de Unie of van de lidstaten en moeten stroken met artikel XXI van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel. Alvorens dergelijke beperkingen toe te passen, moeten de lidstaten de Commissie en – voor zover het waarschijnlijk is dat de beperking gevolgen voor hen heeft – andere lidstaten, de partijen bij de Energiegemeenschap, de partijen bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, raadplegen en rekening houden met de situatie in die lidstaten en in derde landen, met name wat de voorzieningszekerheid betreft. De lidstaten moeten terdege rekening houden met de mogelijke effecten van hun maatregel op andere lidstaten en moeten bij het beoordelen van de geschiktheid en reikwijdte van de beoogde beperkingen met name het beginsel van energiesolidariteit eerbiedigen, ook om voorzieningszekerheid te waarborgen.

[...] [...]

- (72) De Europese energiesector maakt een belangrijke ontwikkeling naar een koolstofvrije economie door, waarbij ook de voorzieningszekerheid en het concurrentievermogen worden gewaarborgd. Cyberveiligheid in de subsector elektriciteit boekt al vooruitgang met een netcode inzake grensoverschrijdende elektriciteitsflows, maar er zijn sectorspecifieke verplichte voorschriften voor de subsector gas, **die stroken met het algemene cyberbeveiligingskader dat is ingesteld bij de richtlijn beveiliging van netwerk- en informatiesystemen (NIS 2.0)**, nodig om de veiligheid van het Europees energiesysteem te waarborgen. **Richtlijn (EU) 2022/2555 van het Europees Parlement en de Raad bevat maatregelen om een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie tot stand te brengen, terwijl specifieke regels inzake cyberbeveiliging bij gedelegeerde handeling moeten worden ontwikkeld, zoals bepaald in deze verordening. Die gedelegeerde handeling moet een aanvulling vormen op Richtlijn (EU) 2022/2555 door te voorzien in een continue en alomvattende aanpak van de uitvoering van alle sectorspecifieke stappen, gaande van risicobeoordeling tot risicobehandeling, en duidelijke rollen en instructies vast te stellen voor de uitvoering van die stappen door verschillende belanghebbenden en autoriteiten in de gas- en de waterstofsector. In de gedelegeerde handeling moeten sectorspecifieke regels voor cyberbeveiligingsaspecten van grensoverschrijdende gasstromen worden neergelegd, waaronder regels inzake gemeenschappelijke minimumeisen, planning, monitoring, rapportage en crisisbeheersing, die moeten worden afgestemd op de bepalingen van Richtlijn (EU) 2022/2555.**

- (73) Zoals aangetoond in de Uniebrede simulaties in 2017, [...] 2021 **en 2022**, zijn regionale samenwerking en solidariteitsmaatregelen van essentieel belang om de veerkracht van de Unie te waarborgen in geval van ernstige verslechtering van de bevoorradings situatie. Dergelijke solidariteitsmaatregelen moeten de levering aan door solidariteit beschermde afnemers zoals huishoudens in alle gevallen verzekeren. De lidstaten moeten de nodige maatregelen treffen om de bepalingen betreffende het solidariteitsmechanisme uit te voeren, en de betrokken lidstaten dienen met elkaar technische, juridische en financiële regelingen te treffen. De lidstaten moeten die regelingen nader toelichten in hun noodplannen. Voor de lidstaten die niet de nodige bilaterale overeenkomsten zijn overeengekomen, moet het standaardmodel van deze verordening gelden om die effectieve solidariteit te waarborgen.
- (74) Deze maatregelen kunnen derhalve resulteren in een verplichting voor een lidstaat om compensatie te betalen aan degenen die door zijn maatregelen worden getroffen. Om te waarborgen dat de door een om solidariteit verzoekende lidstaat betaalde compensatie aan de lidstaat die solidariteit verleent, billijk en redelijk is, moet de nationale regulerende instantie voor energie of de nationale mededingingsautoriteit, als onafhankelijke autoriteit, bevoegd zijn het verzochte en betaalde bedrag aan compensatie te evalueren, en indien nodig een rectificatie te verlangen.

[...]

- (75) Daar de doelstelling van deze verordening, namelijk de vaststelling van eerlijke regels betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten, opslag en lng-installaties, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt maar vanwege de omvang en de gevolgen ervan beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk I

Toepassingsgebied en definities

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

Deze verordening:

- a) stelt niet-discriminerende regels vast betreffende de toegangsvoorwaarden voor aardgas- en waterstofsysteem, waarbij rekening wordt gehouden met de specificiteit van nationale en regionale markten, teneinde een goede werking van de interne markt voor gassen te waarborgen; en

[...]

- [...]b) bevordert het ontstaan **en de exploitatie** van een goed functionerende en transparante groothandelsmarkt **voor gassen** met een hoge voorzieningszekerheid [...] en voorziet in mechanismen om de regels inzake netwerktoegang voor grensoverschrijdende uitwisseling van gassen te harmoniseren.

De in de eerste alinea genoemde doelstellingen omvatten onder meer de vaststelling van geharmoniseerde beginselen inzake de tarieven voor de toegang tot het aardgasnet, maar niet tot opslaginstallaties, of inzake de methoden voor de berekening daarvan, de instelling van derdentoegangsdiensten, de vaststelling van geharmoniseerde beginselen inzake capaciteitsallocatie en congestiebeheer, de bepaling van transparantievereisten, balanceringsregels en tarieven voor onbalans, alsmede de bevordering van capaciteitsverhandeling.

Deze verordening is behoudens artikel 31, lid 5, alleen van toepassing op opslaginstallaties voor aardgas en waterstof die onder artikel 29, lid 3 of 4, van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 vallen.

De lidstaten kunnen overeenkomstig de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 een entiteit of instantie instellen voor de uitoefening van een of meer normaliter aan de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder toegewezen functies; de eisen van deze verordening zijn daarop van toepassing. Deze entiteit of instantie wordt overeenkomstig artikel 13 van deze verordening gecertificeerd en overeenkomstig artikel 65 van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 aangewezen.

Artikel 2

Definities

1. Voor de toepassing van deze verordening gelden de volgende definities:
 - 1) "gereguleerde activa": de netwerkactiva van een **transmissiesysteembeheerder, een distributiesysteembeheerder of een waterstofnetbeheerder** die worden gebruikt voor de levering van gereguleerde netwerkdiensten die bij de berekening van netwerkgerelateerde diensteninkomsten in aanmerking worden genomen;
 - 2) "transmissie": het transport van aardgas door een net dat vooral bestaat uit hogedrukpijpleidingen, met uitzondering van een upstreampijpleidingnet en van het gedeelte van hogedrukpijpleidingen dat in de eerste plaats voor lokale aardgasdistributie wordt gebruikt, met het oog op de beleving van afnemers, de levering zelf niet inbegrepen;

- 3) "transportcontract": een contract tussen een transmissiesysteembeheerder of waterstofnetbeheerder en een netgebruiker voor de uitvoering van gastransportdiensten;
- 4) "capaciteit": de maximale flow, uitgedrukt in normale kubieke meter per tijdseenheid of in energie-eenheid per tijdseenheid, waarop de netgebruiker op grond van het transportcontract recht heeft;
- 5) "ongebruikte capaciteit": de vaste capaciteit die een netgebruiker op grond van een transportcontract heeft verworven, maar op het moment van het contractueel vastgelegde aflopen van de termijn niet heeft genomineerd;
- 6) "congestiebeheer": beheer van de capaciteitsportefeuille van de transmissiesysteembeheerder met het oog op het optimale en maximale gebruik van de technische capaciteit en de tijdige detectie van toekomstige congestie- en saturatiepunten;
- 7) "secundaire markt": de markt van de niet op de primaire markt verhandelde capaciteit;
- 8) "nominatie": het vooraf opgeven door de netgebruiker aan de transmissiesysteembeheerder van de werkelijke flow die hij wil invoeden op of onttrekken aan het systeem;
- 9) "hernominatie": het achteraf melden van een gecorrigeerde nominatie;
- 10) "systeemintegriteit": elke situatie waarin de druk en de kwaliteit van het aardgas of de waterstof binnen de door de transmissiesysteembeheerder vastgestelde minimum- en maximumgrenzen blijven, zodat het transport van aardgas of waterstof uit een technisch oogpunt gegarandeerd is;
- 11) "balanceringsperiode": periode waarbinnen het onttrekken van een hoeveelheid gassen, uitgedrukt in eenheden energie, door elke netgebruiker moet worden gecompenseerd door middel van het invoeden van dezelfde hoeveelheid gassen in overeenstemming met de netcode;

- 12) "netgebruiker": een afnemer of mogelijke afnemer van een systeembeheerder en, mits zulks nodig is om de functies met betrekking tot het transport van aardgas en waterstof uit te voeren, de beheerder zelf;
- 13) "afschakelbare diensten": door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder met betrekking tot afschakelbare capaciteit aangeboden diensten;
- 14) "afschakelbare capaciteit": gastransmissiecapaciteit die door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder kan worden afgeschakeld overeenkomstig de voorwaarden van het transportcontract;
- 15) "langetermijndiensten": door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder aangeboden diensten met een duur van één jaar of meer;
- 16) "kortetermijndiensten": door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder aangeboden diensten met een duur van minder dan één jaar;
- 17) "vaste capaciteit": door de transmissiesysteembeheerder, **de distributiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder** contractueel als niet-afschakelbaar gegarandeerde gastransmissie- **of gasdistributiecapaciteit of waterstoftransportcapaciteit**;
- 18) "vaste diensten": door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder met betrekking tot vaste capaciteit aangeboden diensten;
- 19) "technische capaciteit": de maximale vaste capaciteit die aan de netgebruikers kan worden aangeboden, rekening houdend met de systeemintegriteit en de operationele eisen van het transmissiesysteem of waterstofnet;
- 20) "gecontracteerde capaciteit": capaciteit die aan een netgebruiker is gealloceerd door middel van een transportcontract;
- 21) "beschikbare capaciteit": het deel van de technische capaciteit dat niet is gealloceerd en op een gegeven moment nog beschikbaar is voor het systeem;

- 22) "contractuele congestie": een situatie waarbij het niveau van de vraag naar vaste capaciteit groter is dan de technische capaciteit;
- 23) "primaire markt": de markt van de direct door de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder verhandelde capaciteit;
- 24) "fysieke congestie": een situatie waarbij op een bepaald tijdstip het niveau van de vraag naar werkelijke leveringen groter is dan de technische capaciteit;
- 25) "lng-installatiecapaciteit": capaciteit op een terminal voor vloeibaar aardgas (lng) voor het vloeibaar maken van aardgas of voor de invoer, verlading, bijkomende diensten, tijdelijke opslag en hervergassing van lng;
- 26) "ruimte": het volume **gassen** dat een gebruiker van een opslaginstallatie mag gebruiken voor de opslag van **gassen**;
- 27) "levercapaciteit": het debiet waarmee de opslaggebruiker **gassen** mag onttrekken aan de opslaginstallatie;
- 28) "injectiecapaciteit": het debiet waarmee de opslaggebruiker **gassen** mag injecteren in de opslaginstallatie;
- 29) "opslagcapaciteit": elke combinatie van ruimte, injectiecapaciteit en levercapaciteit;

- 30) "entry-exitsysteem": [...] een toegangsmodel voor aardgas[...] waarin systeem-gebruikers onafhankelijk capaciteitsrechten kunnen boeken bij entry- en exitpunten. Het entry-exitsysteem omvat het transmissiesysteem en kan het distributiesysteem of delen van een distributiesysteem omvatten. [...]
- 31) "balanceringszone": een [...] systeem waarop een specifiek balanceringsregime van toepassing is en dat [...] het transmissiesysteem omvat en distributiesystemen of delen ervan kan omvatten;
- 32) "virtueel handelspunt": een niet-fysiek commercieel punt in een entry-exitsysteem waar gassen worden uitgewisseld tussen een verkoper en een koper zonder dat hiervoor [...] capaciteit moet worden geboekt;
- 33) "entrypunt": een punt waarvoor boekingsprocedures voor netgebruikers [...] gelden en dat toegang biedt tot een entry-exitsysteem;
- 34) "exitpunt": een punt waarvoor boekingsprocedures voor netgebruikers [...] gelden en dat gasflows uit het entry-exitsysteem mogelijk maakt;
- 35) "voorwaardelijke capaciteit": vaste capaciteit die transparante en vastgelegde voorwaarden omvat om hetzij toegang tot en vanuit het virtuele handelsplatform, hetzij beperkte toewijsbaarheid te bieden;
- 36) "toewijsbaarheid": de discretionaire combinatie van entrycapaciteit met exitcapaciteit of vice versa;

- 37) "toegestane inkomsten": de som van de inkomsten uit transmissiediensten en inkomsten uit niet-transmissiediensten voor de verlening van diensten door de transmissiesysteembeheerder voor een specifieke periode binnen een reguleringsperiode, die een dergelijke transmissiesysteembeheerder mag verwerven in het kader van een regeling zonder maximprijzen en die is vastgesteld overeenkomstig artikel 72, lid 7, punt a), van de **herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803[...]**;
- 38) **"beoogde inkomsten": de som van de verwachte inkomsten uit transmissiediensten, berekend volgens de beginselen van artikel 15, lid 1, en de verwachte inkomsten uit niet-transmissiediensten voor de levering van diensten door de transmissiesysteembeheerder voor een specifieke periode binnen een reguleringsperiode in het kader van een regeling met maximprijzen;**
- 39[...]) "nieuwe infrastructuur": infrastructuur die op 4 augustus 2003 niet voltooid is.
2. Onverminderd de definities in lid 1 zijn de definities in artikel 2 van [de **herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803**], die relevant zijn voor de toepassing van deze verordening, ook van toepassing.

De definities in lid 1, punten 4) tot en met 24), met betrekking tot transmissie zijn van overeenkomstige toepassing op opslag- en lng-installaties.

HOOFDSTUK II

ALGEMENE REGELS VAN TOEPASSING OP AARDGAS- EN WATERSTOFSYSTEMEN

AFDELING 1

ALGEMENE REGELS VOOR DE ORGANISATIE VAN DE TOEGANG TOT MARKTEN EN INFRASTRUCTUUR

Artikel 3

Algemene beginselen

De lidstaten, de regulerende instanties, de [...] **aardgassysteembeheerders** en de waterstof-systeembeheerders, en gedelegeerde beheerders zoals marktgebied**beheerders** of boekingsplatform-beheerders waarborgen dat de [...]markten **voor gas** in overeenstemming met de volgende beginselen worden beheerd:

- a) prijsvorming voor gas vindt plaats op basis van vraag en aanbod;
- b) transmissie- en distributiesysteembeheerders werken samen om netgebruikers de vrijheid te bieden om onafhankelijk entry- en exitcapaciteit te boeken. Gas wordt via het entry-exitsysteem getransporteerd in plaats van langs contractuele paden;

- c) aan de entry- en exitpunten geheven tarieven worden zo gestructureerd dat ze bijdragen tot marktintegratie, grotere voorzieningszekerheid en het stimuleren van interconnectie tussen gasnetten;
- d) ondernemingen die in hetzelfde entry-exitsysteem actief zijn, wisselen gassen uit bij het virtuele handelspunt, **of fysiek bij interconnectiepunten. Producenten van hernieuwbare en koolstofarme gassen hebben gelijke toegang tot het virtuele handelspunt, ongeacht of zij op het distributie- of het transmissiesysteem zijn aangesloten;**
- e) netgebruikers dragen de verantwoordelijkheid om hun balanceringsportefeuilles in balans te brengen om zo de noodzaak tot het nemen van balanceringsacties door transmissiesysteembeheerders tot een minimum te beperken;
- f) balanceringsacties worden op basis van gestandaardiseerde producten [...] uitgevoerd **in overeenstemming met de [...] krachtens artikel 6, lid 11, van Verordening nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad vastgestelde netcode inzake balanceringsacties, [...] op een handelsplatform [...] of door gebruikmaking van balanceringsdiensten conform die [...] netcode[...];**
- g) met de marktvoorschriften worden acties voorkomen waardoor prijsvorming op basis van vraag en aanbod wordt tegengegaan;
- h) de marktvoorschriften bevorderen het ontstaan en de werking van liquide verhandeling van gas, waarbij prijsvorming en prijstransparantie worden gestimuleerd;
- i) de marktvoorschriften maken de decarbonisatie van het aardgas- en waterstofsysteem mogelijk, onder meer door de integratie in de [...]markt van gassen uit hernieuwbare energiebronnen mogelijk te maken en door prikkels te bieden voor energie-efficiëntie, **vermindering van de vraag, flexibiliteit in de [...]vraag en energiesysteemintegratie;**

- j) de marktvoorschriften zorgen voor passende investeringsprikkels, in het bijzonder voor langetermijninvesteringen voor een koolstofvrij en duurzaam [...]systeem **voor gassen**, voor energieopslag, energie-efficiëntie, **vraagvermindering en** vraagrespons, waardoor aan de behoeften van de markt **en van systeemintegratie** tegemoet wordt gekomen, en ze faciliteren eerlijke mededinging en voorzieningszekerheid;
- k) eventuele belemmeringen voor grensoverschrijdende gasflows tussen entry-exitsystemen worden weggenomen;
- l) de marktvoorschriften vergemakkelijken samenwerking en integratie.

Artikel 4

Afzonderlijk gereguleerde activa

1. Indien een transmissie- **of distributiesysteembeheerder** of een **waterstofnetbeheerder** gereguleerde diensten voor **aardgas**, waterstof en/of elektriciteit biedt, moet hij voldoen aan de eisen inzake de ontvlechting van de boekhouding zoals bepaald in artikel 69 van [de beschikbare gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] en artikel 56 van Richtlijn (EU) 2019/944, en heeft hij afzonderlijk gereguleerde activa voor **aardgas**, elektriciteit of waterstof. Afzonderlijk gereguleerde activa waarborgen dat:
 - a) inkomsten uit diensten, verkregen uit het verlenen van specifieke gereguleerde diensten alleen kunnen worden gebruikt om de kapitaal- en bedrijfskosten terug te verdienen met betrekking tot de activa die in de gereguleerde activa zijn opgenomen op basis waarvan de gereguleerde diensten zijn verleend;
 - b) de waarde van de activa wordt vastgesteld als ze naar andere gereguleerde activa worden overgedragen. De aan de overgedragen activa toegekende waarde wordt gecontroleerd en goedgekeurd door de bevoegde regulerende instantie. De waarde wordt zo vastgesteld dat er geen kruissubsidiëring plaatsvindt.

2. Een lidstaat kan financiële overdrachten tussen afzonderlijk gereguleerde diensten in de zin van [...] lid 1 toestaan, mits:
- a) alle voor de financiële overdracht benodigde inkomsten als een specifieke heffing worden geïnd;
 - b) de specifieke heffing alleen wordt geïnd op exitpunten van eindverbruikers binnen dezelfde lidstaten als begunstigde van de financiële overdracht;
 - c) de specifieke heffing en de financiële overdracht of de aan de berekening ten grondslag liggende methoden voorafgaand aan de toepassing ervan door een in artikel 70 van **[de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803]** bedoelde regulerende instantie worden goedgekeurd;
 - d) de goedgekeurde specifieke heffing en financiële overdracht en de methoden, indien goedgekeurd, worden **uiterlijk dertig dagen vóór de datum van uitvoering ervan** bekendgemaakt.
3. De regulerende instantie mag een in lid 2 bedoelde financiële overdracht en specifieke heffing alleen goedkeuren op voorwaarde dat:
- a) nettoegangstarieven worden geheven van gebruikers van de gereguleerde activa die begunstigde zijn van een financiële overdracht;
 - b) de som van de financiële overdrachten en de inkomsten uit diensten die via de nettoegangstarieven worden geheven, niet hoger is dan de toegestane **en de beoogde** inkomsten;
 - c) een financiële overdracht wordt goedgekeurd voor een beperkte periode van maximaal een derde van de **resterende** afschrijvingstermijn van de betrokken infrastructuur.

4. Uiterlijk op [vaststellingsdatum [...] + 1 jaar] doet ACER aanbevelingen aan transmissie- **en distributiesysteembeheerders en waterstofnetbeheerders** en de regulerende instanties ten aanzien van de methoden voor:
- a) voor de bepaling van de waarde van de activa die worden overgedragen aan andere gereguleerde activa en voor de bestemming van eventuele daaruit voortvloeiende winsten en verliezen;
 - b) voor de berekening van de omvang en de maximale looptijd van de financiële overdracht en de specifieke heffing;
 - c) voor de criteria om bijdragen aan de specifieke heffing toe te wijzen aan de met de gereguleerde activa verbonden eindverbruikers.

ACER werkt de aanbevelingen ten minste om de twee jaar bij.

Artikel 5

Derdentoevangsdiensten bij transmissiesysteembeheerders

1. Transmissiesysteembeheerders:
- a) [...] **bieden** op niet-discriminerende basis capaciteit en diensten aan alle netgebruikers aan[...];
 - b) bieden zowel vaste als afschakelbare capaciteit aan. De prijs van afschakelbare capaciteit is een afspiegeling van de waarschijnlijkheid van afschakeling;
 - c) bieden de netgebruikers zowel lange- als kortetermijncapaciteit aan.

Wanneer in verband met punt a) van de eerste alinea een transmissiesysteembeheerder dezelfde dienst aan meerdere afnemers aanbiedt, geschiedt dit onder gelijkwaardige contractuele voorwaarden, met gebruikmaking van geharmoniseerde transportcontracten of een door de bevoegde instantie volgens de procedure van artikel 72 of 73 van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 goedgekeurde gemeenschappelijke netcode.

2. Transportcontracten met niet-standaardaanvangsdata of van een kortere duur dan een standaardtransportcontract van een jaar resulteren niet in willekeurig hogere of lagere tarieven die niet de marktwaarde van de dienst weerspiegelen overeenkomstig de in artikel 15, lid 1, vermelde principes.
3. Wanneer twee of meer interconnectiepunten dezelfde twee aangrenzende entry/exitsystemen verbinden, bieden de betrokken aangrenzende transmissiesysteembeheerders de op de interconnectiepunten beschikbare capaciteiten aan op één virtueel interconnectiepunt. Ongeacht de datum van de overeenkomst wordt gecontracteerde capaciteit op de interconnectiepunten overgedragen aan het virtuele interconnectiepunt.

Een virtueel interconnectiepunt wordt uitsluitend opgezet als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de totale technische capaciteit op de virtuele interconnectiepunten is gelijk aan of hoger dan de som van de technische capaciteiten op elk van de interconnectiepunten die bijdragen tot de virtuele interconnectiepunten;
- b) het virtuele interconnectiepunt vergemakkelijkt het economisch en efficiënt gebruik van het systeem, met inbegrip van, maar niet beperkt tot de voorschriften die zijn vastgelegd in de artikelen 9 en 10 van deze verordening.

4. Zo nodig kunnen derdentoegangsdiensten afhankelijk worden gesteld van passende garanties van netgebruikers wat hun kredietwaardigheid betreft. Zulke garanties mogen als dusdanig geen oneerlijke marktbelemmering vormen en zijn niet-discriminerend, transparant en evenredig.
5. Transmissiesysteembeheerders hebben, indien nodig ten behoeve van de uitvoering van hun functies, waaronder die met betrekking tot grensoverschrijdende transmissie, toegang tot het net van andere transmissiesysteembeheerders.
6. **De leden 1 tot en met 5 gelden onverminderd de mogelijkheid voor de lidstaten om evenredige maatregelen te nemen om gedurende een vaststaande periode het vooraf uitbrengen van biedingen voor capaciteit door ongeacht welke individuele netgebruiker op entrypuncten uit de Russische Federatie of Belarus tijdelijk te beperken, indien dit noodzakelijk is voor de bescherming van de essentiële veiligheidsbelangen van de lidstaten en die van de Unie, en mits dergelijke maatregelen:**
 - i. **de goede werking van de interne gasmarkt en de grensoverschrijdende aardgasflows tussen lidstaten niet onnodig verstoren, en de voorzieningszekerheid van de Unie of een lidstaat niet ondermijnen;**
 - ii. **worden genomen met inachtneming van het energiesolidariteitsbeginsel;**
 - iii. **worden genomen met inachtneming van de rechten en de verplichtingen van de lidstaten en van de Unie ten aanzien van derde landen.**

Alvorens een besluit te nemen over een maatregel als bedoeld in de eerste alinea, raadpleegt de betrokken lidstaat de Commissie en, voor zover deze maatregel waarschijnlijk gevolgen voor hen zal hebben, andere lidstaten, de partijen bij de Energiegemeenschap, derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland. De betrokken lidstaten houden zoveel mogelijk rekening met de situatie in die lidstaten en derde landen en met eventuele bezwaren die in dat verband door die lidstaten, derde landen of de Commissie naar voren zijn gebracht.

Artikel 6

Derdentoeegangsdiensten bij waterstofnetbeheerders

1. Waterstofnetbeheerders bieden op niet-discriminerende basis diensten aan alle netgebruikers aan. Indien dezelfde dienst aan meer afnemers wordt aangeboden, geschiedt dit onder gelijkwaardige contractuele voorwaarden. Waterstofnetbeheerders publiceren hun contractuele voorwaarden en nettoegangstarieven en, indien van toepassing, balanceringstarieven, op hun website.
2. De maximale capaciteit van een waterstofnet wordt aan de marktspelers ter beschikking gesteld, met inachtneming van de systeemintegriteit en de efficiëntie **en veiligheid** van de netexploitatie.
3. De maximale duur van capaciteitscontracten is 20 jaar voor infrastructuur die uiterlijk op [...] **1 januari 2031** is voltooid, en 15 jaar voor infrastructuur die na die datum is voltooid. De regulerende instanties zijn bevoegd een kortere maximale duur op te leggen indien dat nodig is voor het functioneren van de markt, om de concurrentie te waarborgen en om te zorgen voor toekomstige grensoverschrijdende integratie.
4. Waterstofnetbeheerders implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante procedures voor congestiebeheer die de grensoverschrijdende uitwisseling van waterstof op niet-discriminerende basis bevorderen.
5. Waterstofnetbeheerders beoordelen regelmatig de marktvraag naar nieuwe investeringen, met inachtneming van de voorzieningszekerheid en de efficiëntie van het uiteindelijke waterstofgebruik.
6. Waterstofnetten worden vanaf 1 januari [203[...]6] opgezet als entry-exitsysteem.
- 6 bis. De lidstaten kunnen besluiten lid 6 niet toe te passen op waterstofnetten waarvoor een afwijking krachtens artikel 48 [herschikte gasrichtlijn] geldt en die niet zijn aangesloten op een ander waterstofnet.**

7. Vanaf 1 januari [203[...]**6**] is artikel 15 ook van toepassing op tarieven voor toegang tot waterstofnetten **en gelden de in de artikel 15, leden 1 en 2, vermelde verplichtingen voor transmissiesysteembeheerders ook voor waterstofnetbeheerders[...]**.

De artikelen 16 en 17 zijn niet van toepassing op waterstofnetten, maar alleen op het aardgassysteem. [...]Op interconnectiepunten tussen lidstaten <kunnen, wanneer capaciteit via veilingen wordt gealloceerd, bevoegde nationale instanties besluiten een reserveprijs van nul toe te passen.

Indien een lidstaat besluit om vóór 1 januari [203[...]**6**] gereguleerde derdentoegang tot waterstofnetten toe te passen, overeenkomstig artikel 31 van [de herschikte gasrichtlijn], is artikel 15, lid 1, van toepassing op de tarieven voor toegang tot de waterstofnetten in die lidstaat.

8. Waterstofnetbeheerders voldoen vanaf 1 januari [203[...]**6**] aan de vereisten inzake transmissiesysteembeheerders krachtens de artikelen 5, 9 en 12 bij het aanbieden van hun diensten, en publiceren de tarieven per netwerkpunt op een door het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof beheerd online platform. Totdat een netcode inzake capaciteitstoewijzing voor waterstofnetten is vastgesteld overeenkomstig artikel 54, lid 2, punt d), en in werking is getreden, kan die publicatie verlopen via links naar de publicatie van tarieven op de websites van waterstofnetbeheerders.

Derdentoegangsdiensten bij opslag van aardgas, waterstofterminals, en lng-installaties, en opslaginstallaties voor waterstof

1. Beheerders van lng-installaties en waterstofterminals, opslaginstallaties voor waterstof en aardgasopslagsysteembeheerders:
 - a) bieden op niet-discriminerende wijze aan alle netgebruikers diensten aan die aan de marktbehoefte voldoen. Met name wanneer beheerders van lng-installaties of waterstofterminals, opslaginstallaties voor waterstof of aardgasopslagsysteembeheerders dezelfde dienst aan meerdere afnemers aanbieden, geschiedt dit onder gelijkwaardige contractuele voorwaarden;
 - b) bieden diensten aan die aansluiten bij het gebruik van het stelsel van onderling verbonden aardgas- en waterstoftransportsystemen en die de toegang vergemakkelijken door samenwerking met de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder; en
 - c) publiceren relevante informatie, en met name gegevens over het gebruik en de beschikbaarheid van diensten, binnen een tijds kader dat verenigbaar is met [...] redelijke commerciële behoeften van gebruikers van opslag- en lng-installaties, waterstofterminals of opslaginstallaties voor waterstof en onder toezicht van de regulerende instantie.

2. Opslagsysteembeheerders:
 - a) bieden zowel vaste als afschakelbare derdentoegangsdiensten aan. De prijs van afschakelbare capaciteit is een afspiegeling van de waarschijnlijkheid van afschakeling;
 - b) bieden opslaginstallatiegebruikers zowel lange- als kortetermijndiensten aan;
 - c) bieden opslaginstallatiegebruikers zowel gebundelde als ontvlochten diensten aan die verband houden met opslag[...]**capaciteit**.
3. Lng-systeembeheerders bieden gebruikers van lng-installaties zowel gebundelde als ontvlochten diensten aan binnen de lng-installatie, afhankelijk van de behoeften van de gebruikers van lng-installaties.
4. Lng- en aardgasopslaginstallatiecontracten leiden niet tot willekeurig hogere tarieven wanneer ze gesloten worden:
 - a) buiten een aardgasjaar met niet-standaardaanvangsdata; of
 - b) met een kortere duur dan een standaard-lng- en opslaginstallatiecontract op jaarbasis.

Contracten voor opslaginstallaties voor waterstof en waterstofterminals met een kortere duur dan een standaard-lng- en opslaginstallatiecontract op jaarbasis leiden niet tot willekeurig hogere tarieven.
5. Zo nodig kunnen derdentoegangsdiensten afhankelijk worden gesteld van passende garanties van netgebruikers wat hun kredietwaardigheid betreft. Zulke garanties mogen als dusdanig geen oneerlijke marktbelemmering vormen en zijn niet-discriminerend, transparant en evenredig.

6. Contractuele grenzen met betrekking tot de vereiste minimumomvang van lng-installatie- of waterstofterminalcapaciteit en aardgas- of waterstofopslagcapaciteit berusten op technische beperkingen en vormen voor kleinere opslaggebruikers geen belemmering om toegang te verkrijgen tot opslagdiensten.
7. **De leden 1 tot en met 6 gelden onverminderd de mogelijkheid voor de lidstaten om evenredige maatregelen te nemen om gedurende een vaststaande periode het vooraf uitbrengen van biedingen voor capaciteit door ongeacht welke individuele netgebruiker bij lng-terminals voor leveringen uit de Russische Federatie of Belarus tijdelijk te beperken, indien dit noodzakelijk is voor de bescherming van de essentiële veiligheidsbelangen van de lidstaten en die van de Unie, en mits dergelijke maatregelen:**
- i. **de goede werking van de interne gasmarkt en de grensoverschrijdende aardgasflows tussen lidstaten niet onnodig verstoren, en de voorzieningszekerheid van de Unie of een lidstaat niet ondermijnen;**
 - ii. **worden genomen met inachtneming van het energiesolidariteitsbeginsel;**
 - iii. **worden genomen met inachtneming van de rechten en de verplichtingen van de lidstaten en van de Unie ten aanzien van derde landen.**

Alvorens een besluit te nemen over een maatregel als bedoeld in de eerste alinea, raadpleegt de betrokken lidstaat de Commissie en, voor zover deze maatregel waarschijnlijk gevolgen voor hen zal hebben, andere lidstaten, de partijen bij de Energiegemeenschap, derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland. De betrokken lidstaten houden zoveel mogelijk rekening met de situatie in die lidstaten en derde landen en met eventuele bezwaren die in dat verband door die lidstaten, derde landen of de Commissie naar voren zijn gebracht.

Artikel 8

Marktbeoordeling voor hernieuwbare en koolstofarme gassen door lng- en opslagsysteembeheerders

Lng- en opslagsysteembeheerders beoordelen ten minste iedere twee jaar de marktvraag naar nieuwe investeringen, gericht op het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme gassen, **met inbegrip van waterstofverbindingen zoals vloeibare ammoniak en vloeibare organische waterstofdragers**, in de installaties. Bij de planning van nieuwe investeringen beoordelen lng- en opslagsysteembeheerders de marktvraag en houden zij rekening met de voorzieningszekerheid. Lng- en opslagsysteembeheerders maken hun plannen voor nieuwe investeringen, gericht op het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme gassen in hun installaties, voor het publiek beschikbaar.

Artikel 9

Beginselen inzake de mechanismen voor capaciteitsallocatie en de procedures voor congestiebeheer bij transmissiesysteembeheerders

1. Marktpelers krijgen de beschikking over de maximale capaciteit op alle relevante punten waaraan in artikel 30, lid 3, wordt gerefereerd, met inachtneming van systeemintegriteit en efficiënte netexploitatie.
2. Transmissiesysteembeheerders implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante mechanismen voor capaciteitsallocatie, welke
 - a) passende economische signalen geven voor een efficiënt en maximaal gebruik van de technische capaciteit en investeringen in nieuwe infrastructuur vergemakkelijken en de grensoverschrijdende uitwisseling van aardgas bevorderen;

- b) zorgen voor compatibiliteit met de marktmechanismen, met inbegrip van spotmarkten en trading hubs en tevens flexibel en in staat zijn zich aan veranderende marktomstandigheden aan te passen; en
 - c) compatibel zijn met de nettoegangsregelingen van de lidstaten.
- 3. Transmissiesysteembeheerders implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante procedures voor congestiebeheer die de grensoverschrijdende uitwisseling van gas op niet-discriminerende basis bevorderen, waarbij de beginselen van non-discriminatie en vrije concurrentie worden gerespecteerd:
 - a) in geval van contractuele congestie biedt de transmissiesysteembeheerder ongebruikte capaciteit op de primaire markt aan, ten minste op "day-ahead"-basis en afschakelbaar; en
 - b) netgebruikers die hun ongebruikte gecontracteerde capaciteit op de secundaire markt willen doorverkopen of -verhuren, hebben daartoe het recht.

In verband met punt a) van de eerste alinea [...] kunnen de lidstaten kennisgeving of informatieverstrekking aan de transmissiesysteembeheerder door de netgebruikers verlangen.

- 4. Transmissiesysteembeheerders beoordelen regelmatig de marktvraag naar nieuwe investeringen, met inachtneming van het gezamenlijke scenario dat is ontwikkeld voor het geïntegreerde netontwikkelingsplan op basis van artikel 51 van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] en van de voorzieningszekerheid.

Beginselen inzake mechanismen voor capaciteitsallocatie en procedures voor congestiebeheer bij aardgasopslag, waterstofterminals, opslaginstallaties voor waterstof en lng-installaties

1. Marktdelnemers krijgen de beschikking over de maximale capaciteit voor aardgasopslag-, lng- of waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals met inachtneming van systeemintegriteit en exploitatie.
2. **Beheerders van lng- en waterstofopslaginstallaties en waterstofterminal- en aardgasopslagsysteembeheerders implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante mechanismen voor capaciteitsallocatie welke:**
 - a) passende economische signalen geven voor een efficiënt en maximaal gebruik van de capaciteit en investeringen in nieuwe infrastructuur vergemakkelijken;
 - b) zorgen voor compatibiliteit met **de** [...] marktmechanismen, met inbegrip van spotmarkten en trading hubs, en tevens flexibel zijn en in staat zijn zich aan veranderende marktomstandigheden aan te passen;
 - c) compatibel zijn met de toegangssystemen van de netten die met de lng-opslagsystemen verbonden zijn.

3. Contracten voor lng-terminals, waterstofterminals en waterstof- en aardgasopslaginstallaties bevatten mechanismen om het hamsteren van capaciteit te voorkomen, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende bij contractuele congestie geldende beginselen:
- a) de systeembeheerder biedt ongebruikte [...]capaciteit zonder uitstel op de primaire markt. Dit geschiedt bij **aardgas**opslaginstallaties ten minste op "day-ahead"-basis en afschakelbaar;
 - b) [...]gebruikers die hun gecontracteerde capaciteit op de secundaire markt willen doorverkopen, hebben daartoe het recht; lng-installatie-, waterstofterminal-, **waterstofopslag- en aardgas**opslagsysteembeheerders zorgen er individueel of regionaal voor dat **er** uiterlijk 18 maanden na [**de datum van** inwerkingtreding van deze verordening] een transparant en niet-discriminerend boekingsplatform **beschikbaar is** voor lng-installatie-, waterstofterminal-, **waterstofopslaginstallatie- en aardgas**opslaginstallatiegebruikers die hun gecontracteerde capaciteit op de secundaire markt willen doorverkopen.

Artikel 11

Verhandeling van capaciteitsrechten

Elke transmissie-, opslag-, lng- en waterstofsysteembeheerder onderneemt redelijke stappen om mogelijk te maken dat capaciteitsrechten vrij verhandelbaar zijn, en bevordert deze handel op transparante en niet-discriminerende wijze. Ieder van deze beheerders werkt geharmoniseerde contracten en procedures voor transport, lng-installaties, waterstofterminals en aardgas- en waterstofopslaginstallaties op de primaire markt uit om de secundaire handel in capaciteit te bevorderen, en erkent de overdracht van primaire capaciteitsrechten voor zover daarvan door systeemgebruikers kennisgeving is gedaan.

Van deze contracten en -procedures wordt aan de regulerende instantie kennisgeving gedaan.

Balanceringsregels en tarieven voor onbalans

1. De balanceringsregels worden ontworpen op eerlijke, niet-discriminerende en transparante wijze en zijn gebaseerd op objectieve criteria. De balanceringsregels zijn een afspiegeling van de werkelijke systeembehoeften, rekening houdend met de voor de transmissie-systeembeheerder beschikbare hulpmiddelen. Balanceringsregels zijn marktgericht.
2. Om de netgebruikers in staat te stellen tijdig corrigerende maatregelen te nemen, verstrekken de transmissiesysteembeheerders voldoende, tijdige en betrouwbare online-informatie over de balanceringsstatus van de netgebruikers.

De verstrekte informatie is een afspiegeling van het niveau van de informatie die de transmissiesysteembeheerder tot zijn beschikking heeft, en sluit aan bij de verrekeningsperiode waarover onbalanskosten worden berekend.

Voor deze informatie krachtens dit lid worden geen kosten in rekening gebracht.

3. De tarieven voor onbalans zijn zoveel mogelijk kostengeoriënteerd en stimuleren in voorkomende gevallen de netgebruikers om hun invoeding en onttrekking van gas te balanceren. Zij zijn gericht op het vermijden van kruissubsidiëring tussen de netgebruikers en houden geen belemmering in voor het betreden van de markt door nieuwkomers.

De methoden voor de berekening van de tarieven voor onbalans en de definitieve waarden worden gepubliceerd door de bevoegde instanties of de transmissiesysteembeheerder, naargelang het geval.

4. De lidstaten zien erop toe dat de transmissiesysteembeheerders streven naar harmonisatie van de balanceringsstelsels en naar stroomlijning van de structuren en de niveaus van de balanceringstarieven om de handel in gas op het virtuele handelsplatform te bevorderen.

Certificering van transmissiesysteembeheerders en waterstofnetbeheerders

1. De Commissie onderzoekt kennisgevingen van besluiten betreffende de certificering van een transmissiesysteembeheerder of een waterstofnetbeheerder als bepaald in artikel 65, lid 6, van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] onmiddellijk na ontvangst. Binnen twee maanden na ontvangst van deze kennisgeving deelt de Commissie haar advies aan de betrokken regulerende instantie mee of zij het besluit verenigbaar acht met artikel 65, lid 2, of artikel 66, en artikel 54 van de herschikte gasrichtlijn voor transmissiesysteembeheerders, en met artikel [...]62 van die richtlijn voor waterstofnetbeheerders.

Bij de opstelling van het in de eerste alinea bedoelde advies kan de Commissie om het advies van ACER over het besluit van de regulerende instanties verzoeken. In dat geval wordt de in de eerste alinea genoemde termijn met twee maanden verlengd.

Als de Commissie niet binnen de in de eerste en tweede alinea bedoelde termijn advies uitbrengt, wordt zij geacht geen bezwaar te hebben tegen het besluit van de regulerende instantie.

2. Binnen twee maanden na ontvangst van het advies van de Commissie stelt de regulerende instantie het definitieve besluit betreffende de certificering van de transmissiesysteembeheerder of de waterstofnetbeheerder vast, waarbij zij zo veel mogelijk rekening houdt met het advies van de Commissie. Het besluit van de regulerende instantie en het advies van de Commissie worden samen bekendgemaakt.
3. De regulerende instanties of de Commissie kunnen in de loop van de procedure te allen tijde bij een transmissiesysteembeheerder, de waterstofnetbeheerder en/of een bedrijf dat één van de functies van productie of levering verricht, alle informatie opvragen die relevant is voor de uitvoering van hun taken overeenkomstig dit artikel.

4. De regulerende instanties en de Commissie bewaren de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige gegevens.
5. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen vast te stellen **om deze verordening aan te vullen door** richtsnoeren aan te reiken waarin de voor de toepassing van de leden 1 en 2 van dit artikel te volgen procedure nader wordt omschreven
6. Wanneer de Commissie een kennisgeving betreffende de certificering van een transmissiesysteembeheerder bedoeld in artikel 54, lid 10, van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803 ontvangt, neemt zij een beslissing over de certificering. De regulerende instantie voert de beslissing van de Commissie uit.

Artikel 13 ter¹⁰

Certificering van opslagsysteembeheerders

1. **De lidstaten zorgen ervoor dat alle opslagsysteembeheerders, met inbegrip van die welke onder zeggenschap van een transmissiesysteembeheerder staan, overeenkomstig de in dit artikel vastgelegde procedure worden gecertificeerd, hetzij door de nationale regulerende instantie, hetzij door een andere bevoegde instantie die door de betrokken lidstaat is aangewezen op grond van artikel 3, lid 2, van Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad¹¹ (in beide gevallen "certificeringsinstantie").**

Dit artikel is ook van toepassing op opslagsysteembeheerders die onder zeggenschap staan van transmissiesysteembeheerders die reeds gecertificeerd zijn op grond van de ontvlechtigingsvoorschriften van de artikelen 9, 10 en 11 van Richtlijn 2009/73/EG.

¹⁰ Artikel 3 bis, zoals dat bij Verordening (EU) 2022/1032 in de gasverordening van 2009 is opgenomen, is verwerkt in de tekst van dit artikel in zijn geheel. [De kruisverwijzingen zullen in een later stadium worden aangepast].

¹¹ Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010 (PB L 280 van 28.10.2017, blz. 1).

- 2. De certificeringsinstantie vaardigt een ontwerpcertificeringsbesluit uit ten aanzien van opslagsysteembeheerders die ondergrondse gasopslaginstallaties met een capaciteit van meer dan 3,5 TWh beheren, indien uiterlijk op 1 februari 2023 of binnen 150 werkdagen na de datum van ontvangst van een kennisgeving op grond van lid 9 alle opslaginstallaties, ongeacht het aantal opslagsysteembeheerders, op 31 maart 2021 en 31 maart 2022 gevuld waren tot een niveau dat gemiddeld minder dan 30 % van hun maximumcapaciteit bedroeg.**

Ten aanzien van de in de eerste alinea bedoelde opslagsysteembeheerders stelt de certificeringsinstantie alles in het werk om uiterlijk op 1 november 2022 een ontwerpcertificeringsbesluit uit te vaardigen.

Ten aanzien van alle andere opslagsysteembeheerders vaardigt de certificeringsinstantie uiterlijk op 2 januari 2024 of binnen 18 maanden na de datum van ontvangst van een kennisgeving op grond van lid 8 of lid 9 een ontwerpcertificeringsbesluit uit.

- 3. Bij de overweging van het risico voor de energievoorzieningszekerheid in de Unie houdt de certificeringsinstantie rekening met elk risico voor de gasvoorzieningszekerheid op nationaal, regionaal of Unieniveau, alsmede met enige beperking van dergelijk risico, dat onder meer voortvloeit uit:**
- a) de eigendom, de levering of andere commerciële relaties die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de stimulansen voor en het vermogen van de opslagsysteembeheerder om de ondergrondse gasopslaginstallatie te vullen;**
 - b) de rechten en verplichtingen van de Unie ten aanzien van een derde land uit hoofde van het internationaal recht, met inbegrip van overeenkomsten die zijn gesloten met een of meer derde landen, waarbij de Unie partij is en waarin de energievoorzieningszekerheid aan de orde komt;**

c) de rechten en verplichtingen van de betrokken lidstaten ten aanzien van een derde land, die voortvloeien uit door de betrokken lidstaat met een of meer derde landen gesloten overeenkomsten, voor zover die overeenkomsten in overeenstemming zijn met het Unierecht; of

d) andere specifieke feiten en omstandigheden van het geval.

4. Indien de certificeringsinstantie concludeert dat een persoon die direct of indirect zeggenschap heeft of rechten uitoefent over de opslagsysteembeheerder in de zin van artikel 9 van [de herschikte richtlijn] [...], de energievoorzieningszekerheid of de wezenlijke veiligheidsbelangen van de Unie of van een lidstaat in gevaar kan brengen, weigert de certificeringsinstantie de certificering. Als alternatief kan de certificeringsinstantie een certificeringsbesluit nemen onder voorwaarden die waarborgen dat de risico's die negatieve gevolgen kunnen hebben voor het vullen van de ondergrondse gasopslaginstallaties voldoende worden beperkt, mits de werkbaarheid van de voorwaarden ten volle kan worden gewaarborgd door doeltreffende uitvoering en monitoring. Dergelijke voorwaarden kunnen met name voorzien in het vereiste dat de eigenaar van het opslagsysteem of de opslagsysteembeheerder het beheer van het opslagsysteem overdraagt.
5. Indien de certificeringsinstantie concludeert dat de risico's voor de gasvoorziening niet kunnen worden beperkt door voorwaarden te stellen op grond van lid 4, onder meer door van de eigenaar van het opslagsysteem of de opslagsysteembeheerder te eisen het beheer van het opslagsysteem over te dragen, en derhalve de certificering weigert:

- a) eist zij van de eigenaar van het opslagsysteem, de opslagsysteembeheerder of elke persoon die naar haar inzicht de energievoorzieningszekerheid of de wezenlijke veiligheidsbelangen van de Unie of van een lidstaat in gevaar zou kunnen brengen, dat afstand wordt gedaan van de aandelen of rechten waarover die persoon beschikt ten aanzien van de eigenaar van het opslagsysteem of de opslagsysteembeheerder, en stelt zij een termijn vast binnen welke daarvan afstand moet worden gedaan;
 - b) gelast zij in voorkomend geval voorlopige maatregelen om te waarborgen dat een dergelijke persoon geen zeggenschap of rechten over de eigenaar van het opslagsysteem of de opslagsysteembeheerder kan uitoefenen totdat van de aandelen of rechten afstand is gedaan; en
 - c) treft zij passende compenserende maatregelen overeenkomstig nationaal recht.
6. De certificeringsinstantie stelt de Commissie onverwijld in kennis van haar ontwerpcertificeringsbesluit, met vermelding van alle relevante informatie.
- Binnen 25 werkdagen na een dergelijke kennisgeving verstrekt de Commissie een advies over het ontwerpcertificeringsbesluit aan de certificeringsinstantie.
- De certificeringsinstantie houdt in de hoogste mate rekening met het advies van de Commissie.
7. Binnen 25 werkdagen na ontvangst van het advies van de Commissie vaardigt de certificeringsinstantie het certificeringsbesluit uit.
8. Voordat een nieuw aangelegde ondergrondse gasopslaginstallatie in gebruik wordt genomen, wordt de opslagsysteembeheerder gecertificeerd overeenkomstig de leden 1 tot en met 7. De opslagsysteembeheerder stelt de certificeringsinstantie in kennis van zijn voornemen om de opslaginstallatie in gebruik te nemen.
9. Opslagsysteembeheerders stellen de relevante certificeringsinstantie in kennis van elke geplande transactie die een herbeoordeling van hun naleving van de in de leden 1 tot en met 4 neergelegde certificeringsvoorschriften vereist.

- 10. Certificeringsinstanties monitoren de opslagsysteembeheerders voortdurend wat betreft de naleving van de in de leden 1 tot en met 4 vastgelegde certificeringseisen. Zij openen een certificeringsprocedure om de naleving opnieuw te beoordelen in elk van de volgende omstandigheden:**
- a) na ontvangst van een kennisgeving door de opslagsysteembeheerder op grond van lid 8 of lid 9;**
 - b) op eigen initiatief, indien zij er kennis van hebben dat een geplande wijziging van rechten of van beïnvloeding op een opslagsysteembeheerder ertoe zou kunnen leiden dat de vereisten van de leden 1, 2 en 3 niet worden nageleefd;**
 - c) na een met redenen omkleed verzoek van de Commissie.**
- 11. De lidstaten nemen alle nodige maatregelen om de voortdurende werking van de ondergrondse gasopslaginstallaties op hun respectieve grondgebied te waarborgen. Die ondergrondse gasopslaginstallaties mogen hun activiteiten alleen stopzetten indien niet aan technische en veiligheidseisen wordt voldaan of indien de certificeringsinstantie na een beoordeling te hebben uitgevoerd en rekening houdend met een advies van het ENTSB voor gas, tot de conclusie komt dat een dergelijke stopzetting de gasvoorzieningszekerheid op Unie- of nationaal niveau niet vermindert. In voorkomend geval worden passende compenserende maatregelen genomen indien stopzetting van de activiteiten niet wordt toegestaan.**
- 12. De Commissie kan richtsnoeren verstrekken over de toepassing van dit artikel.**
- 13. Dit artikel is niet van toepassing op delen van lng-installaties die voor opslag worden gebruikt.**

Samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders

1. De transmissiesysteembeheerders werken met andere transmissiesysteembeheerders en infrastructuurbeheerders samen bij het coördineren van het onderhoud van hun respectieve netten teneinde elke storing van de transmissiediensten aan netgebruikers en transmissiesysteembeheerders in andere gebieden zoveel mogelijk te beperken.
2. De transmissiesysteembeheerders werken onderling en met infrastructuurbeheerders samen om de technische capaciteit binnen het entry-exitsysteem te maximaliseren en het verbruik van brandstofgas zoveel mogelijk te minimaliseren.

AFDELING 2

TOEGANG TOT HET NETWERK

Artikel 15

Tarieven voor de toegang tot netten

1. De door de transmissiesysteembeheerders toegepaste tarieven, of de voor de berekening daarvan gebruikte methoden die zijn goedgekeurd door de regulerende instanties overeenkomstig artikel 72, lid 7, van de herschikte gasrichtlijn, alsmede de tarieven die worden gepubliceerd overeenkomstig artikel 27, lid 1, van die richtlijn, zijn transparant, houden rekening met de noodzaak van systeemintegriteit en verbetering ervan en zijn een afspiegeling van de werkelijke kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte, structureel vergelijkbare netbeheerder en transparant zijn, waarbij tevens wordt gelet op de nodige winst op de investeringen. De tarieven of de voor de berekening daarvan gebruikte methoden zijn niet-discriminerend.

De tarieven kunnen ook worden vastgesteld aan de hand van marktgerichte regelingen, zoals veilingen, mits dergelijke regelingen en de eruit voortvloeiende inkomsten door de regulerende instantie worden goedgekeurd.

De tarieven, of de methoden voor de berekening daarvan, zijn bevorderlijk voor de efficiënte handel in gas en voor de concurrentie en zijn tegelijk gericht op het vermijden van kruissubsidiëring tussen de netgebruikers en op het bieden van stimulansen voor investeringen en het handhaven of creëren van interoperabele transmissienetten.

Tarieven voor netgebruikers worden op niet-discriminerende wijze en voor elk entry- en exitpunt van het transmissiesysteem apart vastgesteld. Kostenverdelingsmechanismen en methoden voor tariefbepaling voor entry- en exitpunten worden goedgekeurd door de regulerende instanties. De lidstaten zorgen ervoor dat nettatarieven niet berekend worden op basis van contractuele paden.

2. De tarieven voor de toegang tot netten werken niet beperkend op de marktliquiditeit of verstorend voor de grensoverschrijdende handel van de verschillende transmissiesystemen. Indien verschillen in de tariefstructuren de handel tussen transmissiesystemen zouden belemmeren, streven transmissiesysteembeheerders onverminderd artikel 72, lid 7, van de herschikte gasrichtlijn, in nauwe samenwerking met de betrokken nationale instanties, actief naar de convergentie van tariefstructuren en tariefbeginselen.
- 3¹². **De nationale regulerende instantie kan een korting van maximaal 100 % toepassen op op capaciteit gebaseerde transmissie- en distributietarieven op entrypuncten van en exitpunten naar ondergrondse gasopslaginstallaties en lng-installaties, tenzij en voor zover een dergelijke installatie die met meer dan één transmissie- of distributienet is verbonden, wordt gebruikt om te concurreren met een interconnectiepunt. Dit lid is van toepassing tot en met 31 december 2025.**
4. **De regulerende instanties kunnen aangrenzende entry-exitsystemen samenvoegen om een volledige of gedeeltelijke regionale integratie mogelijk te maken waarbij de tarieven op de interconnectiepuncten tussen de betreffende entry-exitsystemen kunnen worden afgeschaft. Na de openbare raadpleging door de regulerende instanties of transmissiesysteembeheerders kunnen de regulerende instanties hun goedkeuring hechten aan een gemeenschappelijk tarief en een doeltreffend compensatiemechanisme tussen transmissiesysteembeheerders voor de herverdeling van de kosten ingevolge de afgeschaft interconnectiepuncten.**

¹² Uit Verordening (EU) 2022/1032.

Artikel 16

Tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen

1. Bij het stellen van de tarieven wordt een korting voor hernieuwbare en koolstofarme gassen toegepast op:
 - a) entrypuncten vanuit hernieuwbare en koolstofarme productiefaciliteiten. Een korting van [...] **[100 %]** wordt toegepast op de respectieve op capaciteit gebaseerde tarieven om het injecteren van hernieuwbare **gassen** te doen toenemen, **en een korting van [75]% wordt toegepast op** koolstofarme gassen;
 - b) op capaciteit gebaseerde transmissietarieven op entrypuncten en vanuit exitpunten naar opslaginstallaties, tenzij een opslaginstallatie verbonden is met meer dan één transmissie- of distributienet en gebruikt wordt om met een interconnectiepunt te concurreren. Deze korting wordt bepaald op een niveau van [...] **[100]** % in de lidstaten waar de hernieuwbare en koolstofarme gassen als eerste in **het** systeem zijn geïnjecteerd.

(lid verplaatst naar het einde van het artikel en gewijzigd)

[...] [...]

3. Nadere bijzonderheden inzake de toegekende kortingen overeenkomstig lid 1 kunnen in de in artikel 53, [...] lid 1, punt e), bedoelde netcode betreffende tariefstructuren worden vastgelegd.

4. De Commissie heronderzoekt de tariefkortingen krachtens **de leden 1 en 5** [5 jaar na de inwerkingtreding van de verordening]. Zij brengt verslag uit met een overzicht van de uitvoering ervan en beoordeelt of het niveau van de in **de leden 1 en 5** bepaalde kortingen nog altijd passend is in het licht van de meest recente ontwikkelingen op de markt. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen vast te stellen **om deze verordening te wijzigen door de in de leden 1 en 5** bepaalde kortingsniveaus te wijzigen.
5. Vanaf 1 januari van [...]het jaar na de vaststelling] ontvangen de netgebruikers een korting van **[100 %]** op het [...]op capaciteit gebaseerde tarief van de transmissie-systeembeheerder op [...]de] interconnectiepunten **tussen de lidstaten**, [...] voor hernieuwbare gassen, en **[75]% voor** koolstofarme gassen, op overlegging van een bewijs aan de respectieve transmissiesysteembeheerder, op basis van een in de Uniedatabank geregistreerd geldig duurzaamheidscertificaat overeenkomstig de artikelen 29 en 30 van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad¹³.

¹³ Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).

Met betrekking tot **de in de eerste alinea bedoelde** korting:

- a) moeten transmissiesysteembeheerders de korting alleen toekennen voor de kortst mogelijke route wat grensoverschrijdingen betreft tussen de locatie waar het specifieke bewijs van duurzaamheidsverklaring op basis van het duurzaamheids-certificaat als eerste in de Uniedatabank is geregistreerd en waar het, als verbruikt beschouwd, is geschrapd. Een eventuele veilingpremie valt niet onder de korting;
- b) verstrekken transmissiesysteembeheerders de respectieve regulerende instantie informatie over de huidige en de verwachte volumes van hernieuwbare en koolstofarme gassen en over de gevolgen van de toepassing van tariefkorting op hun inkomsten. De regulerende instanties controleren en beoordelen de gevolgen van de korting op de tariefstabiliteit;
- c) **moeten**, nadat de inkomsten van een transmissiesysteembeheerder uit deze specifieke tarieven vanwege de toepassing ervan met 10 % zijn verlaagd, de betrokken en alle aangrenzende transmissiesysteembeheerders onderhandelen over een intertransmissiesysteembeheerderscompensatiemechanisme. De betrokken **transmissies**ysteembeheerders bereiken binnen drie jaar overeenstemming. Indien binnen die termijn geen overeenstemming wordt bereikt, besluiten de betrokken regulerende instanties binnen twee jaar gezamenlijk over een passend intertransmissiesysteembeheerderscompensatiemechanisme. Indien de regulerende instanties geen overeenstemming bereiken, is artikel 6 van de ACER-verordening van toepassing. Indien de regulerende instanties binnen twee jaar geen overeenstemming hebben bereikt, of op hun gezamenlijke verzoek, neemt het ACER een besluit overeenkomstig artikel 6, lid 10, tweede alinea, van Verordening (EU) 2019/942;

- d) worden nadere bijzonderheden voor de uitvoering van de korting voor hernieuwbare en koolstofarme gassen, zoals de berekening van de in aanmerking komende capaciteit waarop de korting van toepassing is, en de vereiste procedures, in een op basis van artikel 53 vastgestelde netcode bepaald.

[...]6. **In afwijking van de leden 1 en 5 kunnen [...]d)e regulerende instanties besluiten geen kortingen toe te passen of lagere tariefkortingen vast te stellen dan de in de leden 1 en 5 bepaalde kortingen, mits deze kortingen in overeenstemming zijn met de algemene tariefbeginselen van artikel 15, en met name het beginsel van kostenoriëntatie, met inachtneming van de behoefte aan stabiele financiële kaders voor bestaande investeringen, [...] het bevorderen van de implementatie van hernieuwbare en koolstofarme gassen in de betrokken lidstaat en het bestaan van alternatieve ondersteuningsmechanismen ter stimulering van het gebruik van hernieuwbare [...] of koolstofarme gassen, in voorkomend geval.**

Artikel 17

Inkomsten van [...]transmissiesysteembeheerders

1. Vanaf [1 jaar na **vaststelling [...]**] waarborgt de betreffende regulerende instantie de transparantie van de methoden, de parameters en de waarden die worden gebruikt om de toegestane of beoogde inkomsten van transmissiesysteembeheerders te bepalen. De regulerende instantie maakt de in bijlage I bedoelde informatie bekend, of verlangt openbaarmaking door de betreffende transmissiesysteembeheerder [...], **met dien verstande dat commercieel gevoelige gegevens worden beschermd**. Deze informatie wordt in een [...] **vrij toegankelijk, downloadbaar en read-only formaat** ter beschikking gesteld, en voor zover mogelijk in een of meer courante talen.

2. De kosten van de transmissiesysteembeheerder worden op efficiëntie tussen de Unietransmissiesysteembeheerders vergeleken, die op passende wijze moeten worden vastgesteld door het ACER. Het ACER publiceert op [3 jaar na vaststelling [...]] en vervolgens om de vier jaar een vergelijkende studie over de kostenefficiëntie van de transmissiesysteembeheerders in de Unie **en publiceert de voornaamste resultaten**, met dien verstande dat **commercieel gevoelige gegevens worden beschermd**. De betreffende regulerende instanties en de transmissiesysteembeheerders verstrekken het ACER alle daarvoor benodigde gegevens. De resultaten van die vergelijking worden, samen met de nationale omstandigheden, door de betreffende regulerende instanties in aanmerking genomen bij de periodieke vaststelling van de toegestane of beoogde inkomsten van de transmissiesysteembeheerders.
3. De betreffende regulerende instanties beoordelen de langetermijnontwikkeling van transmissietarieven op basis van de verwachte veranderingen in hun toegestane of beoogde inkomsten en de vraag naar gas[...]. Bij die beoordeling beschouwt de regulerende instantie de informatie van de in de nationale energie- en klimaatplannen van de respectieve lidstaat beschreven strategie en de scenario's ter schraging van het overeenkomstig artikel 51 van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803] ontwikkelde geïntegreerde netontwikkelingsplan.

AFDELING 3

EXPLOITATIE VAN SYSTEMEN VOOR DE TRANSMISSIE, DE OPSLAG, EN SYSTEMEN/TERMINALS VOOR LNG EN WATERSTOF

Artikel 18

Vaste capaciteit voor hernieuwbare en koolstofarme gassen naar het transmissiesysteem

1. De transmissiesysteembeheerders waarborgen vaste capaciteit voor de toegang van met hun net verbonden productiefaciliteiten van hernieuwbare en koolstofarme gassen. Daartoe ontwikkelen de transmissiesysteembeheerders, in samenwerking met de distributiesysteembeheerders, de procedures en voorwaarden, inclusief investeringen, om bidirectionele flows van het distributie- naar het transmissienet te waarborgen.
2. Lid 1 laat de mogelijkheid voor distributiesysteembeheerders onverlet om alternatieven voor terugstromingsinvesteringen te ontwikkelen, zoals oplossingen op het gebied van slimme netwerken of aansluiting op andere netbeheerders, **met inbegrip van de rechtstreekse aansluiting van productiefaciliteiten voor hernieuwbare en koolstofarme gassen op het transmissienet**. Vaste toegang mag alleen worden beperkt om capaciteit met operationele beperkingen aan te bieden, met het oog op economische efficiëntie. De regulerende instantie is **verantwoordelijk voor de evaluatie en goedkeuring van de voorwaarden van de [...] transmissiesysteembeheerder met betrekking tot voorwaardelijke capaciteit** en zorgt ervoor dat eventuele beperkingen in de vaste capaciteit of operationele beperkingen worden ingesteld op basis van transparante en niet-discriminerende procedures en geen onnodige belemmeringen voor de markttoegang met zich meebrengen. Er gelden geen beperkingen indien de productiefaciliteit de kosten in verband met het waarborgen van vaste capaciteit draagt.

Grensoverschrijdende coördinatie [...] van de gaskwaliteit in het aardgassysteem

1. De transmissiesysteembeheerders werken samen om beperkingen van de grensoverschrijdende flows ten gevolge van gaskwaliteitsverschillen *op [...]* interconnectiepunten tussen de EU-lidstaten te voorkomen.

Dit artikel is [...] niet van toepassing op waterstofmengsels [...] waarvan het waterstofgehalte dat in het aardgassysteem is gemengd [...] [...] hoger is dan [2 %] vol.

- 1 bis. De lidstaten zorgen ervoor dat uiteenlopende technische specificaties, waaronder gaskwaliteitsparameters zoals zuurstofgehalte en waterstofbijmenging in het aardgassysteem, niet worden gebruikt om grensoverschrijdende gasflows te beperken. Daarnaast zorgen de lidstaten ervoor dat [...] waterstofmengsels in het aardgassysteem [...] voldoen aan de technische specificaties die aanvaardbaar zijn voor de afnemers [...].**
2. Wanneer een beperking van de grensoverschrijdende flowg ten gevolge van verschillen in gaskwaliteit door de betrokken transmissiesysteembeheerders bij hun normale exploitatie niet kan worden vermeden, lichten zij de betreffende regulerende instanties onverwijld in. De informatie omvat een beschrijving van en motivering voor reeds door de transmissiesysteembeheerders getroffen maatregelen.
3. De betreffende regulerende instanties bereiken binnen zes maanden gezamenlijk overeenstemming over de vraag of zij de beperking erkennen.

- 3 bis. Voor beperkingen op grensoverschrijdende flows als gevolg van verschillen in waterstofbijmenging in het aardgassysteem en erkend overeenkomstig lid 3, kunnen transmissiesysteembeheerders gasflows met waterstofinhoud op interconnectiepunten weigeren vóór de in de leden 4 tot en met 10 beschreven procedure is voltooid.**
4. Indien de betreffende regulerende instanties de beperking erkennen, verlangen zij van de betrokken transmissiesysteembeheerders dat zij, binnen een tijdsbestek van twaalf maanden vanaf de erkenning, successievelijk de volgende maatregelen treffen:
- a) samenwerking en uitwerking van technisch haalbare opties, zonder een wijziging van de specificaties van de gaskwaliteit, wat nadere afspraken over de gasflow en gasbehandeling kan inhouden met als doel een einde te maken aan de erkende beperking;
 - b) gezamenlijke uitvoering van een kosten-batenanalyse inzake de technisch haalbare opties, met als doel in economische zin doeltreffende oplossingen uit te werken met daarbij een uitsplitsing van de kosten en baten onder de categorieën van betrokken partijen;
 - c) opstellen van een raming van de uitvoeringstijd van elke potentiële optie;
 - d) uitvoering van een openbare raadpleging over de geïdentificeerde haalbare oplossingen, en vervolgens rekening houden met de resultaten van die raadpleging;
 - e) indiening van een gezamenlijk voorstel voor een oplossing om een einde te maken aan de erkende beperking, met inbegrip van een tijdschema voor de uitvoering ervan, gebaseerd op de kosten-batenanalyse en de resultaten van de openbare raadpleging, bij hun respectieve regulerende instanties met het oog op goedkeuring en bij de andere bevoegde nationale instanties van elke betrokken lidstaat ter informatie.

5. Wanneer de betrokken transmissiesysteembeheerders geen overeenstemming over een oplossing bereiken, stelt elke transmissiesysteembeheerder zijn regulerende instantie daarvan onverwijld in kennis.
6. De betreffende regulerende instanties nemen binnen zes maanden een gezamenlijk gecoördineerd besluit om een einde te maken aan de erkende beperking, [...] met inachtneming van de kosten-batenanalyse[...] van de betrokken transmissiesysteembeheerders en de resultaten van de openbare raadpleging, zoals bepaald in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942.

6 bis In afwijking van lid 6 kunnen de betrokken regulerende instanties voor beperkingen op grensoverschrijdende flows als gevolg van verschillen in waterstofbijmenging in het aardgassysteem gezamenlijk verklaren dat er geen verdere maatregelen moeten worden genomen om dergelijke beperkingen op te heffen. Het gezamenlijke gecoördineerde besluit wordt binnen zes maanden genomen overeenkomstig artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942 en houdt rekening met de kosten-batenanalyse en de resultaten van de openbare raadpleging die door de betrokken transmissiesysteembeheerders overeenkomstig lid 4 is opgesteld. [...]

7. Het **in lid 6 bedoelde** gezamenlijke gecoördineerde besluit van de betreffende regulerende instanties omvat een besluit over de toerekening van de investeringskosten die door elke transmissiesysteembeheerder worden gedragen voor de uitvoering van de overeengekomen oplossing, alsmede over de opnemings ervan in [...] **de toegestane of beoogde inkomsten van de transmissiesysteembeheerders**, met inachtneming van de economische, maatschappelijke en milieukosten en -baten van de oplossing in de betrokken lidstaten **en de gevolgen daarvan voor de tarieven**.
8. ACER kan aanbevelingen doen aan de regulerende instanties over de nadere bijzonderheden van de in lid 7 bedoelde kostentoerekeningsbesluiten.
9. Wanneer de betreffende regulerende instanties niet tot de in lid 3 bedoelde overeenstemming kunnen komen, neemt ACER een besluit betreffende de beperking, volgens de in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942 bedoelde procedure. Indien ACER de beperking erkent, verlangt het dat de betrokken transmissiesysteembeheerders binnen een tijdsbestek van twaalf maanden successievelijk de in lid 4, punten a) tot en met e) bedoelde maatregelen treffen.
10. Wanneer de betreffende regulerende instanties niet een in de leden 6, **6 bis** en 7 bedoeld gezamenlijk gecoördineerd besluit [...] kunnen nemen, neemt ACER een besluit betreffende de oplossing om een einde te maken aan de erkende beperking en betreffende de toerekening van de investeringskosten die worden gedragen door de transmissiesysteembeheerders voor de uitvoering van de overeengekomen oplossing **of voor de verklaring die luidt dat geen verdere maatregelen mogen worden genomen uit hoofde van lid 6 bis van dit artikel**, volgens de in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942 beschreven procedure.

[...] [...]

11. Nadere bijzonderheden voor de uitvoering van elementen van dit artikel, zoals de kosten-batenanalyse, worden in een op basis van artikel 53, **lid 1**, van onderhavige verordening vastgestelde netcode bepaald.

[...]

[...]

[...] [...]

[...] [...]

[...] [...]

Artikel 20 bis

Vermoeden van overeenstemming van praktijken met geharmoniseerde normen

- 1. Praktijken die in overeenstemming zijn met [...] geharmoniseerde normen of delen daarvan, waarvan de referentienummers in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt, worden geacht in overeenstemming te zijn met de voorschriften bedoeld in de overeenkomstig [...] artikel 53, lid 1, punt b), van deze verordening[...] vastgestelde uitvoeringshandelingen [...].**

[...] [...]

Artikel 20 ter

Gemeenschappelijke specificaties voor biomethaan

De Commissie is bevoegd uitvoeringshandelingen vast te stellen ter bepaling van gemeenschappelijke specificaties voor het faciliteren van het kosteneffectief opnemen van grote hoeveelheden biomethaan in het bestaande aardgassysteem, ook op grensoverschrijdende interconnectiepunten, of zij kan deze specificaties vaststellen in een netcode uit hoofde van artikel 53, lid 1, punt b), van deze verordening wanneer:

- a) die voorschriften niet worden bestreken door geharmoniseerde normen, of delen daarvan, waarvan de referenties in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt; of**
- b) [...] de Commissie een of meer Europese normalisatieorganisaties heeft verzocht een geharmoniseerde norm voor die voorschriften op te stellen en aan ten minste een van de volgende voorwaarden is voldaan:**
 - i. het verzoek is door geen enkele van de Europese normalisatieorganisaties aanvaard;**
 - ii. de Commissie constateert onnodige vertragingen bij de vaststelling van de vereiste geharmoniseerde normen;**
 - iii. een Europese normalisatieorganisatie heeft een norm opgesteld die niet volledig overeenstemt met het verzoek van de Commissie; of**

- c) de Commissie overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 11, lid 5, van Verordening (EU) nr. 1025/2012 heeft besloten om de referenties van de geharmoniseerde normen of de delen daarvan, waardoor die voorschriften worden bestreken, te handhaven met beperkingen dan wel in te trekken.

Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 61, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

In een vroeg stadium van de opstelling van de ontwerpuitvoeringshandeling tot vaststelling van de gemeenschappelijke specificaties verzamelt de Commissie de standpunten van de betrokken instanties of deskundigengroepen die zijn opgericht uit hoofde van de desbetreffende sectorale wetgeving van de Unie, en raadpleegt zij alle belanghebbenden. Op basis van die raadpleging stelt de Commissie de ontwerpuitvoeringshandeling op.

2. Praktijken die in overeenstemming zijn met gemeenschappelijke specificaties of delen daarvan, worden geacht in overeenstemming te zijn met de voorschriften van de uit hoofde van artikel 53, lid 1, punt b), van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen, voor zover die voorschriften onder die gemeenschappelijke specificaties of delen daarvan vallen.
3. Wanneer een Europese normalisatieorganisatie een geharmoniseerde norm vaststelt en deze aan de Commissie voorstelt met het oog op de bekendmaking van de referentie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie, beoordeelt de Commissie de geharmoniseerde norm overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1025/2012. Wanneer de referentie van een geharmoniseerde norm in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt, trekt de Commissie de in lid 1 bedoelde uitvoeringshandelingen of delen daarvan die betrekking hebben op dezelfde voorschriften of testen als bedoeld in lid 1, in.
4. Bij het vaststellen van de specificaties overeenkomstig dit artikel houdt de Commissie zoveel mogelijk rekening met de veiligheidsvoorschriften die nodig zijn voor de veilige exploitatie van aardgassystemen, met name de veilige exploitatie van aardgasopslagfaciliteiten in de hele Unie.

Artikel 21

Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas

Alle transmissiesysteembeheerders werken samen op Unieniveau middels het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas (ENTSB voor gas) met de bedoeling de voltooiing en het functioneren van de interne markt voor aardgas en de grensoverschrijdende handel te bevorderen en een optimaal beheer, gecoördineerde werking en deugdelijke technische ontwikkeling van het aardgastransmissienet te garanderen.

Artikel 22

Organisatie van het ENTSB voor gas

1. **Het ENTSB voor gas** dient bij de Commissie en ACER de ontwerpstatuten, een lijst van leden en het ontwerpreglement van orde, met onder meer de procedurevoorschriften voor de raadpleging van andere belanghebbenden, van het ENTSB voor gas in in geval van wijzigingen in die stukken of op gemotiveerd verzoek van de Commissie of ACER.
2. Binnen vier maanden na de ontvangst brengt ACER, na formele raadpleging van de organisaties die alle belanghebbenden vertegenwoordigen, en in het bijzonder de systeemgebruikers, inclusief afnemers, aan de Commissie advies uit over de ontwerpstatuten, de ledenlijst en het ontwerpreglement van orde.
3. Rekening houdend met het in lid 2 bepaalde advies van ACER en binnen drie maanden na de ontvangst van het advies van ACER brengt de Commissie advies uit over de ontwerpstatuten, de ledenlijst en het ontwerpreglement van orde.

4. Binnen drie maanden na ontvangst van het **gunstige** advies van de Commissie zorgt het ENTSB voor gas voor de aanneming en publicatie van zijn herziene statuten en reglement van orde.

Artikel 23

Taken van het ENTSB voor gas

1. Het ENTSB voor gas stelt op een door de Commissie overeenkomstig artikel 53, lid 9, aan hem gericht verzoek netcodes op voor de in lid 6 van dit artikel genoemde terreinen.
2. Het ENTSB voor gas kan op de in lid 6 genoemde terreinen netcodes opstellen om de in artikel 21 genoemde doelstellingen te verwezenlijken, als deze netcodes geen betrekking hebben op terreinen in verband waarmee de Commissie een verzoek aan het ENTSB voor gas heeft gericht. Deze netcodes worden voor advies aan ACER voorgelegd. Het ENTSB voor gas houdt naar behoren rekening met dit advies.

3. Het ENTSB voor gas stelt het volgende vast:

- a) gemeenschappelijke netwerkbeheersinstrumenten om te zorgen voor de coördinatie van de netwerkexploitatie onder normale omstandigheden en in noodsituaties, waaronder een gemeenschappelijk indelingsschema voor incidenten, en onderzoeksplannen;
- b) om de twee jaar een niet-bindend **en openbaar te maken** tienjarig netontwikkelingsplan (dat de gehele Unie dekt), met onder meer de vooruitzichten inzake de toereikendheid van de levering;
- c) aanbevelingen inzake coördinatie van technische samenwerking tussen EU-transmissiesysteembeheerders en transmissiesysteembeheerders van derde landen;
- d) een jaarlijks werkprogramma;
- e) een jaarverslag;
- f) jaarlijkse zomer- en wintervooruitzichten inzake de levering;[...]
- g) uiterlijk op 15 mei 2024 en vervolgens elke twee jaar, een verslag met een evaluatie van de gaskwaliteit, inclusief ontwikkelingen van de gaskwaliteitsparameters, ontwikkelingen van het niveau en het volume van waterstofbijmengingen in het aardgassysteem, ramingen voor de verwachte ontwikkeling van de gaskwaliteitsparameters, en van het volume van waterstofbijmengingen in het aardgassysteem, het effect van waterstofbijmengingen op grensoverschrijdende flows en informatie over gevallen met betrekking tot verschillen in specificaties van gaskwaliteit of bijmengniveaus, en de manier waarop die gevallen zijn afgehandeld;

[...][...] [...]het verslag met een evaluatie van de gaskwaliteit omvat ook de ontwikkeling voor de in punt g), vermelde gebieden, voor zover van belang voor het distributienet, op basis van informatie van de entiteit van distributiesysteembeheerders in de Unie ("de EU DSB-entiteit").

i) [...] een jaarverslag waarin ook melding wordt gemaakt van de hoeveelheid hernieuwbare en koolstofarme gassen die in het aardgasnet worden geïnjecteerd.

4. De Europese vooruitzichten inzake de toereikendheid van de levering bedoeld in lid 3, punt b), bestaan uit een toelichting bij de algemene toereikendheid van het gassysteem om gas te leveren ter dekking van de huidige en de verwachte vraag naar gas in de eerstvolgende periode van vijf jaar en in de periode tussen vijf en tien jaar na de datum van die vooruitzichten. Deze Europese vooruitzichten inzake de toereikendheid van de levering stoelen op de nationale leveringsvooruitzichten die door iedere individuele transmissiesysteembeheerder worden opgesteld.

(lid verplaatst naar artikel 29)[...]

5. Het in lid 3, punt d), bedoelde jaarlijkse werkprogramma bevat een lijst en een beschrijving van de op te stellen netcodes, een plan voor de coördinatie van het beheer van het netwerk en de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in de loop van dat jaar, alsook een indicatief tijdschema.

6. De in de leden 1 en 2 bedoelde netcodes hebben betrekking op de volgende terreinen, rekening houdend, in voorkomend geval, met specifieke regionale kenmerken:
- a) voorschriften inzake veiligheid en betrouwbaarheid van het netwerk;
 - b) voorschriften voor netaansluiting;
 - c) voorschriften voor toegang door derden;
 - d) voorschriften voor gegevensuitwisseling en geschillenbeslechting;
 - e) voorschriften inzake interoperabiliteit;
 - f) operationele procedures in noodgevallen;
 - g) voorschriften voor capaciteitstoewijzing en congestiebeheer;
 - h) voorschriften voor de handel in elektriciteit in verband met de technische en operationele verstrekking van diensten voor nettoegang en systeembalancerings;
 - i) transparantievoorschriften;
 - j) voorschriften inzake balancerings, waaronder netgerelateerde voorschriften voor de nominatieprocedure, voorschriften voor de tarieven voor onbalans en voorschriften voor operationele balancerings tussen de systemen van transmissiesysteembeheerders;
 - k) regels betreffende geharmoniseerde transmissietariefstructuren;
 - l) energie-efficiëntie met betrekking tot gasnetten;
 - m) cyberveiligheid met betrekking tot gasnetten.

7. De netcodes worden ontwikkeld voor grensoverschrijdende aangelegenheden en aangelegenheden betreffende de marktintegratie en doen geen afbreuk aan de rechten van de lidstaten om nationale netcodes vast te stellen die niet van invloed zijn op de grensoverschrijdende handel.
8. Het ENTSB voor gas houdt toezicht op en verricht onderzoek naar de toepassing van de netcodes en de richtsnoeren die door de Commissie overeenkomstig artikel 53, lid 13, of artikel 56, zijn vastgesteld, en het effect daarvan op de harmonisatie van de toepasselijke voorschriften ter bevordering van de marktintegratie. Het ENTSB voor gas brengt bij ACER verslag uit over zijn bevindingen en vermeldt de resultaten van het onderzoek in het in lid 3, punt e), bedoelde jaarverslag.
9. Het ENTSB voor gas stelt alle informatie die ACER nodig heeft om zijn taken overeenkomstig artikel 24, lid 1, te vervullen, ter beschikking.
10. ACER onderzoekt de nationale tienjarige netontwikkelingsplannen om na te gaan of zij consistent zijn met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt. Indien ACER inconsistenties constateert tussen een nationaal tienjarig netontwikkelingsplan en het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, beveelt het een wijziging aan van het nationale netontwikkelingsplan of van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, indien nodig. Indien een dergelijk nationaal netontwikkelingsplan is opgesteld overeenkomstig artikel 51 van [de in COM(2021) xxx voorgestelde herschikte gasrichtlijn], beveelt ACER de bevoegde regulerende instantie aan het nationale tienjarige netontwikkelingsplan te wijzigen overeenkomstig artikel 51, lid 5, van die richtlijn en stelt het de Commissie hiervan op de hoogte.
11. Op verzoek van de Commissie geeft het ENTSB voor gas zijn zienswijze op de vaststelling van richtsnoeren als bepaald in artikel 56.
12. **Het ENTSB voor gas werkt samen met het ENTSB voor elektriciteit en met het ENNOH.**

Toezicht door ACER

1. ACER houdt toezicht op de uitvoering van de in artikel 23, leden 1, 2 en 3, bedoelde taken van het ENTSB voor gas, en brengt verslag uit aan de Commissie.

ACER houdt toezicht op de toepassing van de overeenkomstig artikel 23, lid 2, opgestelde netcodes door het ENTSB voor gas, en van de netcodes die overeenkomstig artikel 53, leden 1 tot en met 12, zijn ontwikkeld, maar niet overeenkomstig artikel 53, lid 13, door de Commissie zijn goedgekeurd. Indien het ENTSB voor gas er niet in is geslaagd dergelijke netcodes toe te passen, verzoekt ACER het ENTSB voor gas een naar behoren gemotiveerde uitleg te verschaffen over de redenen waarom het er niet in is geslaagd. ACER stelt de Commissie op de hoogte van deze uitleg en brengt hierover advies uit.

ACER houdt toezicht op en verricht onderzoek naar de toepassing van de netcodes en de richtsnoeren die door de Commissie overeenkomstig de artikelen 52, 53, 55 en 56 zijn aangenomen, en het effect daarvan op de harmonisatie van de toepasselijke voorschriften ter bevordering van marktintegratie, non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en efficiënte marktwerking, en brengt verslag uit aan de Commissie.

2. Het ENTSB voor gas dient de ontwerpversies van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, het jaarlijkse werkprogramma, met inbegrip van de informatie betreffende het raadplegingsproces en de overige in artikel 23, lid 3, bedoelde documenten, voor advies in bij ACER.

Binnen twee maanden na de ontvangst daarvan verstrekt ACER een naar behoren met redenen omkleed advies, alsmede aanbevelingen aan het ENTSB voor gas en de Commissie, als het van oordeel is dat de door het ENTSB voor gas ingediende ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma of van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, niet bijdraagt tot non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging, een efficiënte werking van de markt of een voldoende niveau van voor derde partijen toegankelijke grensoverschrijdende interconnectie.

Artikel 25

Regulerende instanties

Bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden uit hoofde van deze verordening zorgen de regulerende instanties ervoor dat deze verordening, de netcodes en de krachtens de artikelen 52 tot en met 56 vastgestelde richtsnoeren in acht worden genomen.

In voorkomend geval werken zij onderling, met de Commissie en met ACER samen overeenkomstig hoofdstuk V van de herschikte gasrichtlijn.

Artikel 26

Raadplegingen

1. Bij de voorbereiding van de netcodes, het ontwerp van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt en het jaarlijkse werkprogramma bedoeld in artikel 23, leden 1, 2 en 3, raadpleegt het ENTSB voor elektriciteit uitvoerig, in een vroeg stadium en op een open en transparante wijze, overeenkomstig het in artikel 22, lid 1, bedoelde reglement van orde, alle relevante markspelers, en in het bijzonder de organisaties die alle belanghebbenden vertegenwoordigen. Bij de raadpleging worden ook regulerende instanties en overige nationale autoriteiten, producenten, leveranciers, netgebruikers met inbegrip van afnemers, distributiesysteembeheerders, met inbegrip van relevante (bedrijfstak)verenigingen, technische instanties en platforms van belanghebbenden betrokken. Beoogd wordt de zienswijze en voorstellen van alle betrokken partijen in het besluitvormingsproces te vernemen.
2. Alle documenten en notulen van vergaderingen die met de in lid 1 bedoelde raadplegingen verband houden, worden openbaar gemaakt.

3. Alvorens het jaarlijkse werkprogramma en de netcodes bedoeld in artikel 23, leden 1, 2 en 3, vast te stellen, geeft het ENTSB voor gas aan hoe met de tijdens de raadpleging ontvangen opmerkingen rekening is gehouden. Waar geen rekening is gehouden met een opmerking, wordt dit gemotiveerd.

Artikel 27

Kosten

De kosten die verband houden met de activiteiten van het ENTSB voor gas als bedoeld in de artikelen 21, 22, 23, 52 en 53 van deze verordening en in artikel 11 van Verordening (EU) [...] **2022/869** van het Europees Parlement en de Raad¹⁴, worden gedragen door de transmissiesysteembeheerders en worden in aanmerking genomen bij de berekening van de tarieven. De regulerende instanties keuren deze kosten alleen goed indien zij redelijk en passend zijn.

Artikel 28

Regionale samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders

1. Binnen het ENTSB voor gas brengen transmissiesysteembeheerders regionale samenwerking tot stand om bij te dragen tot de uitvoering van de in artikel 23, leden 1, 2 en 3, genoemde werkzaamheden.

¹⁴ [Correcte verwijzing invoegen naar de TEN-E-Verordening 2022/869] Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39).

2. De transmissiesysteembeheerders bevorderen het treffen van operationele regelingen om een optimaal beheer van het netwerk te garanderen en bevorderen tevens de ontwikkeling van energiebeurzen, de gecoördineerde toewijzing van grensoverschrijdende capaciteit via non-discriminerende marktgeoriënteerde oplossingen met voldoende aandacht voor de specifieke verdiensten van impliciete veilingen voor kortetermijntoewijzingen en de integratie van balanceringsmechanismen.
3. Ter verwezenlijking van de in de leden 1 en 2 vastgelegde doelen is de Commissie bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen vast te stellen **ter aanvulling van deze verordening**, teneinde, rekening houdend met de bestaande regionale samenwerkingsstructuren, het geografische gebied af te bakenen dat door elke regionale samenwerkingsstructuur [...] wordt bestreken. Iedere lidstaat mag de samenwerking in meer dan één geografisch gebied bevorderen.

Daartoe raadpleegt de Commissie ACER en het ENTSB voor gas.

Artikel 29

Tienjarig netontwikkelingsplan voor aardgas

Om de twee jaar gaat het ENTSB voor gas over tot de opstelling en publicatie van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, als bedoeld in artikel 23, lid 3, punt b).

Het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, bevat een modellering van het geïntegreerde net, een scenario-ontwikkeling, de Europese vooruitzichten inzake de toereikendheid van de levering en een beoordeling van de veerkracht van het systeem, **waarin ook wordt aangegeven welke infrastructuur buiten bedrijf moet worden gesteld.**

Voor het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, geldt met name het volgende:

- a) het berust op de nationale investeringsplannen en op hoofdstuk IV van Verordening (EU) [...] **2022/869**;
- b) het berust, wat grensoverschrijdende interconnecties betreft, ook op de redelijke behoeften van verschillende netgebruikers, en bevat langetermijnverbintenissen van in de artikelen 56 en 52 van [de in COM(2021) xxx voorgestelde herschikte gasrichtlijn] bedoelde investeerders; en
- c) het geeft aan waar er sprake is van een tekort aan investeringen, met name met betrekking tot de grensoverschrijdende capaciteit;
- d)** **(verplaatst van artikel 23 en gewijzigd)** [...] het omvat de modellering van het geïntegreerde netwerk, met inbegrip van waterstofnetwerken, **op basis van de door het ENNOH verrichte modellering van het geïntegreerde waterstofnetwerk en de ontwikkeling van scenario's overeenkomstig artikel 43. [...].**

In verband met punt c) kan het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt vergezeld gaan van een onderzoek naar de belemmeringen voor de toename van grensoverschrijdende capaciteit van het netwerk als gevolg van verschillende goedkeuringsprocedures of -praktijken.

Transparantievereisten voor transmissiesysteembeheerders

1. De transmissiesysteembeheerders publiceren gedetailleerde informatie betreffende de capaciteit en de diensten die zij aanbieden en de toegepaste relevante voorwaarden alsook de technische informatie die nodig is opdat netgebruikers effectieve nettoegang verkrijgen.
2. Om transparante, objectieve en niet-discriminerende tarieven te garanderen en een efficiënt gebruik van het gasnet te bevorderen, publiceren de transmissiesysteembeheerders of de relevante nationale instanties beknopte en voldoende gedetailleerde informatie over tariefderivatie, -methode en -structuur.
3. Met betrekking tot de aangeboden diensten publiceert iedere transmissiesysteembeheerder voor alle relevante punten, waaronder de entry- en exitpunten, regelmatig, voortschrijdend en op een gebruikersvriendelijke en gestandaardiseerde wijze numerieke informatie over technische, gecontracteerde en beschikbare capaciteit, zoals uiteengezet in bijlage I.
4. De relevante punten van een transmissiesysteem waarover de informatie moet worden gepubliceerd, worden door de bevoegde instanties na overleg met de netgebruikers goedgekeurd.
5. De transmissiesysteembeheerders publiceren de krachtens deze verordening vereiste informatie altijd op een duidelijk meetbare en goed toegankelijke manier en op niet-discriminerende basis.

6. Transmissiesysteembeheerders publiceren vooraf en achteraf informatie over vraag en aanbod die berust op nominaties en toewijzingen, prognoses en de gerealiseerde flows in en uit het systeem. De regulerende instantie zorgt ervoor dat al deze informatie wordt gepubliceerd. De mate van gedetailleerdheid van de gepubliceerde informatie is een afspiegeling van de informatie die de transmissiesysteembeheerder tot zijn beschikking heeft.

Transmissiesysteembeheerders publiceren de getroffen maatregelen, de gemaakte kosten en de gegenereerde opbrengsten in verband met de balancerings van het systeem.

De betrokken marktspelers verstrekken de in dit artikel bedoelde gegevens aan de transmissiesysteembeheerders.

7. De transmissiesysteembeheerders publiceren nadere informatie over de kwaliteit van de in hun netten getransporteerde gassen, die van invloed kan zijn op de netgebruikers, krachtens de artikelen 16 en 17 van Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie.

Artikel 31

Transparantievoorschriften voor installaties voor de opslag van aardgas en waterstof, voor lng-terminals en waterstofterminals

1. De systeembeheerders van installaties voor de opslag van lng en waterstof, alsook de systeembeheerders en exploitanten van waterstofterminals, publiceren gedetailleerde informatie over de diensten die zij aanbieden en de toegepaste voorwaarden, alsook de technische informatie die nodig is opdat de gebruikers van lng en **aardgas**, en van waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals, effectieve toegang verkrijgen tot deze installaties voor de opslag van lng en **aardgas** en waterstofterminals. De regulerende instanties kunnen deze systeembeheerders verzoeken bijkomende informatie voor systeemgebruikers te publiceren.

2. De lng-systeembeheerders bieden gebruiksvriendelijke instrumenten voor de berekening van de tarieven voor de beschikbare diensten aan.
3. . Met betrekking tot de aangeboden diensten publiceren de systeembeheerders van lng-installaties, waterstofopslaginstallaties en **waterstofterminals**, alsook van aardgasopslaginstallaties regelmatig, voortschrijdend en op een gebruikersvriendelijke gestandaardiseerde wijze numerieke informatie over gecontracteerde en beschikbare capaciteit in de lng-opslaginstallaties, alsook in de waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals.
4. De systeembeheerders van lng-installaties, **waterstofterminals** en waterstofopslaginstallaties, alsook van aardgasopslaginstallaties, publiceren de krachtens deze verordening vereiste informatie altijd op een zinvolle, duidelijk meetbare en goed toegankelijke manier en op niet-discriminerende basis.
5. De systeembeheerders van lng-installaties, waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals publiceren de hoeveelheid gas in elke opslag- en lng-installatie en waterstofterminal of — als dit overeenkomt met de manier waarop de gebruikers van het systeem toegang wordt verleend — groep van opslaginstallaties, de in- en uitstroom en de beschikbare aardgas en waterstofopslag, en lng-installatie - en waterstofterminalcapaciteit. Dit geldt ook voor de installaties die van derdentoegang vrijgesteld zijn. De informatie wordt ook verstrekt aan de transmissiesysteembeheerder of aan de netbeheerder voor waterstofopslaginstallaties en waterstofterminals, die deze in geaggregeerde vorm voor elk systeem of subsysteem op basis van de relevante punten publiceert. De informatie wordt ten minste dagelijks geactualiseerd.

Indien de gebruiker van een aardgas- of waterstofopslagsysteem de enige gebruiker van een aardgas- of waterstofopslaginstallatie is, kan de aardgas- of waterstofopslaggebruiker bij de regulerende instantie een met redenen omkleed verzoek om vertrouwelijke behandeling van de in de eerste alinea bedoelde informatie indienen. Indien de regulerende instantie concludeert dat het verzoek gegrond is, rekening houdend met name met de noodzaak om het belang van de opslaggebruiker bij de rechtmatige bescherming van zijn zakengeheimen waarvan de bekendmaking zijn algehele handelsstrategie zou schaden, af te wegen tegen de doelstelling om een concurrerende interne markt voor gas tot stand te brengen, kan zij de opslagsysteembeheerder toestaan om de in de eerste alinea genoemde informatie gedurende ten hoogste een jaar niet bekend te maken.

De tweede alinea laat de in de eerste alinea genoemde verplichtingen van de transmissiesysteembeheerder onverlet, tenzij de geaggregeerde gegevens identiek zijn aan de afzonderlijke gegevens van het opslagsysteem voor aardgas of waterstof waarvoor de regulerende instantie de niet-bekendmaking heeft toegestaan.

6. Om te zorgen voor transparante, objectieve en niet-discriminerende tarieven en om een efficiënt gebruik van de infrastructuurvoorzieningen te bevorderen publiceren de beheerders van de installaties voor de opslag van lng en aardgas of waterstof of de betrokken regulerende instanties voldoende gedetailleerde informatie over tariefafwijkingen, -methoden en -structuren voor infrastructuur onder gereguleerde derdentoegang. Lng-installaties waaraan een ontheffing is verleend overeenkomstig artikel 22 van Richtlijn 2003/55/EG, artikel 36 van Richtlijn 2009/73/EG en artikel 60 van de onderhavige verordening, en aardgasopslagbeheerders krachtens het onderhandelde stelsel van derdentoegang publiceren tarieven voor infrastructuur om een voldoende mate van transparantie te waarborgen.

De systeembeheerders van lng-installaties en opslaginstallaties publiceren [...] de krachtens dit artikel vereiste informatie op transparante en gebruikersvriendelijke wijze **op een Europees platform. De Commissie kan [...] niet-bindende richtsnoeren uitvaardigen om de oprichting van de platforms te vergemakkelijken.**

Artikel 32

Bijhouden van gegevens door de systeembeheerders

Transmissiesysteembeheerders, opslagsysteembeheerders en systeembeheerders van lng-installaties houden gedurende vijf jaar alle in de artikelen 30 en 31 en in deel 3 van bijlage I bedoelde informatie ter beschikking van de nationale autoriteiten, waaronder ook de regulerende instantie, de nationale mededingingsautoriteit en de Commissie.

AFDELING 4

DISTRIBUTIESYSTEEMEXPLOITATIE

Artikel 33

Vaste capaciteit voor hernieuwbare en koolstofarme gassen aan het distributiesysteem

1. Distributiesysteembeheerders waarborgen vaste capaciteit voor de toegang van op hun net aangesloten productiefaciliteiten **voor** hernieuwbare en koolstofarme gassen. **Daartoe [...]** ontwikkelen de distributiesysteembeheerders, in samenwerking met de transmissie-systeembeheerders, de procedures en voorwaarden, inclusief investeringen, om bidirectionele flows van het distributie- naar het transmissienet te waarborgen.
2. Lid 1 laat de mogelijkheid voor distributiesysteembeheerders onverlet om alternatieven voor terugstromingsinvesteringen te ontwikkelen, zoals oplossingen op het gebied van slimme netwerken of aansluiting op andere netbeheerders, **met inbegrip van de rechtstreekse transmissienetaansluiting van productiefaciliteiten voor hernieuwbare en koolstofarme gassen**. Vaste toegang mag alleen worden beperkt om capaciteit met operationele beperkingen aan te bieden, met het oog op economische efficiëntie. De regulerende instantie zorgt ervoor dat eventuele beperkingen in de vaste capaciteit of operationele beperkingen worden ingesteld op basis van transparante en niet-discriminerende procedures en geen onnodige belemmeringen voor de markttoegang met zich meebrengen. Er gelden geen beperkingen indien de productiefaciliteit de kosten in verband met het waarborgen van vaste capaciteit draagt.

Artikel 34

Samenwerking tussen distributiesysteembeheerders en transmissiesysteembeheerders

De distributiesysteembeheerders werken onderling en met andere distributiesysteembeheerders en transmissiesysteembeheerders samen ter coördinatie van het onderhoud en de systeemontwikkeling, van nieuwe aansluitingen en van de systeemexploitatie, om de capaciteit te maximaliseren en het verbruik van brandstofgas te minimaliseren.

Artikel 35

Transparantievereisten voor distributiesysteembeheerders

Distributiesysteembeheerders zijn verantwoordelijk voor het gaskwaliteitsbeheer in hun netten en publiceren nadere informatie over de kwaliteit van de in hun netten getransporteerde gassen, die van invloed kunnen zijn op de netgebruikers, krachtens de artikelen 16 en 17 van Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie.

Europese entiteit van distributiesysteembeheerders

1. Distributiesysteembeheerders die een aardgassysteem exploiteren, werken op Unieniveau samen middels de overeenkomstig de artikelen 52 tot en met 57 van Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵ opgerichte Europese entiteit van distributiesysteembeheerders ("de EU-DSB-entiteit") met de bedoeling de voltooiing en het functioneren van de interne markt voor aardgas en een optimaal beheer en de gecoördineerde werking van het distributie- en transmissiesystemen te bevorderen.
2. Geregistreerde leden mogen rechtstreeks deelnemen aan de EU-DSB-entiteit of zich laten vertegenwoordigen door een door een lidstaat aangeduide nationale organisatie of door een vereniging op Unieniveau.
3. De kosten die verband houden met de activiteiten van de EU-DSB-entiteit, worden gedragen door de distributiesysteembeheerders die geregistreerd lid zijn, en worden in aanmerking genomen bij de berekening van tarieven. De regulerende instanties keuren deze kosten alleen goed indien deze redelijk en evenredig zijn.

¹⁵ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 54).

Wijziging van de voornaamste regels en procedures voor de EU-DSB-entiteit

1. De regels en procedures inzake de deelname van distributiesysteembeheerders aan de EU-DSB-entiteit overeenkomstig artikel 54 van Verordening (EU) 2019/94[...]3 zijn ook van toepassing op distributiesysteembeheerders die een aardgassysteem exploiteren.
2. Overeenkomstig artikel 54, lid 2, punt f), van Verordening (EU) 2019/94[...]3 bestaat de strategische adviesraad ook uit vertegenwoordigers van organisaties die Europese distributiesysteembeheerders die uitsluitend een aardgassysteem exploiteren, vertegenwoordigen.
3. Uiterlijk [een jaar na de inwerkingtreding] dient de EU-DSB-entiteit bij de Commissie en ACER de bijgewerkte ontwerpstatuten met inbegrip van een gedragscode, een lijst van geregistreerde leden en het bijgewerkte ontwerpreglement van orde in, met onder meer de procedurevoorschriften voor de raadpleging van het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas en andere belanghebbenden alsmede de bijgewerkte financieringsvoorschriften.

Het bijgewerkte ontwerpreglement van orde van de EU-DSB-entiteit verzekert een evenwichtige vertegenwoordiging van alle deelnemende distributiesysteembeheerders, inclusief distributiesysteembeheerders die uitsluitend een aardgassysteem bezitten of exploiteren.

4. Binnen vier maanden na ontvangst van de stukken op grond van lid 3 brengt ACER, na raadpleging van organisaties die alle belanghebbenden vertegenwoordigen en in het bijzonder van de distributiesysteemgebruikers, aan de Commissie advies uit.

5. Binnen drie maanden na ontvangst van het advies van ACER brengt de Commissie, rekening houdend met het in lid 3 bedoelde advies van ACER, advies uit over de op grond van lid [...]4 geleverde stukken.
6. Binnen drie maanden na ontvangst van het positieve advies van de Commissie gaan de distributiesysteembeheerders over tot de vaststelling en publicatie van de bijgewerkte versie van de statuten, het reglement van orde en de financieringsvoorschriften.
7. De in lid 3 genoemde stukken worden aan de Commissie en ACER verstrekt indien er veranderingen aan deze stukken hebben plaatsgevonden of indien een van hen een gemotiveerd verzoek indient. De Commissie en ACER kunnen overeenkomstig het in de leden 3, 4 en 5 vastgelegde proces een advies uitbrengen.

Artikel 38

Aanvullende taken van de EU-DSB-entiteit

1. De EU-DSB-entiteit vervult de in artikel 55, lid 1, punten a) tot en met e), van Verordening (EU) 2019/943 genoemde taken en voert de in artikel 55, lid 2, punten c), d) en e), van die verordening genoemde werkzaamheden uit, ook ten aanzien van die distributienetten die onderdeel van een aardgassysteem vormen.
2. Naast de in artikel 55, lid 1, van Verordening (EU) 2019/943 genoemde taken neemt de EU-DSB-entiteit deel aan de ontwikkeling van netcodes die van belang zijn voor de exploitatie en de planning van distributienetten en de gecoördineerde exploitatie van de transmissie- en distributienetten krachtens deze verordening, en draagt zij bij tot de beperking van vluchtige methaanemissies uit het aardgassysteem.

Bij haar deelname aan de ontwikkeling van netcodes overeenkomstig artikel 53 leeft de EU-DSB-entiteit de raadplegingsvereisten krachtens artikel 56 van Verordening (EU) 2019/943 na.

3. Naast de in artikel 55, lid 2, van Verordening (EU) 2019/943 vermelde werkzaamheden zal de EU-DSB-entiteit:
- a) samenwerken met het ENTSB voor gas wat betreft het toezicht op en de tenuitvoerlegging van de overeenkomstig deze verordening vastgestelde netcodes en richtsnoeren die relevant zijn voor het beheer en de planning van distributienetten en het gecoördineerde beheer van de transmissie- en distributienetten;
 - b) samenwerken met het ENTSB voor gas en beste praktijken vaststellen betreffende het gecoördineerde beheer en de gecoördineerde planning van transmissie- en distributiesystemen, inclusief aangelegenheden als de uitwisseling van gegevens tussen beheerders en de coördinatie van verspreide energiehulpbronnen;
 - c) werkzaamheden verrichten inzake het aanduiden van beste praktijken voor de uitvoering van de resultaten van de beoordeling krachtens artikel 23, lid 1 bis, van [het voorstel voor REDIII] en artikel 23 van [het voorstel voor de herziene EED], en voor de samenwerking tussen beheerders van elektriciteitsdistributienetten, aardgasdistributienetten en van stadsverwarming en -koelingssystemen, inclusief voor de beoordeling krachtens artikel 24, lid 8, van [het voorstel voor REDIII].
4. De EU-DSB-entiteit levert input aan het ENTSB voor gas voor zijn verslaglegging over gaskwaliteit met betrekking tot de distributienetten waar distributiesysteembeheerders verantwoordelijk zijn voor het beheer van de gaskwaliteit, als bedoeld in artikel 23, lid 3.

Hoofdstuk III

REGELS BETREFFENDE SPECIFIEKE WATERSTOFNETTEN

Artikel 39

Grensoverschrijdende coördinatie inzake waterstofkwaliteit

1. De waterstofnetbeheerders werken samen om beperkingen van de grensoverschrijdende waterstofflows ten gevolge van waterstofkwaliteitsverschillen te voorkomen.
2. Indien een beperking van de grensoverschrijdende flows ten gevolge van waterstofkwaliteitsverschillen door de betrokken waterstofnetbeheerders bij hun normale exploitatie niet kan worden vermeden, lichten zij de betreffende regulerende instanties onverwijld in. De informatie omvat een beschrijving van en motivering voor reeds door de waterstofnetbeheerders getroffen maatregelen.
3. De betreffende regulerende instanties bereiken binnen zes maanden gezamenlijk overeenstemming over de vraag of zij de beperking erkennen.
4. Indien de betreffende regulerende instanties de beperking erkennen, verlangen zij van de betrokken waterstofnetbeheerders dat zij, binnen een tijdsbestek van twaalf maanden, successievelijk de volgende maatregelen treffen:

- a) samenwerking en uitwerking van technisch haalbare opties met als doel een einde te maken aan de erkende beperking;
 - b) gezamenlijke uitvoering van een kosten-batenanalyse inzake de technisch haalbare opties, met als doel in economische zin doeltreffende oplossingen uit te werken met daarbij een uitsplitsing van de kosten en baten onder de categorieën van betrokken partijen;
 - c) opstellen van een raming van de uitvoeringstijd van elke potentiële optie;
 - d) uitvoering van een openbare raadpleging over de geïdentificeerde haalbare oplossingen, en vervolgens rekening houden met de resultaten van die raadpleging;
 - e) indiening van een gezamenlijk voorstel voor een oplossing om een einde te maken aan de erkende beperking, met inbegrip van een tijdschema voor de uitvoering ervan, gebaseerd op de kosten-batenanalyse en de resultaten van de openbare raadpleging, bij hun respectieve regulerende instanties met het oog op goedkeuring en bij de andere bevoegde nationale instanties van elke betrokken lidstaat ter informatie.
5. Indien de betrokken waterstofnetbeheerders niet binnen twaalf maanden overeenstemming over een oplossing bereiken, stelt elke waterstof[...]netbeheerder zijn regulerende instantie daarvan onverwijld in kennis.
6. De betreffende regulerende instanties nemen binnen zes maanden een gezamenlijk gecoördineerd besluit om een einde te maken aan de erkende beperking, met inachtneming van de kosten-batenanalyse van de betrokken [...] **waterstofnet**beheerders en de resultaten van de openbare raadpleging, zoals bepaald in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942.

7. Het gezamenlijk gecoördineerd besluit van de betreffende regulerende instanties omvat een besluit over de toerekening van de door elke waterstofnetbeheerder te dragen investeringskosten voor de uitvoering van de overeengekomen oplossing, alsook de opname ervan in de tarieven na 1 januari [203[...]]6], met inachtneming van de economische, maatschappelijke en milieukosten en -baten van de oplossing in de betrokken lidstaten.
8. ACER kan aanbevelingen doen aan de regulerende instanties over de nadere bijzonderheden van de in lid 7 bedoelde kostentoerekeningsbesluiten.
9. Indien de betreffende regulerende instanties niet tot de in lid 3 bedoelde overeenstemming kunnen komen, neemt ACER volgens de in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942 bedoelde procedure een besluit betreffende de beperking. Indien ACER de beperking erkent, verlangt het dat de betrokken waterstofnetbeheerders binnen een tijdsbestek van twaalf maanden successievelijk de in lid 4, punten a) tot en met e) bedoelde maatregelen treffen.
10. Indien de betreffende regulerende instanties niet een in de leden 6 en 7 bedoeld gezamenlijk gecoördineerd besluit kunnen nemen, neemt ACER een besluit betreffende de oplossing om een einde te maken aan de erkende beperking en betreffende de toerekening van de investeringskosten die worden gedragen door de **waterstof[...]**netbeheerder voor de uitvoering van de overeengekomen oplossing, volgens de in artikel 6, lid 10, van Verordening (EU) 2019/942 bedoelde procedure.
11. Nadere bijzonderheden over de uitvoering van dit artikel, inclusief bijzonderheden over een gemeenschappelijke bindende specificatie van waterstofkwaliteit voor grensoverschrijdende waterstofinterconnectoren, kosten-batenanalyses voor de verwijdering van beperkingen op grensoverschrijdende flows ten gevolge van waterstofkwaliteitsverschillen, interoperabiliteitsvoorschriften voor grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur, inclusief interconnectieovereenkomsten, eenheden, gegevensuitwisseling, en communicatie- en informatieverstrekking onder de relevante marktpelers, worden in een overeenkomstig artikel 54, lid 2, punt b), opgestelde netcode vastgelegd.

Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof

1. De waterstofnetbeheerders werken samen op Unieniveau middels het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof (ENNOH) met de bedoeling de ontwikkeling en het functioneren van de interne waterstofmarkt en de grensoverschrijdende handel te bevorderen en een optimaal beheer, gecoördineerde werking en deugdelijke technische ontwikkeling van het Europees waterstofnet te garanderen.
- 1 bis. **Het ENNOH bestaat uit gecertificeerde waterstofnetbeheerders van [...]lidstaten. Een waterstofnetbeheerder komt vanaf het begin van de certificeringsprocedure van de regulerende instantie in aanmerking om lid te worden van het [...]ENNOH, mits hij binnen 18 maanden nadat hij lid is geworden van het ENNOH positief wordt gecertificeerd overeenkomstig artikel 65 van [de herschikte gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021)[...]803] en artikel 13 van deze verordening [...], en mits hij binnen 3 jaar nadat hij lid is geworden van het [...] ENNOH ten minste een waterstofinfrastructuurproject met een definitief investeringsbesluit ontwikkelt. Het ENNOH-lidmaatschap van de waterstofnetbeheerder vervalt [...] indien het definitieve certificeringsbesluit niet is [...] genomen binnen 18 maanden na dat hij lid is geworden van het ENNOH of indien het definitieve investeringsbesluit niet is genomen binnen 3 jaar nadat hij lid is geworden van het ENNOH.**
2. Het ENNOH handelt bij de uitvoering van zijn functies uit hoofde van het Unierecht in het belang van een goed werkende en geïntegreerde interne markt voor waterstof en draagt bij tot de efficiënte en duurzame verwezenlijking van de in het beleidskader voor klimaat en energie vastgelegde doelstellingen, in het bijzonder tot de efficiënte integratie van uit hernieuwbare energiebronnen geproduceerde waterstof en tot verbetering van de energie-efficiëntie, met behoud van de systeemveiligheid. Het ENNOH wordt uitgerust met voldoende personeel en financiële middelen om zijn taken uit te voeren.

3. Uiterlijk op 1 september 2024 dienen de waterstofnetbeheerders bij de Commissie en ACER de ontwerpstatuten, een lijst van leden en het ontwerpreglement van orde, met onder meer de procedurevoorschriften voor de raadpleging van belanghebbenden, van het op te richten ENNOH in.
4. De waterstofnetbeheerders dienen bij de Commissie en ACER ontwerpamendementen op de statuten, de ledenlijst of het reglement van orde van het ENNOH in.
5. Binnen vier maanden na ontvangst van de ontwerpen en de ontwerpamendementen op de statuten, de ledenlijst of het reglement van orde brengt ACER, na raadpleging van de organisaties die alle belanghebbenden vertegenwoordigen, en in het bijzonder de systeemgebruikers, inclusief afnemers, aan de Commissie advies uit over de ontwerpen en de ontwerpamendementen op de statuten, de ledenlijst of het ontwerpreglement van orde.
6. Rekening houdend met het in lid 5 bedoelde advies van ACER en binnen drie maanden na de ontvangst van het advies van ACER brengt de Commissie advies uit over de ontwerpen en de ontwerpamendementen op de statuten, de ledenlijst of het ontwerpreglement van orde.
7. Binnen drie maanden na ontvangst van het positieve advies van de Commissie gaan de waterstofnetbeheerders over tot de vaststelling en publicatie van de statuten, de ledenlijst en het reglement van orde.
8. De in lid 3 genoemde stukken worden aan de Commissie en ACER verstrekt indien er veranderingen aan deze stukken hebben plaatsgevonden of indien een van hen een gemotiveerd verzoek indient. De Commissie en ACER brengen overeenkomstig de leden 5, 6 en 7 advies uit.

Artikel 41

Overgang naar het ENNOH

1. Totdat het ENNOH overeenkomstig artikel 40 is opgericht, [...] **zet** de Commissie een tijdelijk platform op, waarbij ACER en alle betrokken marktspelers, inclusief het ENTSB voor gas, het ENTSB voor elektriciteit en de EU-DSB-entiteit worden betrokken, en zorgt zij voor administratieve ondersteuning. Dit platform [...] **bevordert** de werkzaamheden inzake het aanduiden en ontwikkelen van vraagstukken die van belang zijn voor de opbouw van het waterstofnet en de waterstofmarkten. Het platform [...] **wordt** opgeheven zodra het ENNOH is opgericht.
2. Totdat het ENNOH is opgericht, [...] **is** het ENTSB voor gas verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Uniebrede netontwikkelingsplannen voor gas- en waterstofnetten **als bedoeld in de artikelen 29 en 43**. Bij de uitvoering van deze taak waarborgt het ENTSB voor gas doeltreffende raadpleging en inclusie van alle marktspelers, inclusief waterstofmarktspelers **en de leden van het in lid 1 bedoelde tijdelijke platform**.

Artikel 42

Taken van het ENNOH

1. Het ENNOH:
 - a) ontwikkelt netcodes op de in artikel 54 genoemde terreinen om de in artikel 40 genoemde doelstellingen te verwezenlijken;
 - b) stelt om de twee jaar een niet-bindend Uniebreed tienjarenplan voor netontwikkeling **als bedoeld in artikel 43** vast, inclusief een Europees vooruitzicht inzake de toereikendheid van de levering, en publiceert dat plan;

- c) werkt samen met het ENTSB voor elektriciteit [...], het ENTSB voor gas **en de EU-DSB-entiteit**;
- d) stelt aanbevelingen op inzake de coördinatie van technische samenwerking in de Unie tussen [...]transmissie- en distributiesysteembeheerders enerzijds, en waterstofnetbeheerders anderzijds;
- e) stelt aanbevelingen op inzake de coördinatie van technische samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders van de Unie en netbeheerders van derden landen;
- f) stelt een jaarlijks werkprogramma vast;
- g) stelt een jaarverslag op;
- h) voorziet in een jaarlijkse prognose voor de levering van waterstof voor de lidstaten waar waterstof wordt gebruikt voor elektriciteitsopwekking of om de **industrie [...]** te bevoorraden;
- i) stelt uiterlijk op 15 mei 2026 en vervolgens om de twee jaar een beoordelingsverslag van de waterstofkwaliteit op, inclusief ontwikkelingen en ramingen voor de verwachte ontwikkeling van de waterstofkwaliteitsparameters, en informatie over gevallen met betrekking tot verschillen in specificaties van waterstofkwaliteit, en de manier waarop die gevallen zijn afgehandeld;
- j) stimuleert cyberveiligheid en gegevensbescherming, in samenwerking met de relevante autoriteiten en gereguleerde entiteiten;
- k) **ontwikkelt en bevordert beste praktijken om waterstoflekken op te sporen, te monitoren en te beperken.**

2. Het ENNOH houdt toezicht op en verricht onderzoek naar de toepassing van de codes en de richtsnoeren die door de Commissie overeenkomstig de artikelen 54, 55 en 56 zijn vastgesteld, en het effect daarvan op de harmonisatie van de toepasselijke voorschriften ter bevordering van de marktontwikkeling en -integratie. Het [...]ENNOH brengt bij ACER verslag uit over zijn bevindingen en vermeldt de resultaten van het onderzoek in het in lid 1, punt f), bedoelde jaarverslag.
3. Het ENNOH publiceert de notulen van zijn algemene vergaderingen, van de bijeenkomsten van het bestuur en van de bijeenkomsten van de comités en voorziet het publiek regelmatig van informatie over zijn besluitvorming en activiteiten.
4. Het in lid 1, punt f), bedoelde jaarlijkse werkprogramma bevat een lijst en een beschrijving van de op te stellen netcodes, een plan voor de coördinatie van het beheer van het netwerk, een lijst van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in de loop van dat jaar, alsook een indicatief tijdschema.
5. Het ENNOH stelt alle informatie ter beschikking die ACER nodig heeft om zijn taken overeenkomstig artikel 46 te vervullen. Om het ENNOH in staat te stellen aan dat vereiste te voldoen, stellen de waterstofnetbeheerders alle vereiste informatie ter beschikking van het ENNOH.
6. Op verzoek van de Commissie geeft het ENNOH zijn zienswijze op de vaststelling van richtsnoeren als bepaald in artikel 56.

Tienjarig netontwikkelingsplan voor waterstof

1. Het tienjarige netontwikkelingsplan **voor waterstof [...]** dat de gehele Unie dekt, bevat een modellering van het geïntegreerde netwerk, een scenario-ontwikkeling en een beoordeling van de veerkracht van het systeem.

Voor het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, geldt met name het volgende:

- a) het bouwt voort op de in artikel 52 van de beschikbare gasrichtlijn, indien van toepassing, en in hoofdstuk IV van Verordening (EU) xxx [de TEN-E-verordening] opgenomen nationale verslagen over de ontwikkeling van het waterstofnet;
- b) wat grensoverschrijdende interconnecties betreft, bouwt het ook voort op de redelijke behoeften van verschillende netgebruikers, en bevat het langetermijnverbintenissen van de in artikel 55 en in hoofdstuk IX, afdeling 3, van de beschikbare gasrichtlijn bedoelde investeerders;
- c) het geeft aan waar er sprake is van een tekort aan investeringen, met name met betrekking tot de grensoverschrijdende capaciteit.

In verband met punt c) kan bij het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt een onderzoek worden gevoegd naar de belemmeringen voor de toename van grensoverschrijdende capaciteit van het netwerk als gevolg van verschillende goedkeuringsprocedures of -praktijken.

2. ACER stelt een advies op over de nationale waterstofnetontwikkelingsverslagen, indien van belang, om na te gaan of zij consistent zijn met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt. Indien ACER inconsistenties constateert tussen een nationaal waterstofnetontwikkelingsverslag en het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, beveelt het een wijziging aan van het nationale waterstofnetontwikkelingsverslag of van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, indien nodig.

3. Bij de ontwikkeling van een in artikel 42 bedoeld tienjarig netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, werkt het ENNOH samen met het ENTSB voor elektriciteit en het ENTSB voor gas, met name bij de ontwikkeling van de kosten-batenanalyse voor het gehele energiesysteem en de onderling samenhangende energiemarkt en het netmodel, inclusief elektriciteit-, gas- en waterstoftransportinfrastructuur en -opslag, lng- en waterstofterminals en elektrolytische cellen zoals bedoeld in artikel 11 **van Verordening (EU) 2022/869** [...], de scenario's voor de in artikel 12 **van die verordening** [...] bedoelde tienjarige netontwikkelingsplannen [...] en de [...] in artikel 13 **van die verordening** [...] bedoelde inventarisatie van leemten in de infrastructuur.

Artikel 44

Kosten

De kosten die met de in artikel[...] 42 genoemde werkzaamheden van het ENNOH [...] verbonden zijn, worden gedragen door de waterstofnetbeheerders en worden in aanmerking genomen bij de berekening van de tarieven. De regulerende instanties keuren deze kosten alleen goed indien deze redelijk en passend zijn.

Artikel 45

Raadpleging

1. Bij de voorbereiding van de voorstellen krachtens de in artikel 42 bedoelde taken, raadpleegt het ENNOH uitvoerig, in een vroeg stadium en op een open en transparante wijze, overeenkomstig het in artikel 40 bedoelde reglement van orde, alle relevante marktpelers, en in het bijzonder de organisaties die alle belanghebbenden vertegenwoordigen. Het raadplegingsproces biedt ruimte voor opmerkingen van belanghebbenden vóór de definitieve goedkeuring van het voorstel, teneinde de zienswijze en voorstellen van alle betrokken partijen in het besluitvormingsproces te verwerken. Bij de raadpleging worden ook de regulerende instanties en andere nationale instanties, producenten, netgebruikers, met inbegrip van afnemers, technische instanties en platforms van belanghebbenden betrokken.

2. Alle documenten en notulen van vergaderingen die met de raadpleging verband houden, worden openbaargemaakt.
3. Alvorens de in artikel 42 bedoelde voorstellen vast te stellen, geeft het ENNOH aan hoe met de tijdens de raadpleging ontvangen opmerkingen rekening is gehouden. Waar geen rekening is gehouden met een opmerking, wordt dit gemotiveerd.

Artikel 46

Toezicht door ACER

1. ACER houdt toezicht op de uitvoering van de in artikel 42 bedoelde taken van het ENNOH, en brengt verslag over zijn bevindingen uit aan de Commissie.
2. ACER houdt toezicht op de toepassing van de netcodes en de richtsnoeren die door de Commissie overeenkomstig de artikelen 54, 55 en 56 zijn aangenomen. Indien het ENNOH er niet in is geslaagd dergelijke netcodes toe te passen, verzoekt ACER het ENNOH een naar behoren gemotiveerde uitleg te verschaffen over de redenen waarom het er niet in is geslaagd. ACER stelt de Commissie op de hoogte van deze uitleg en brengt hierover advies uit.
3. Het ENNOH dient de ontwerpversies van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, het jaarlijkse werkprogramma, met inbegrip van de informatie betreffende het raadplegingsproces en de overige in artikel 42 bedoelde documenten, voor advies in bij ACER.

Indien het van oordeel is dat de door het ENNOH ingediende ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma of van het netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, niet bijdraagt tot non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging, een efficiënte werking van de markt of een voldoende niveau van grensoverschrijdende interconnectie, verstrekt ACER binnen twee maanden na de ontvangst van het programma of het plan daarvan een naar behoren met redenen omkleed advies, alsmede aanbevelingen aan het ENNOH en de Commissie.

Artikel 47

Regionale samenwerking tussen waterstofnetbeheerders

1. Binnen het ENNOH brengen waterstofnetbeheerders regionale samenwerking tot stand om bij te dragen tot de uitvoering van de in artikel 42 genoemde werkzaamheden.
2. De waterstofnetbeheerders bevorderen operationele regelingen om een optimaal beheer van het net te garanderen, en waarborgen eveneens de interoperabiliteit van het waterstofkoppelnets van de Unie, ter facilitering van de commerciële en operationele samenwerking tussen aangrenzende waterstofnetbeheerders.

Artikel 48

Transparantievereisten voor waterstofnetbeheerders

1. De waterstofnetbeheerders publiceren gedetailleerde informatie betreffende de diensten die zij aanbieden en de toegepaste relevante voorwaarden alsook de technische informatie die nodig is opdat waterstofnetgebruikers effectieve nettoegang verkrijgen.
2. Om transparante, objectieve en niet-discriminerende tarieven te garanderen en een efficiënt gebruik van het waterstofnet te bevorderen, publiceren de waterstofnetbeheerders of de relevante instanties vanaf 1 januari 2031 gedetailleerde informatie over tariefderivatie, -methode en -structuur.
3. De waterstofnetbeheerders publiceren nadere informatie over de kwaliteit van de in hun netten getransporteerde waterstof, die van invloed kan zijn op de netgebruikers.

4. De relevante punten van een waterstofnet waarover de informatie moet worden gepubliceerd, worden door de bevoegde instanties na raadpleging van de waterstofnetgebruikers goedgekeurd.
5. De waterstofnetbeheerders publiceren de krachtens deze verordening vereiste informatie altijd op een zinvolle, duidelijk meetbare en goed toegankelijke manier en op niet-discriminerende basis.
6. De waterstofnetbeheerders publiceren vooraf en achteraf informatie over vraag en aanbod, inclusief een periodieke prognose en de opgeslagen informatie. De regulerende instantie zorgt ervoor dat al deze informatie wordt gepubliceerd. De mate van gedetailleerdheid van de gepubliceerde informatie is een afspiegeling van de informatie die de waterstofnetbeheerder tot zijn beschikking heeft.
7. De betrokken marktspelers verstrekken de in dit artikel bedoelde gegevens aan de waterstofnetbeheerders.
8. Nadere bijzonderheden over de uitvoering van de transparantievereisten voor waterstofnetbeheerders, inclusief nadere bijzonderheden over de inhoud, de regelmaat en de vorm van de informatieverstrekking door de waterstofnetbeheerders, worden in een overeenkomstig artikel 54, lid 1, opgestelde netcode vastgelegd.

Artikel 49

Bijhouden van gegevens in het waterstofsysteem

Waterstofnetbeheerders, waterstofopslagbeheerders en waterstofterminalbeheerders houden gedurende vijf jaar alle in de artikelen 31 en 48 en in deel 4 van bijlage I bedoelde informatie ter beschikking van de nationale autoriteiten, waartoe ook de regulerende instantie behoort, de nationale mededingingsautoriteit en de Commissie.

Artikel 50

Vermoeden van overeenstemming van praktijken met geharmoniseerde normen

1. **Praktijken die in overeenstemming zijn met [...]** geharmoniseerde normen of delen daarvan, waarvan de referentienummers in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt, worden geacht in overeenstemming te zijn met de voorschriften bedoeld in de **overeenkomstig** [...] artikel 54, lid 2, punt b), van deze verordening[...] **vastgestelde** gedelegeerde handelingen.

[...] [...]

Gemeenschappelijke specificaties

De Commissie is bevoegd uitvoeringshandelingen vast te stellen ter bepaling van gemeenschappelijke specificaties voor de in artikel 46 van [de beschikbare gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) xxx] vermelde vereisten, of kan die specificaties bepalen in een netcode overeenkomstig artikel 54, lid 2, punt b), indien:

- a) die voorschriften niet worden bestreken door geharmoniseerde normen, of delen daarvan, waarvan de referenties in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt; of
- b) [...] **de Commissie een of meer Europese normalisatieorganisaties heeft verzocht een geharmoniseerde norm voor die voorschriften op te stellen en aan ten minste een van de volgende voorwaarden is voldaan:**
 - i) **het verzoek is door geen enkele van de Europese normalisatieorganisaties aanvaard;**
 - ii) **de Commissie constateert onnodige vertragingen bij de vaststelling van de vereiste geharmoniseerde normen;**
 - iii) **een Europese normalisatieorganisatie heeft een norm opgesteld die niet volledig overeenstemt met het verzoek van de Commissie; of**

- c) de Commissie overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 11, lid 5, van Verordening (EU) nr. 1025/2012 heeft besloten om de referenties van de geharmoniseerde normen of de delen daarvan, waardoor die voorschriften worden bestreken, te handhaven met beperkingen dan wel in te trekken.

Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 61, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

In een vroeg stadium van de opstelling van de ontwerpuitvoeringshandeling tot vaststelling van de gemeenschappelijke specificaties verzamelt de Commissie de standpunten van de betrokken instanties of deskundigengroepen die zijn opgericht uit hoofde van de desbetreffende sectorale wetgeving van de Unie, en raadpleegt zij alle belanghebbenden. Op basis van die raadpleging stelt de Commissie de ontwerpuitvoeringshandeling op.

- 2. Praktijken die in overeenstemming zijn met gemeenschappelijke specificaties of delen daarvan, worden geacht in overeenstemming te zijn met de voorschriften van de uit hoofde van artikel 54, lid 2, punt b), van deze verordening vastgestelde gedelegeerde handelingen, voor zover die voorschriften onder die gemeenschappelijke specificaties of delen daarvan vallen.**
- 3. Wanneer een Europese normalisatieorganisatie een geharmoniseerde norm vaststelt en deze aan de Commissie voorstelt met het oog op de bekendmaking van de referentie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie, beoordeelt de Commissie de geharmoniseerde norm overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1025/2012. Wanneer de referentie van een geharmoniseerde norm in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt, trekt de Commissie de in lid 1 bedoelde uitvoeringshandelingen of delen daarvan die betrekking hebben op dezelfde voorschriften als bedoeld in lid 1, in.**

Hoofdstuk IV

NETCODES EN RICHTSNOEREN

Artikel 52

Vaststelling van netcodes en richtsnoeren

1. De Commissie kan in overeenstemming met de in de artikelen 53 tot en met 56 genoemde bevoegdheden uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen vaststellen.
Dergelijke handelingen kunnen worden vastgesteld als netcodes op basis van door het ENTSB voor gas of het ENNOH opgestelde tekstvoorstellen of, wanneer krachtens artikel 53, lid 3, zodanig in de prioriteitenlijst is besloten, door de EU-DSB-entiteit [...] krachtens de in de artikelen [...] 53, 54 en 55 vastgelegde procedure, of als richtsnoeren krachtens de in artikel 56 vastgelegde procedure.
 2. De netcodes en richtsnoeren:
 - a) [...] voorzien in de minimale harmonisering die vereist is om de met deze verordening beoogde doelen te verwezenlijken;
 - b) houden, in voorkomend geval, rekening met specifieke regionale kenmerken; **en**
 - c) gaan niet verder dan voor de doeleinden van punt a) noodzakelijk is; [...]
- [...]

Vaststelling van netcodes voor aardgas

1. De Commissie is bevoegd uitvoeringshandelingen vast te stellen met betrekking tot de vaststelling van netcodes op de volgende terreinen:
 - a) voorschriften voor gegevensuitwisseling en geschillenbeslechting ter uitvoering van de artikelen 21 en 22 van [de herschikte gasrichtlijn als voorgesteld bij in COM(2021) xxx] inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling alsook geharmoniseerde regels voor de werking van gastransmissiesystemen, capaciteitsboekingsplatforms en IT-processen die relevant zijn voor de werking van de interne gasmarkt;
 - b) interoperabiliteitsregels voor het aardgassysteem ter uitvoering van de artikelen 9, **35 en 40** [...] van [de herschikte gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) xxx], inclusief interconnectieovereenkomsten, voorschriften voor het beheersen van de gasflow en meetbeginselen voor gashoeveelheid en -kwaliteit, voorschriften voor de toewijzing en matching, een gemeenschappelijk stelsel van eenheden, gegevensuitwisseling, gaskwaliteit, inclusief voorschriften voor het beheer van grensoverschrijdende beperkingen ten gevolge van gaskwaliteitsverschillen of van verschillen op het gebied van odorisatiepraktijken of van het volume van waterstofbijmengingen in het aardgassysteem, kosten-batenanalyses voor de verwijdering van beperkingen op grensoverschrijdende flows, de Wobbe-indexclassificatie, beperkende maatregelen, aanvaardbare minimumniveaus voor gaskwaliteitparameters die van belang zijn voor de ongehinderde grensoverschrijdende biomethaanflow (b.v. zuurstofgehalte), korte- en langetermijncontrole van gaskwaliteit, informatieverstrekking en samenwerking tussen de relevante marktspelers, rapportage over gaskwaliteit, transparantie en communicatieprocedures, inclusief in uitzonderlijke gevallen;

- c) voorschriften voor capaciteitstoewijzing en congestiebeheer ter uitvoering van artikel 27[...] van [de beschikbare gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) xxx] en de artikelen 7 en 10 van deze verordening, inclusief voorschriften voor samenwerking bij onderhoudsprocedures en capaciteitsberekening die van invloed zijn op de capaciteitstoewijzing, de normalisering van capaciteitsproducten en -eenheden, inclusief bundeling, de toewijzingsmethode, inclusief veilingalgoritmen, de volgorde en procedure voor bestaande, incrementele, vaste en afschakelbare capaciteit, capaciteitsboekingsplatforms, overboekings- en terugkoopregelingen, korte- en langetermijn-"use-it-or-lose-it"-regelingen, en alle andere congestiebeheerregelingen om het hamsteren van capaciteit te voorkomen;
- d) voorschriften inzake balancering, waaronder netgerelateerde voorschriften voor de nominatieprocedure, voorschriften voor de tarieven voor onbalans en voorschriften voor operationele balancering tussen de systemen van transmissiesysteembeheerders ter uitvoering van artikel 35, lid 5, van [de beschikbare gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) xxx] en de artikelen 7 en 10 van deze verordening, inclusief netgerelateerde voorschriften voor de nominatieprocedures, tarieven voor onbalans, vereffeningsprocedures inzake de dagelijkse onbalansheffing en de operationele balancering tussen de systemen van transmissiesysteembeheerders;
- e) voorschriften inzake geharmoniseerde transmissietariefstructuren ter uitvoering van artikel 72, lid 7, van [de beschikbare gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) xxx] en de artikelen 15 en 16 van deze verordening[...], inclusief voorschriften voor de toepassing van een referentieprijsmethode, de bijbehorende raadplegings- en publicatievereisten – **ook voor de toegestane en beoogde inkomsten** –, alsmede de berekening van reserveringsprijzen voor standaard capaciteitsproducten, kortingen voor lng en opslag, [...]procedures voor de uitvoering van de voorziening van hernieuwbare en koolstofarme gassen[...].

Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 61, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

2. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen **ter aanvulling van deze verordening** vast te stellen met betrekking tot de vaststelling van netcodes op de volgende terreinen:
- a) voorschriften inzake beveiliging en betrouwbaarheid van het netwerk, inclusief voorschriften voor de operationele veiligheid van het netwerk en betrouwbaarheidsvoorschriften om de servicekwaliteit van het netwerk te waarborgen;
 - b) voorschriften voor netaansluiting, met inbegrip van regels inzake de aansluiting van de productiefaciliteiten van hernieuwbare en koolstofarme gassen en procedures voor aansluitingsverzoeken;
 - c) operationele procedures voor noodgevallen, met inbegrip van beschermingsplannen voor systemen, herstelplannen, marktinteractie, informatie-uitwisseling en communicatie[...]instrumenten en -installaties;
 - d) voorschriften voor de handel in elektriciteit in verband met de technische en operationele verstrekking van diensten voor nettoegang en systeembalancerings;
 - e) energie-efficiëntie van gasnetten en -componenten, alsmede energie-efficiëntie inzake netwerkplanning en investeringen die de meest energie-efficiënte oplossing vanuit een systeemperspectief mogelijk maken;
 - f) cyberbeveiligingsaspecten van grensoverschrijdende aardgasflows, inclusief regels over gemeenschappelijke minimumvereisten, planning, toezicht, rapportage en crisisbeheer.
3. Na raadpleging van ACER, het ENTSB voor gas, het ENNOH, de EU-DSB-entiteit en de andere betrokken belanghebbende partijen stelt de Commissie om de drie jaar een prioriteitenlijst op met de in de leden 1 en 2 vermelde terreinen waarmee bij de ontwikkeling van netcodes rekening moet worden gehouden. Indien het onderwerp van de netcode rechtstreeks verband houdt met het beheer van het distributiesysteem en niet primair verband houdt met het transmissiesysteem, kan de Commissie de EU-DSB-entiteit verplichten om in samenwerking met het ENTSB voor gas een redactiecomité bijeen te roepen en een voorstel voor een netcode bij ACER in te dienen.

4. De Commissie verzoekt ACER haar binnen een redelijke termijn van ten hoogste zes maanden na ontvangst van dat verzoek niet-bindende kaderrichtsnoeren voor te leggen waarin duidelijke en objectieve beginselen zijn vervat voor de ontwikkeling van specifieke netcodes met betrekking tot de terreinen die op de prioriteitenlijst zijn vermeld.
Het verzoek van de Commissie kan voorwaarden omvatten waaraan de kaderrichtsnoeren moeten voldoen. Elk kaderrichtsnoer draagt bij tot marktintegratie, non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en een efficiënte werking van de markt. Op een met redenen omkleed verzoek van ACER kan de Commissie de termijn voor het indienen van richtsnoeren verlengen.
5. Gedurende een termijn van ten minste twee maanden raadpleegt ACER het ENTSB voor gas, [...], de EU-DSB-entiteit en de andere betrokken belanghebbende partijen formeel op een open en transparante manier over het kaderrichtsnoeren.
6. Op verzoek van de Commissie overeenkomstig lid 4 legt ACER een niet-bindend kaderrichtsnoer voor.
7. Indien de Commissie van oordeel is dat het kaderrichtsnoer niet bijdraagt tot marktintegratie, non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en een efficiënte werking van de markt, kan zij ACER verzoeken het kaderrichtsnoer binnen een redelijke periode te herzien en dit opnieuw aan de Commissie voor te leggen.
8. Indien ACER binnen de door de Commissie overeenkomstig lid 4 of lid 7 gestelde termijn geen kaderrichtsnoer voorlegt dan wel opnieuw voorlegt, ontwikkelt de Commissie het bewuste kaderrichtsnoer.
9. De Commissie verzoekt het ENTSB voor gas, of, indien daarin is voorzien in de in lid 3 bedoelde prioriteitenlijst, de EU-DSB-entiteit in samenwerking met het ENTSB voor gas, om binnen een redelijke termijn, die ten hoogste twaalf maanden belooft, na ontvangst van het verzoek van de Commissie, een voorstel voor een netcode aan ACER voor te leggen dat in overeenstemming is met het desbetreffende kaderrichtsnoer.

10. Het ENTSB voor gas, of, indien daarin is voorzien in de in lid 3 bedoelde prioriteitenlijst, de EU-DSB-entiteit in samenwerking met het ENTSB voor gas, roept een redactiecomité bijeen dat ondersteuning verleent tijdens het proces van de ontwikkeling van netcodes. Het redactiecomité bestaat uit vertegenwoordigers van ACER, het ENTSB voor gas, [...], en waar passend de EU-DSB-entiteit, en een beperkt aantal van de belangrijkste betrokken belanghebbenden. Het ENTSB voor gas of, indien daarin is voorzien in de in lid 3 bedoelde prioriteitenlijst, de EU-DSB-entiteit in samenwerking met het ENTSB voor gas, ontwikkelt op verzoek van de Commissie overeenkomstig lid 9 voorstellen voor netcodes op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen.
11. ACER herziet de voorgestelde netcode en waarborgt dat die strookt met het desbetreffende kaderrichtsnoer en bijdraagt tot marktintegratie, niet-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en het efficiënt functioneren van de markt, en legt de herziene netcode binnen zes maanden na de ontvangst van het voorstel aan de Commissie voor. In het aan de Commissie voorgelegde voorstel houdt ACER rekening met de door alle betrokken partijen tijdens het opstellen van het voorstel onder leiding van het ENTSB voor gas of de EU-DSB-entiteit verstrekte zienswijzen; ACER raadpleegt de relevante belanghebbenden over de aan de Commissie voor te leggen versie van de netcode.
12. Als het ENTSB voor gas of de EU-DSB-entiteit niet binnen de door de Commissie vastgestelde termijn van lid 9 een netcode heeft ontwikkeld, kan de Commissie ACER verzoeken om op basis van het desbetreffende kaderrichtsnoer een ontwerpnetcode op te stellen. ACER kan nadere raadpleging voeren. ACER legt een overeenkomstig dit lid opgestelde ontwerpnetcode voor aan de Commissie, eventueel vergezeld van de aanbeveling om de netcode goed te keuren.
13. De Commissie kan, op eigen initiatief, indien het ENTSB voor elektriciteit of de EU-DSB-entiteit geen netcode heeft ontwikkeld of ACER geen ontwerpnetcode heeft ontwikkeld als bedoeld in lid 12, of op aanbeveling van ACER uit hoofde van lid 11, een of meer netcodes goedkeuren op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen.

14. Als de Commissie op eigen initiatief voorstelt een netcode goed te keuren, raadpleegt de Commissie gedurende een termijn van ten minste twee maanden ACER, het ENTSB voor gas en alle betrokken belanghebbende partijen over de ontwerpnetcode.
15. Dit artikel laat het in artikel 56 neergelegde recht van de Commissie om de richtsnoeren vast te stellen en te wijzigen onverlet. Dit artikel doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van het ENTSB voor gas om niet-bindende richtsnoeren te ontwikkelen op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen voor zover deze richtsnoeren geen betrekking hebben op de terreinen die deel uitmaken van een door de Commissie aan het ENTSB voor gas gericht verzoek. Het ENTSB voor gas legt dergelijke richtsnoeren voor advies voor aan ACER en houdt naar behoren rekening met dit advies.

Artikel 54

Vaststelling van netcodes voor waterstof

1. De Commissie is bevoegd uitvoeringshandelingen vast te stellen om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, door netcodes vast te stellen op het gebied van transparantievoorschriften ter uitvoering van artikel 48, inclusief nadere bijzonderheden over de inhoud, de regelmaat en de vorm van de informatieverstrekking door de waterstofnetbeheerders, en ter uitvoering van bijlage I, punt 4, inclusief nadere bijzonderheden over de vorm en de inhoud van de informatie die netgebruikers nodig hebben voor doeltreffende toegang tot het netwerk, de informatie die op relevante punten moet worden gepubliceerd, en nadere bijzonderheden over de tijdschema's.

Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 61, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure vastgesteld.

2. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen **ter** aanvulling[...] van deze verordening vast te stellen met betrekking tot de vaststelling van netcodes op de volgende terreinen:
- a) energie-efficiëntie inzake waterstofnetten en -componenten, alsmede energie-efficiëntie inzake netwerkplanning en investeringen die de meest energie-efficiënte oplossing vanuit een systeemperspectief mogelijk maken;
 - b) interoperabiliteitsregels voor het waterstofnet, inclusief inzake interconnectie-overeenkomsten, eenheden, gegevensuitwisseling, transparantie, communicatie, informatieverstrekking en samenwerking tussen de relevante marktpelers alsmede waterstofkwaliteit, inclusief gemeenschappelijke specificaties **bij interconnectiepunten** en normalisatie, odorisatie, kosten-batenanalyses voor de verwijdering van beperkingen op grensoverschrijdende flows ten gevolge van waterstofkwaliteitsverschillen en rapportage over waterstofkwaliteit;
 - c) voorschriften voor het financiële vergoedingsstelsel voor grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur;

- d) voorschriften voor capaciteitstoewijzing en congestiebeheer, inclusief voorschriften voor samenwerking bij onderhoudsprocedures en capaciteitsberekening die van invloed zijn op de capaciteitstoewijzing, de normalisering van capaciteitsproducten en -eenheden, inclusief bundeling, de toewijzingsmethode, inclusief veilingalgoritmen, de volgorde en procedure voor bestaande, incrementele, vaste en afschakelbare capaciteit, capaciteitsboekingsplatforms, overboekings- en terugkoopregelingen, korte- en langetermijn-"use-it-or-lose-it"-regelingen, en alle andere congestiebeheerregelingen om het hamsteren van capaciteit te voorkomen;
- e) voorschriften inzake geharmoniseerde tariefstructuren voor toegang tot het waterstofnet, inclusief **tarieven op interconnectiepunten**, voorschriften voor de toepassing van een referentieprijsmethode, de bijbehorende raadplegings- en publicatievereisten – **ook voor de toegestane en beoogde inkomsten** –, alsmede de berekening van reserveringsprijzen voor standaard capaciteitsproducten, en toegestane inkomsten;
- f) voorschriften ter bepaling van de waarde van de overgedragen activa en de specifieke heffing;
- g) voorschriften inzake balancering, waaronder netgerelateerde voorschriften voor de nominatieprocedure, voorschriften voor de tarieven voor onbalans en voorschriften voor operationele balancering tussen de netwerken van de waterstofnetbeheerders, inclusief netgerelateerde voorschriften voor de nominatieprocedures, tarieven voor onbalans, vereffeningsprocedures inzake de dagelijkse onbalansheffing en de operationele balancering tussen de netwerken van de waterstofnetbeheerders;
- h) cyberbeveiligingsaspecten van grensoverschrijdende waterstofflows, inclusief regels over gemeenschappelijke minimumvereisten, planning, toezicht, rapportage en crisisbeheer.

3. Na raadpleging van ACER, het ENNOH, [...] en de andere betrokken belanghebbende partijen stelt de Commissie om de drie jaar een prioriteitenlijst op met de in de leden 1 en 2 vermelde terreinen waarmee bij de ontwikkeling van netcodes rekening moet worden gehouden. **Eén jaar na de oprichting van het ENNOH overeenkomstig artikel 40 van deze verordening stelt de Commissie de eerste prioriteitenlijst voor de ontwikkeling van waterstofnetcodes vast.**
4. De Commissie verzoekt ACER haar binnen een redelijke termijn van ten hoogste zes maanden na ontvangst van dat verzoek niet-bindende kaderrichtsnoeren voor te leggen waarin duidelijke en objectieve beginselen zijn vervat voor de ontwikkeling van specifieke netcodes met betrekking tot de terreinen die op de prioriteitenlijst zijn vermeld. Het verzoek van de Commissie kan voorwaarden omvatten waaraan het kaderrichtsnoer moet voldoen. Elk kaderrichtsnoer draagt bij tot marktintegratie, non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en een efficiënte werking van de markt. Op een met redenen omkleed verzoek van ACER kan de Commissie de termijn voor het indienen van richtsnoeren verlengen.
5. Gedurende een termijn van ten minste twee maanden raadpleegt ACER het ENNOH[...] [...] en de andere betrokken belanghebbende partijen op een open en transparante manier over het kaderrichtsnoer.
6. Op verzoek van de Commissie overeenkomstig lid 4 legt ACER een niet-bindend kaderrichtsnoer voor.
7. Indien de Commissie van oordeel is dat het kaderrichtsnoer niet bijdraagt tot marktintegratie, non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en een efficiënte werking van de markt, kan zij ACER verzoeken het kaderrichtsnoer binnen een redelijke periode te herzien en dit opnieuw aan de Commissie voor te leggen.

8. Indien ACER binnen de door de Commissie overeenkomstig lid 4 of lid 6 gestelde termijn geen kaderrichtsnoer voorlegt dan wel opnieuw voorlegt, ontwikkelt de Commissie het bewuste kaderrichtsnoer.
9. De Commissie verzoekt het ENNOH om binnen een redelijke termijn, die ten hoogste twaalf maanden belooft, na ontvangst van het verzoek van de Commissie, een voorstel voor een netcode aan ACER voor te leggen dat in overeenstemming is met het desbetreffende kaderrichtsnoer.
10. Het ENNOH roept een redactiecomité bijeen dat ondersteuning verleent tijdens het proces van de ontwikkeling van netcodes. Het redactiecomité bestaat uit vertegenwoordigers van ACER[...] en een beperkt aantal van de belangrijkste betrokken belanghebbenden. Het [...] ENNOH ontwikkelt voorstellen voor netcodes op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen.
11. ACER herzielt de voorgestelde netcode en waarborgt dat die strookt met het desbetreffende kaderrichtsnoer en bijdraagt tot marktintegratie, niet-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en het efficiënt functioneren van de markt, en legt de herziene netcode binnen zes maanden na de ontvangst van het voorstel aan de Commissie voor. In de herziene netcode houdt ACER rekening met de door alle betrokken partijen tijdens het opstellen van het voorstel onder leiding van het [...] ENNOH verstrekte zienswijzen, en raadpleegt het de relevante belanghebbenden over de aan de Commissie voor te leggen herziene versie.

12. Als het ENNOH niet binnen de door de Commissie vastgestelde redelijke termijn van lid 9 een netcode heeft ontwikkeld, kan de Commissie ACER verzoeken om op basis van het desbetreffende kaderrichtsnoer een ontwerpnetcode op te stellen. ACER kan tijdens het opstellen van een ontwerpnetcode overeenkomstig dit lid nadere raadpleging voeren. ACER legt een overeenkomstig dit lid opgestelde ontwerpnetcode voor aan de Commissie, eventueel vergezeld van de aanbeveling om de netcode goed te keuren.
13. Indien het [...] **ENNOH** geen netcode heeft ontwikkeld of ACER geen ontwerpnetcode heeft ontwikkeld als bedoeld in lid 12, kan de Commissie op eigen initiatief of op voorstel van ACER uit hoofde van lid 11, een of meer netcodes goedkeuren op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen.
14. Indien de Commissie op eigen initiatief voorstelt een netcode goed te keuren, raadpleegt zij gedurende een termijn van ten minste twee maanden ACER, het ENNOH, [...] en alle betrokken belanghebbende partijen over de ontwerpnetcode.
15. Dit artikel laat het in artikel 56 neergelegde recht van de Commissie om de richtsnoeren vast te stellen en te wijzigen onverlet. Dit artikel doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van het ENNOH om niet-bindende richtsnoeren te ontwikkelen op de in de leden 1 en 2 genoemde terreinen voor zover deze richtsnoeren geen betrekking hebben op de terreinen die deel uitmaken van een door de Commissie aan het ENNOH gericht verzoek. Het ENNOH legt dergelijke richtsnoeren voor advies voor aan ACER en houdt naar behoren rekening met dit advies.

Wijzigingen van netcodes

1. De Commissie is bevoegd de netcodes te wijzigen op de in artikel 53, leden 1 en 2, en artikel 54, leden 1 en 2, genoemde terreinen en in overeenstemming met de desbetreffende procedure die in die artikelen is vastgelegd.
2. Personen die belang kunnen hebben bij een overeenkomstig de artikelen 52 tot en met 55 vastgestelde netcode, waaronder het ENTSB voor gas, het [...] ENNOH, de EU-DSB-entiteit, regulerende instanties, transmissiesysteembeheerders, distributiesysteembeheerders, systeemgebruikers en consumenten, kunnen ACER ontwerpwijzigingen voor die netcode voorleggen. ACER kan ook op eigen initiatief wijzigingen voorstellen.
3. ACER kan de Commissie met redenen omklede wijzigingsvoorstellen doen waarin wordt uitgelegd hoe deze stroken met de doelstellingen van de in artikel 52 bedoelde netcodes. Indien het van mening is dat een wijziging toelaatbaar is en indien het wijzigingen voorstelt op eigen initiatief, raadpleegt ACER alle belanghebbenden overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2019/942.

Richtsnoeren

1. De Commissie is bevoegd op de in dit artikel genoemde terreinen bindende richtsnoeren vast te stellen.
2. De Commissie is bevoegd richtsnoeren vast te stellen op de terreinen waarop dergelijke handelingen ook overeenkomstig de in de artikelen 53 en 54 vastgelegde netcodeprocedure kunnen worden ontwikkeld. Deze richtsnoeren worden vastgesteld in de vorm van gedelegeerde handelingen of uitvoeringshandelingen, naargelang de in deze verordening vastgelegde bevoegdheidsdelegatie.
3. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen **ter** aanvulling[...] van deze verordening vast te stellen met betrekking tot de vaststelling van richtsnoeren op de volgende terreinen:
 - a) bijzonderheden over de derdentoegangsdiensten, inclusief de aard, duur en andere voorschriften betreffende deze diensten, in overeenstemming met de artikelen 5, 6 en 7;
 - b) bijzonderheden over de beginselen inzake de mechanismen voor capaciteitstoewijzing en inzake de toepassing van de procedures voor congestiebeheer bij contractuele congestie, in overeenstemming met de artikelen 9 en 10;
 - c) bijzonderheden over de verstrekking van informatie en definitie van de technische informatie die nodig is opdat de netgebruikers effectieve toegang kunnen verkrijgen tot het systeem, en de definitie van alle voor de transparantievereisten relevante punten, inclusief de op alle relevante punten te publiceren informatie en het tijdschema voor de publicatie van deze informatie, in overeenstemming met de artikelen 30 en 31;

- d) bijzonderheden over de tariefmethode in verband met de grensoverschrijdende handel in aardgas, in overeenstemming met de artikelen 15 en 16;
 - e) bijzonderheden omtrent de in artikel 23, lid 6, vermelde onderwerpen.
4. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in bijlage I vastgelegde richtsnoeren te wijzigen, **ter specificering van:**
- a) **bijzonderheden over de te publiceren informatie inzake de methode om de gereguleerde inkomsten van transmissiesysteembeheerders te bepalen, overeenkomstig de artikelen 30 en 31;**
 - b) **bijzonderheden over de beginselen inzake de mechanismen voor capaciteitstoewijzing en procedures voor congestiebeheer ter uitvoering van de artikelen 9 en 10;**
 - c) **bijzonderheden over de technische informatie die nodig is opdat de netgebruikers effectieve toegang kunnen verkrijgen tot het aardgassysteem ter uitvoering van artikel 30, lid 1;**
 - d) **bijzonderheden over de definitie van alle relevante punten, de te publiceren informatie en het tijdschema voor de transparantievereisten ter uitvoering van artikel 30;**
 - e) **bijzonderheden over de vorm en de inhoud van de technische informatie over netwerktoegang die door waterstofnetbeheerders moet worden gepubliceerd ter uitvoering van artikel 48.**
5. Wanneer de Commissie richtsnoeren [...] wijzigt, raadpleegt zij:
- a) ACER, het ENTSB voor gas [...], [...]de EU-DSB-entiteit en, indien van toepassing, andere belanghebbenden, **wanneer het gaat om richtsnoeren met betrekking tot aardgas;**
 - b) **ACER, het ENNOH en, indien van toepassing, andere belanghebbenden, wanneer het gaat om richtsnoeren met betrekking tot waterstof.**

Artikel 57

Recht van de lidstaten om meer gedetailleerde maatregelen te treffen

Deze verordening doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om maatregelen te handhaven of in te voeren die meer gedetailleerde voorschriften bevatten dan die welke in deze verordening, in de in artikel 56 bedoelde richtsnoeren of in de in de artikelen 52 tot en met 55 bedoelde netcodes zijn vervat, mits die maatregelen met het Unierecht verenigbaar zijn.

Artikel [...]58

Informatieverstrekking en vertrouwelijkheid

1. De lidstaten en de regulerende instanties verstrekken de Commissie op verzoek de informatie die voor de handhaving van deze verordening noodzakelijk is, inclusief de krachtens deze verordening vastgestelde richtsnoeren en netcodes.
2. De Commissie stelt een redelijke termijn vast voor de informatieverstrekking, rekening houdend met de complexiteit en de urgentie van de gevraagde informatie.
3. Indien de betrokken lidstaten of de betrokken regulerende instanties de informatie niet binnen de door de Commissie bepaalde termijn verstrekken, kan de Commissie alle voor de handhaving van deze verordening benodigde informatie rechtstreeks van de betrokken bedrijven verlangen.

Wanneer de Commissie een verzoek om informatie tot een onderneming richt, doet zij tegelijkertijd een afschrift van het verzoek toekomen aan de **lidstaat en de regulerende [...]** **instantie** van de lidstaat op het grondgebied waarvan de zetel van de onderneming gevestigd is.

4. In haar verzoek noemt de Commissie de rechtsgrond van het verzoek, de voor de informatieverstrekking vastgestelde termijn, het doel van het verzoek — **met inbegrip van gegronde redenen waaruit blijkt dat de verlangde informatie noodzakelijk is voor het in lid 1 bedoelde doel** —, alsmede de sancties waarin artikel 59, lid 2, voorziet voor het verstrekken van onjuiste, onvolledige en misleidende informatie.
5. Tot het verstrekken van de gevraagde informatie zijn verplicht de eigenaren van een onderneming of degenen die hen vertegenwoordigen, en, in het geval van rechtspersonen, de natuurlijke personen die volgens het recht of de statuten bevoegd zijn hen te vertegenwoordigen. Indien naar behoren tot handelen gemachtigde advocaten de informatie namens hun cliënten verstrekken, blijft de cliënt volledig verantwoordelijk indien de verstrekte informatie onvolledig, onjuist of misleidend is.
6. Indien een onderneming de gevraagde informatie binnen de door de Commissie vastgestelde termijn niet dan wel onvolledig verstrekt, kan de Commissie de informatie bij besluit verlangen. Dat besluit specificeert welke informatie gevraagd wordt en stelt een passende termijn vast waarbinnen deze informatie moet worden verstrekt. De beschikking vermeldt de in artikel 59, lid 2, bedoelde geldboeten. Het besluit wijst ook op het recht om bij het Hof van Justitie van de Europese Unie beroep tegen het besluit in te stellen.
- De Commissie doet tegelijkertijd een afschrift van haar beschikking toekomen aan de **lidstaat en de** regulerende [...] instantie van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich de verblijfplaats van de betrokken persoon bevindt, dan wel de zetel van de onderneming gevestigd is.
7. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie mag slechts ter handhaving van deze verordening worden aangewend.

De Commissie mag de uit hoofde van deze verordening verkregen informatie niet openbaar maken indien die informatie onder het beroepsgeheim valt.

Artikel 59

Sancties

1. De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening, de overeenkomstig de artikelen 52 tot en met 56 vastgestelde netcodes en de in bijlage I vastgelegde richtsnoeren, en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat deze worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie onverwijld van die voorschriften en maatregelen in kennis en delen haar onverwijld alle latere wijzigingen daarvan mede.
2. De Commissie kan bij besluit aan bedrijven boeten opleggen van ten hoogste 1 % van de totale omzet over het voorgaande boekjaar, indien die ondernemingen opzettelijk of uit onachtzaamheid onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verschaffen in antwoord op een ingevolge artikel 58, lid 4, tot hen gericht verzoek, dan wel verzuimen informatie te verschaffen binnen de termijn vastgesteld bij een op basis van artikel 58, lid 6, eerste alinea, uitgevaardigd besluit. Bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete houdt de Commissie rekening met de ernst van de niet-naleving van de in lid 1 gestelde voorwaarden.
3. Op basis van lid 1 opgelegde sancties en krachtens lid 2 vastgestelde besluiten zijn niet van strafrechtelijke aard.

Hoofdstuk V

Slotbepalingen

Artikel 60

Nieuwe aardgas- en waterstofinfrastructuur

1. Grote nieuwe aardgasinfrastructuur, dat wil zeggen interconnectoren, lng- en opslaginstallaties, kunnen op verzoek voor een vastgestelde periode worden ontheven van het bepaalde in de artikelen 28, 27, **lid 1**, 29 en 54, en in artikel 72, leden 7 en 9, en artikel 73, lid 1, van [de herschikte gasrichtlijn]. Grote nieuwe waterstofinfrastructuur, dat wil zeggen interconnectoren, waterstofterminals en ondergrondse waterstofopslag, kunnen op verzoek voor een vastgestelde periode worden ontheven van **de toepassing van [...]**de artikelen 62, 31, 32 en 33 van [de herschikte gasrichtlijn] en in artikel 15 van deze verordening. De volgende voorwaarden zijn van toepassing:
 - a) de investering versterkt de mededinging bij de levering van gas of waterstof, en versterkt de voorzieningszekerheid;
 - b) de investering draagt bij tot decarbonisatie;
 - c) de risico's die aan de investering zijn verbonden, zijn van dien aard dat de investering niet zou plaatsvinden tenzij er een vrijstelling is verleend;
 - d) de infrastructuur is eigendom van een natuurlijke of rechtspersoon die op zijn minst qua rechtsvorm gescheiden is van de systeembeheerders in wier systemen die infrastructuur wordt gebouwd;

- e) er worden bij de gebruikers van die infrastructuur tarieven in rekening gebracht; en
- f) de ontheffing gaat niet ten koste van de mededinging op de relevante markten waarop de investering waarschijnlijk een effect zal hebben, van het efficiënte functioneren van de interne markt voor gas, van het efficiënte functioneren van de betrokken gereguleerde systemen, van decarbonisatie of van de voorzieningszekerheid in de Unie.

Deze voorwaarden [...] worden beoordeeld met inachtneming van het beginsel van energiesolidariteit. De **bevoegde** nationale instanties **nemen** [...] de situatie in de andere betrokken lidstaten in acht en wegen mogelijke negatieve gevolgen af tegen de gunstige gevolgen op hun grondgebied.

- 2. De ontheffing in lid 1 is ook van toepassing op een aanzienlijke capaciteitsverhoging van bestaande infrastructuur en op wijzigingen van die infrastructuur die het mogelijk maken nieuwe bronnen voor de levering van hernieuwbare en koolstofarme gassen te ontwikkelen.
- 3. De regulerende instantie kan per geval een besluit nemen over de in de leden 1 en 2 bedoelde vrijstelling.

Voordat een besluit over de ontheffing wordt genomen, gaat de regulerende instantie, of in voorkomend geval een andere bevoegde instantie van die lidstaat, over tot raadpleging van:

- a) de regulerende instanties van de lidstaten wier markten waarschijnlijk een effect zullen ondervinden van de nieuwe infrastructuur; en
- b) de nationale regulerende instanties van de derde landen wier betrokken infrastructuur aangesloten is op het Unienet dat onder het rechtsgebied van een lidstaat valt en begint of eindigt in een of meer derde landen.

Indien de geraadpleegde autoriteiten van de derde landen niet binnen een redelijke termijn of binnen een vastgelegde termijn van ten hoogste drie maanden reageren, kan de betrokken regulerende instantie het vereiste besluit nemen.

4. Indien de infrastructuur in kwestie is gelegen op het grondgebied van meer dan één lidstaat, kan ACER, binnen twee maanden vanaf de datum waarop de laatste van de regulerende instanties een verzoek om ontheffing heeft ontvangen, een advies aan de regulerende instanties van de lidstaten in kwestie doen toekomen. Zij kunnen op die basis een besluit nemen.

Indien alle betrokken regulerende instanties binnen zes maanden vanaf de datum waarop de laatste regulerende instantie het verzoek om ontheffing heeft ontvangen, overeenstemming hebben bereikt over dit verzoek, stellen zij ACER op de hoogte van hun besluit. Indien de betrokken infrastructuur een transmissieleiding is tussen een lidstaat en een derde land kan de regulerende instantie, of in voorkomend geval een andere bevoegde autoriteit van de lidstaat waar zich het eerste interconnectiepunt met het net van de lidstaten bevindt, alvorens een besluit over de ontheffing te nemen, de bevoegde autoriteit van dat derde land raadplegen, teneinde ervoor te zorgen dat, wat de betrokken infrastructuur betreft, deze verordening consequent wordt toegepast op het grondgebied en, in voorkomend geval, in de territoriale wateren van die lidstaat. Indien de geraadpleegde autoriteit van het derde land niet binnen een redelijke of vastgelegde termijn van ten hoogste drie maanden reageert, kan de betrokken regulerende instantie het vereiste besluit nemen.

ACER voert de taken waarmee de regulerende instanties van de betrokken lidstaten bij dit artikel worden belast, uit:

- a) indien alle betrokken regulerende instanties niet in staat zijn gebleken overeenstemming te bereiken binnen zes maanden na de datum waarop de laatste van deze regulerende instanties het verzoek om ontheffing heeft ontvangen; of
- b) naar aanleiding van een gezamenlijk verzoek van de betrokken regulerende instanties.

Alle betrokken regulerende instanties kunnen gezamenlijk verzoeken de in de derde alinea, punt a), bedoelde periode met ten hoogste drie maanden te verlengen.

- 5. Alvorens een besluit te nemen raadpleegt ACER de relevante regulerende instanties en de aanvragers.
- 6. Een ontheffing kan gelden voor het geheel of voor gedeelten van de capaciteit van de nieuwe infrastructuur, of van de bestaande infrastructuur met aanzienlijk verhoogde capaciteit.

Bij de besluitvorming over de ontheffing wordt per geval nagegaan of er voorwaarden gesteld moeten worden met betrekking tot de duur van de ontheffing en de niet-discriminerende toegang tot de infrastructuur. Bij de vaststelling van deze voorwaarden wordt met name rekening gehouden met de aan te leggen extra capaciteit of de wijziging van de bestaande capaciteit, de looptijd van het project en de nationale omstandigheden.

Voordat een ontheffing wordt verleend, besluit de regulerende instantie over de voorschriften en de mechanismen voor het beheer en/of de toewijzing van de capaciteit. De voorschriften omvatten de eis dat alle potentiële gebruikers van de infrastructuur wordt verzocht hun belangstelling voor het inkopen van capaciteit aan te geven alvorens de toewijzing van capaciteit in de nieuwe infrastructuur, inclusief voor eigen gebruik, plaatsvindt. De regulerende instantie eist dat de voorschriften voor het congestiebeheer de verplichting omvatten om ongebruikte capaciteit op de markt aan te bieden, en eist dat gebruikers van de infrastructuur het recht krijgen de door hen ingekochte capaciteit te verhandelen op de secundaire markt. Bij haar beoordeling van de in lid 1, punten a), ([...]**c**) en ([...]**f**), bedoelde criteria houdt de regulerende instantie rekening met de resultaten van de capaciteitstoewijzingsprocedure.

Het besluit tot verlening van vrijstelling, met inbegrip van eventuele voorwaarden als bedoeld in de tweede alinea van dit lid, wordt naar behoren met redenen omkleed en wordt gepubliceerd.

7. Bij de beoordeling of belangrijke nieuwe infrastructuur overeenkomstig lid 1, punt a), naar verwachting de voorzieningszekerheid zal versterken, overweegt de betreffende instantie in hoeverre de infrastructuur de naleving door de lidstaten van hun verplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ op regionaal en nationaal niveau naar verwachting zal verbeteren.
8. De lidstaten kunnen bepalen dat de regulerende instantie of ACER, naargelang het geval, haar of zijn advies over het verzoek om ontheffing aan het bevoegde orgaan in de lidstaat voorlegt met het oog op een formeel besluit. Dit advies wordt samen met het besluit bekendgemaakt.

¹⁶ Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010 (PB L 280 van 28.10.2017, blz. 1).

9. De regulerende instantie doet onverwijld na ontvangst een afschrift van ieder verzoek om ontheffing toekomen aan de Commissie. Het [...]ontheffingsbesluit wordt door de bevoegde instantie onverwijld ter kennis van de Commissie gebracht, samen met alle relevante informatie. De informatie kan in geaggregeerde vorm aan de Commissie worden voorgelegd om haar in staat te stellen het [...]ontheffingsbesluit te beoordelen. Deze informatie omvat in het bijzonder:
- a) de gedetailleerde redenen op grond waarvan de regulerende instantie of de lidstaat [...] de ontheffing **heeft verleend of geweigerd**, samen met een verwijzing naar de/het punt(en) van lid 1 waarop dat [...]besluit is gebaseerd, met inbegrip van de financiële informatie ter staving van de noodzaak van een ontheffing;
 - b) de analyse van de gevolgen voor de mededinging en de effectieve werking van de interne markt die het verlenen van de ontheffing met zich meebrengt;
 - c) de motivering omtrent de duur van de ontheffing en het gedeelte van de totale capaciteit van de infrastructuur waarvoor de [...] ontheffing is verleend;
 - d) indien de [...] ontheffing betrekking heeft op een interconnector, het resultaat van het overleg met de betrokken regulerende instanties;
 - e) de bijdrage van de infrastructuur aan de diversifiëring van de voorziening.
10. Binnen vijftig werkdagen na ontvangst van de kennisgeving uit hoofde van lid [...]9 kan de Commissie een besluit nemen waarbij zij de kennisgevende instanties verzoekt [...] **het besluit tot** ontheffing te wijzigen of te herroepen. Die termijn kan met vijftig werkdagen worden verlengd indien de Commissie om aanvullende informatie verzoekt. De extra termijn gaat in op de dag volgende op die van de ontvangst van de volledige informatie. Ook deze termijn kan met instemming van zowel de Commissie als de kennisgevende instanties worden verlengd.

Indien de verlangde informatie niet binnen de in het verzoek om informatie vastgelegde termijn wordt verstrekt, wordt de kennisgeving geacht te zijn ingetrokken tenzij, alvorens die termijn afloopt, de termijn is verlengd met de instemming van zowel de Commissie als de regulerende instantie of tenzij de regulerende instantie in een met redenen omklede verklaring de Commissie ervan op de hoogte heeft gebracht dat zij de kennisgeving als volledig beschouwt.

De regulerende instantie voldoet binnen een termijn van een maand aan het besluit van de Commissie tot wijziging of herroeping van [...]het [...]ontheffingsbesluit en stelt de Commissie daarvan in kennis.

De Commissie neemt de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie in acht.

Indien de Commissie een [...]ontheffingsbesluit goedkeurt, verliest die goedkeuring haar effect:

- a) twee jaar na de vaststelling daarvan indien de bouw van de infrastructuur nog niet van start is gegaan,
- b) vijf jaar na de vaststelling daarvan indien de infrastructuur nog niet operationeel is geworden, tenzij de Commissie vaststelt dat de vertraging het gevolg is van grote hindernissen die buiten de macht liggen van de persoon aan wie de ontheffing is verleend.

11. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 63 gedelegeerde handelingen **ter aanvulling van deze verordening** vast te stellen tot vaststelling van richtsnoeren voor de toepassing van de in lid 1 van dit artikel bedoelde voorwaarden en voor de procedure die moet worden gevolgd voor de toepassing van de leden 3, 6, 8 en 9 van dit artikel.

Artikel 61

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het [naam van het comité] dat is opgericht bij artikel 84 van [de herschikte gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) **803 final**]. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Bij verwijzing naar dit lid is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Bij verwijzing naar dit lid is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 62

Afwijkingen

Deze verordening is niet van toepassing op in de lidstaten gelegen aardgastransmissiesystemen, voor de duur van ontheffingen die zijn verleend uit hoofde van artikel 80 van [de nieuwe gasrichtlijn].

Artikel 63

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in de artikelen **13**, 16, 28, 53, 54, 56 en 60 bedoelde bevoegdheidsdelegatie wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van [de datum van inwerkingtreding].

3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in de artikelen **13**, 16, 28, 53, 54, 56 en 60 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een overeenkomstig de artikelen **13**, 16, 28, 53, 54, 56 en 60 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 63 bis

Evaluatie en verslaglegging

Uiterlijk op 31 december 2030 evalueert de Commissie deze verordening en dient zij hiertoe een verslag, zo nodig vergezeld van passende wetgevingsvoorstellen, in bij het Europees Parlement en de Raad.

Artikel 64

Wijziging van Besluit (EU) 2017/684

De in Besluit (EU) 2017/684 bepaalde kennisgevingsverplichtingen met betrekking tot intergouvernementele overeenkomsten op het gebied van energie met betrekking tot gas worden uitgelegd als omvattende intergouvernementele overeenkomsten met betrekking tot waterstof, inclusief waterstofcomponenten zoals ammoniak en vloeibare organische waterstofdragers.

Artikel 65

Wijziging van Verordening (EU) 2019/942

Verordening (EU) 2019/942 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) in artikel 2 wordt punt a) vervangen door:

"a) brengt advies uit en doet aanbevelingen aan transmissiesysteembeheerders, het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, **het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof ("ENNOH")**, de EU DSB-entiteit, regionale coördinatiecentra, benoemde elektriciteitsmarktbeheerders, **en door transmissiesysteembeheerders voor gas opgerichte entiteiten, lng-systeembeheerders, gas- of waterstofopslagsysteembeheerders of beheerders van waterstofnetten**";

- 2) in artikel 3, lid 2, wordt de eerste alinea vervangen door:

"Op verzoek van ACER verstrekken de regulerende instanties, het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, **het ENNOH**, de regionale coördinatiecentra, de EU DSB-entiteit, de transmissiesysteembeheerders, **waterstofnetbeheerders**, de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders, **en door transmissiesysteembeheerders voor gas opgerichte entiteiten, lng-systeembeheerders, gas- of waterstofopslagsysteembeheerders of waterstofterminalbeheerders** aan ACER de informatie die ACER uit hoofde van deze verordening voor de uitvoering van de taken van ACER nodig heeft, tenzij ACER die informatie reeds heeft gevraagd en ontvangen.";

- 3) in artikel 4 worden de leden 1 en 2, en lid 3, punten a) en b), vervangen door:

"1. ACER brengt de Commissie advies uit over de ontwerpstatuten, de ledenlijst en het ontwerpreglement van orde van het ENTSB voor elektriciteit overeenkomstig artikel 29, lid 2, van Verordening (EU) 2019/943, van het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 22, lid 2, van [de gasverordening] **en van het ENNOH overeenkomstig artikel 40, lid 5, van [de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804]** en van de EU DSB-entiteit overeenkomstig artikel 53, lid 3, van Verordening (EU) 2019/943 **en artikel 37, lid 4, van [de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804].**

2. ACER oefent toezicht uit op de uitvoering van de taken van het ENTSB voor elektriciteit overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EU) 2019/943, van het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 24 van **[de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804] en van het ENNOH overeenkomstig artikel 46 van [de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804]**, en van de EU DSB-entiteit als bedoeld in artikel 55 van Verordening (EU) 2019/943 en artikel 38 van **[de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804].**

3. ACER kan advies uitbrengen aan:

a) het ENTSB voor elektriciteit overeenkomstig artikel 30, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2019/943 en aan het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 23, lid 2, van **[de beschikbare]** gasverordening volgens voorstel COM(2021) [...]804] en aan het ENNOH overeenkomstig artikel XX van **[de beschikbare]** gasverordening **volgens voorstel COM(2021) 804]** over de netcodes;

b) het ENTSB voor elektriciteit overeenkomstig artikel 32, lid 2, van Verordening (EU) 2019/943, het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 24, lid 2, van **[de beschikbare]** gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804], en het ENNOH overeenkomstig artikel 43, lid 2, van **[de beschikbare]** gasverordening volgens voorstel COM(2021) [...]804] over de ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma, het ontwerp van netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, en andere relevante documenten als genoemd in artikel 30, lid 1, van Verordening (EU) 2019/943 en artikel 23, lid 3, en artikel 42, lid 1, van **[de beschikbare]** gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804], daarbij rekening houdend met de doelstellingen van non-discriminatie, effectieve mededinging en de efficiënte en zekere werking van de interne markten voor elektriciteit en aardgas;"

4) in artikel 4, worden de leden 6, 7 en 8 vervangen door:

"6. De relevante regulerende instanties plegen overleg om gezamenlijk te bepalen of het [...] ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het ENNOH, de EU-DSB-entiteit** of de regionale coördinatiecentra tekortschieten in hun Unierechtelijke verplichtingen, en zij nemen passende maatregelen overeenkomstig artikel 59, lid 1, punt c), en artikel 62, lid 1, punt f), van Richtlijn (EU) 2019/944 of **artikel 72, lid 1, punt e), van [de beschikbare]** gasrichtlijn als voorgesteld bij COM(2021) [...]803].

ACER geeft op verzoek van een of meer regulerende instanties of op eigen initiatief een met redenen omkleed advies en een aanbeveling aan het ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof**, de EU DSB-entiteit of de regionale coördinatiecentra over de naleving van hun verplichtingen.

7. Indien uit een met redenen omkleed advies van ACER blijkt dat het ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof**, de EU-DSB-entiteit of een regionaal coördinatiecentrum mogelijksterwijs tekortschiet in zijn respectieve verplichtingen, nemen de betrokken regulerende instanties met eenparigheid van stemmen gecoördineerde besluiten waarin zij vaststellen of is tekortgeschoten in de relevante verplichtingen en, in voorkomend geval, welke maatregelen het ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het ENNOH**, de EU-DSB-entiteit of het regionaal coördinatiecentrum dient te nemen om die niet-nakoming te verhelpen. Indien de regulerende instanties binnen vier maanden te rekenen vanaf de datum van ontvangst van het met redenen omkleed advies van ACER geen dergelijk gecoördineerd besluit aannemen met eenparigheid van stemmen, wordt de zaak overeenkomstig artikel 6, lid 10, voorgelegd aan ACER.

8. Indien het ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het ENNOH**, de EU-DSB-entiteit of een regionaal coördinatiecentrum een overeenkomstig lid 6 of lid 7 vastgestelde niet-nakoming van hun verplichtingen niet binnen drie maanden hebben verholpen, of indien de bevoegde regulerende instantie in de lidstaat waar de entiteit gevestigd is, geen maatregelen heeft genomen om de naleving te waarborgen, richt ACER aan de regulerende instantie een aanbeveling om overeenkomstig artikel 59, lid 1, punt c), en artikel 62, lid 1, punt f), van Richtlijn (EU) 2019/944 **of artikel 74, lid 1, punt d), van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803]**, maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat het ENTSB voor elektriciteit, **het ENTSB voor gas, het ENNOH**, de EU-DSB-entiteit of de regionale coördinatiecentra hun verplichtingen nakomen, en stelt het de Commissie daarvan in kennis.";

5) in artikel 5 wordt lid 1 vervangen door:

"1. ACER neemt deel aan de ontwikkeling van netcodes in overeenstemming met artikel 59 van Verordening (EU) 2019/943 en de artikelen **53 en 54** [...] van **[de herschikte gas[...]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]804][...]**, en van richtsnoeren overeenkomstig artikel 61, lid 6, van Verordening (EU) 2019/943 **en artikel 56, lid 5, van [de herschikte gas[...]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]804]**. Het moet met name:

- a) niet-bindende kaderrichtsnoeren bij de Commissie indienen wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 59, lid 4, van Verordening (EU) 2019/943 of **artikel 53, lid 4, of artikel 54, lid 4, van [de herschikte gas[...]verordening als voorgesteld bij COM(2021) [...]804][...]**. ACER bezieet de kaderrichtsnoeren en dient ze opnieuw bij de Commissie in wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 59, lid 7, van Verordening (EU) 2019/943 of **artikel 53, lid 7, of artikel 54, lid 7, van [de herschikte gas[...]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]804][...]**;

[...]

b[...]de netcode herzien overeenkomstig artikel 59, lid 11, van Verordening (EU) 2019/943 of [...] **artikel 53, lid 11, of artikel 54, lid 11, van [de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]]804[[...]**. Bij zijn herziening houdt ACER rekening met de door de betrokken partijen tijdens het opstellen van die herziene netcode onder leiding van het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, **het ENNOH** of de EU-DSB-entiteit verstrekke zienswijzen; ACER raadpleegt de belanghebbenden officieel over de aan de Commissie voor te leggen versie. ACER kan daartoe, in voorkomend geval, een beroep doen op het bij de netcodes opgerichte comité. ACER brengt bij de Commissie verslag uit over het resultaat van de raadplegingen. Vervolgens legt ACER de herziene netcode voor aan de Commissie overeenkomstig artikel 59, lid 11, van Verordening (EU) 2019/943 of [...] **artikel 53, lid 11, of artikel 54, lid 11, van [de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]]804[[...]**. Indien het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, **het ENNOH** of de EU-DSB-entiteit er niet in slaagt een netcode te ontwikkelen, stelt ACER een ontwerpnetcode op en dient deze bij de Commissie in wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 59, lid 12, van Verordening (EU) 2019/943 of **artikel 53, lid 12, of artikel 54, lid 12, [...] van [de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]]804[[...]**;

c[...]) overeenkomstig artikel 32, lid 1, van Verordening (EU) 2019/943 of artikel **24, lid 1, of artikel 46, lid 2, [...]** van **[de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]**, een naar behoren met redenen omkleed advies uitbrengen aan de Commissie wanneer het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, **het ENNOH** of de EU-DSB-entiteit geen uitvoering heeft gegeven aan een van de netcodes die zijn opgesteld uit hoofde van [...] artikel 30, lid 1, **punt a)**, van Verordening (EU) 2019/943 of artikel **23, lid 1, of artikel 42, lid 1, punt a)** [...], van **[de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]** of aan een netcode die is vastgesteld overeenkomstig artikel 59, leden 3 tot en met 12, van Verordening (EU) 2019/943, **of[...] artikel 53, leden 3 tot en met 12, of artikel 54, leden 3 tot en met 12 [...]**, van **[de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]** maar die door de Commissie niet is aangenomen uit hoofde van artikel 59, lid 13, van Verordening (EU) 2019/943 **of [...] uit hoofde van artikel 53, lid 13, of artikel 54, lid 13 [...]**, van **[de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]**;

d[...]) toezicht uitoefenen op en de implementatie analyseren van de netcodes die door de Commissie zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 59 van Verordening (EU) 2019/943, de artikelen **53 en 54 [...]** van **[de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]**, en de richtsnoeren die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 61 van Verordening (EU) 2019/943 **en artikel 56 van [de herschikte gas[...]]verordening volgens voorstel COM(2021) [...]⁸⁰⁴[...]**, alsmede de weerslag ervan op de harmonisatie van de toepasselijke voorschriften die gericht zijn op het vergemakkelijken van de marktintegratie, alsmede non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en het efficiënt functioneren van de markt, en verslag uitbrengen aan de Commissie.";

- 6) de eerste alinea van artikel 6, lid 3, wordt vervangen door:

"3. Uiterlijk op 5 juli 2022 en vervolgens om de vier jaar dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de onafhankelijkheid van de regulerende instanties overeenkomstig artikel 57, lid 7, van Richtlijn (EU) 2019/944 **en artikel 70, lid 6, van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) [...] 803].**";

- 7) in artikel 6 worden de volgende leden ingevoegd:

"9 bis. ACER doet aanbevelingen aan de regulerende instanties en de netbeheerders inzake de gereguleerde activa overeenkomstig artikel 4, lid 4, van [de **herschikte** gasverordening **volgens voorstel COM(2021) 804**].

9 ter. ACER kan aanbevelingen doen aan de regulerende instanties inzake de toewijzing van de kosten van oplossingen voor beperkingen van de grensoverschrijdende flows ten gevolge van gaskwaliteitsverschillen overeenkomstig artikel 19, lid 8, van [de **herschikte** gasverordening **volgens voorstel COM(2021) 804**].

9 quater. ACER kan aanbevelingen doen aan de regulerende instanties inzake de toewijzing van de kosten van oplossingen voor beperkingen van de grensoverschrijdende flows ten gevolge van waterstofkwaliteitsverschillen overeenkomstig artikel 39, lid 8, van [de **herschikte** gasverordening **volgens voorstel COM(2021) 804**].

9 quinquies. ACER publiceert een monitoringsrapport inzake de congestie in interconnectiepunten overeenkomstig afdeling 2.2.1, punt 2, van bijlage I bij [de **herschikte** gasverordening **volgens voorstel COM(2021) 804**].";

- 8) in artikel 6, lid 10, eerste alinea, worden de punten b) en c) vervangen door:

"b) de **in de artikelen 59, 60 en 61 van Verordening (EU) 2019/943 bedoelde** netcodes en richtsnoeren die vóór 4 juli 2019 zijn aangenomen, en latere herzieningen van deze netcodes en richtsnoeren; [...]

c) de **in de artikelen 59, 60 en 61 van Verordening (EU) 2019/943 bedoelde** netcodes en richtsnoeren vastgesteld als uitvoeringshandelingen overeenkomstig artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad [...]; of";

9) aan artikel 6, lid 10, eerste alinea, worden de volgende punten toegevoegd:

"d) richtsnoeren overeenkomstig bijlage I bij [de gasverordening]; of

e) netcodes en richtsnoeren als bedoeld in de artikelen 53 tot en met 56 van [de gasverordening].";

10) in artikel 6, lid 10, tweede alinea, wordt punt a) vervangen door:

"a) indien de bevoegde regulerende instanties niet in staat zijn gebleken overeenstemming te bereiken binnen zes maanden vanaf de datum waarop het geval naar de laatste van deze regulerende instanties is verwezen, of binnen vier maanden vanaf die datum in gevallen als bedoeld in artikel 4, lid 7, van deze verordening dan wel in artikel 59, lid 1, onder c), of artikel 62, lid 1, onder f), van Richtlijn (EU) 2019/944, dan wel in **artikel 72, lid 1, punt e), van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) [...]]803**";

11) in artikel 6, lid 10, wordt de derde alinea vervangen door:

"De bevoegde regulerende instanties kunnen gezamenlijk verzoeken om verlenging van de in de tweede alinea, onder a), van dit lid bedoelde periode met maximaal zes maanden, behalve in gevallen als bedoeld in artikel 4, lid 7, van deze verordening dan wel in artikel 59, lid 1, onder c), of artikel 62, lid 1, onder f), van Richtlijn (EU) 2019/944, **dan wel in artikel 72, lid 1, punt e), van de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) [...]]803**.";

12) in artikel 6, lid 10, wordt de vierde alinea vervangen door:

Wanneer de bevoegdheid om over de in de eerste alinea bedoelde grensoverschrijdende kwesties te beslissen, is overgedragen aan regulerende instanties in nieuwe netcodes of richtsnoeren, **als bedoeld in de artikelen 59, 60 en 61 van Verordening (EU) 2019/943**, die na 4 juli 2019 als gedelegeerde handelingen zijn vastgesteld, is ACER enkel bevoegd om beslissingen te nemen op vrijwillige basis overeenkomstig punt b) van de tweede alinea van dit lid, op verzoek van ten minste 60 % van de bevoegde regulerende instanties. Indien er slechts twee regulerende instanties bij betrokken zijn, kan een van hen de zaak doorverwijzen naar ACER.";

13) in artikel 6, lid 12, wordt punt a) vervangen door:

a) neemt ACER een besluit binnen zes maanden vanaf de datum van de verwijzing, of binnen vijf maanden vanaf die datum in gevallen als bedoeld in artikel 4, lid 7, van deze verordening, dan wel in artikel 59, lid 1, onder c), of artikel 62, lid 1, onder f), van Richtlijn (EU) 2019/944 **dan wel in artikel 72, lid 1, punt e), van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) [...]803; en"**;

14) in artikel 14 wordt lid 1 vervangen door:

"1. Bij de uitvoering van zijn taken, in het bijzonder bij de opstelling van kaderrichtsnoeren overeenkomstig artikel 59 van Verordening (EU) 2019/943 of de artikelen 53 en 54 van [de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804], alsmede bij het voorstellen van wijzigingen van netcodes uit hoofde van artikel 60 van Verordening (EU) 2019/943 of artikel 55 van [de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804], raadpleegt ACER uitvoerig en in een vroeg stadium, marktdeelnemers, transmissiesysteembeheerders, **waterstofnetbeheerders**, consumenten, eindgebruikers en, in voorkomend geval, mededingingsautoriteiten, ongeacht hun respectieve bevoegdheden, waarbij het, in het bijzonder bij de uitvoering van hun taken met betrekking tot transmissiesysteembeheerders **en waterstofnetbeheerders**, op een open en doorzichtige wijze opereert.";

15) aan artikel 15 worden de volgende leden toegevoegd:

"6. ACER brengt studies uit waarin de kostenefficiëntie van de EU-transmissiesysteembeheerders wordt vergeleken, overeenkomstig artikel 17, lid 2, van **[de herschikte gasverordening volgens voorstel COM(2021) 804]**.

7. ACER brengt adviezen uit die een geharmoniseerd formaat bieden voor de publicatie van technische informatie inzake de toegang tot waterstofnetten overeenkomstig bijlage I bij deze verordening.";

16) in artikel 15 wordt lid 1 vervangen door:

"1. ACER ziet, in nauwe samenwerking met de Commissie, de lidstaten en de relevante nationale instanties, met inbegrip van de regulerende instanties, en onverminderd de bevoegdheden van de mededingingsautoriteiten, toe op de groothandels- en kleinhandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas, met name op de consumptieprijzen van aardgas en elektriciteit, de naleving van de in Richtlijn (EU) 2019/944 en **[de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803]** vastgelegde consumentenrechten, de gevolgen van marktontwikkelingen voor huishoudelijke afnemers, de toegang tot de netten, met inbegrip van de toegang tot elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, de vooruitgang met betrekking tot het niveau van interconnectoren, potentiële belemmeringen van grensoverschrijdende handel, **inclusief het effect van waterstofbijmengingen in het aardgassysteem en belemmeringen van de grensoverschrijdende biomethaanflow**, regulerende belemmeringen voor nieuwe marktdeelnemers en kleinere actoren, met inbegrip van energiegemeenschappen van burgers, staatsinterventies die voorkomen dat prijzen de werkelijke schaarste weergeven, zoals die welke staan vermeld in artikel 10, lid 4, van Verordening (EU) 2019/943, de prestaties van de lidstaten op het gebied van zekerheid van de elektriciteitsvoorziening, op basis van de resultaten van de Europese beoordeling van de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening, zoals bedoeld in artikel 23 van die verordening, met name rekening houdend met de in artikel 17 van Verordening (EU) 2019/941 bedoelde evaluatie achteraf.";

17) aan artikel 15, lid 1, wordt de volgende alinea toegevoegd:

"ACER ziet, in nauwe samenwerking met de Commissie, de lidstaten en de bevoegde nationale instanties, met inbegrip van de regulerende instanties, en onverminderd de bevoegdheden van de mededingingsautoriteiten, toe op de waterstofmarkten, met name de gevolgen van de marktontwikkelingen voor waterstofafnemers, de toegang tot de waterstofnetten, met inbegrip van de toegang tot waterstof uit hernieuwbare bronnen, de vooruitgang met betrekking tot interconnectoren en potentiële belemmeringen van grensoverschrijdende handel.";

18) in artikel 15 wordt lid 2 vervangen door:

"2. ACER publiceert jaarlijks een verslag over de resultaten van zijn toezichtsactiviteiten als bedoeld in lid 1. In dat verslag geeft het aan welke obstakels eventueel de voltooiing van de interne markten voor elektriciteit, [...] **aardgas en waterstof** in de weg staan."

Artikel 66

Wijziging van Verordening (EU) nr. 1227/2011

Verordening (EG) nr. 1227/2011 wordt als volgt gewijzigd:

- a) in artikel 2, artikel 3, leden 3 en 4, artikel 4, lid 1, en artikel 8, lid 5, wordt de zinsnede "elektriciteit of aardgas" vervangen door de zinsnede "**elektriciteit, waterstof of aardgas**";
- b) in artikel 6, lid 2, wordt de zinsnede "elektriciteitsmarkten en gasmarkten" vervangen door de zinsnede "**elektriciteitsmarkten, waterstofmarkten en gasmarkten**".

Wijziging van Verordening (EU) 2017/1938

Verordening (EU) 2017/1938 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) in artikel 1 wordt de eerste zin vervangen door:

"Bij deze verordening worden bepalingen vastgesteld die erop gericht zijn de gasvoorzieningszekerheid veilig te stellen door de goede en continue werking van de interne markt voor aardgas en hernieuwbare en koolstofarme gassen ("gas") te waarborgen, door toe te staan dat er buitengewone maatregelen kunnen worden genomen, waaronder een solidariteitsmaatregel als uiterste middel, wanneer de markt niet meer in staat is de gevraagde hoeveelheid gas te leveren, en door duidelijk de verantwoordelijkheden van de aardgasbedrijven, de lidstaten en de Unie te omschrijven en toe te wijzen met betrekking tot zowel preventieve actie als reacties op concrete verstoringen van de gaslevering.";

- 2) aan artikel 2 worden de volgende definities toegevoegd:

"[...]32. "gas": aardgas in de zin van artikel 2, punt 1, van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803];

[...]

[...]33 "opslaggebruiker": een afnemer of mogelijke afnemer van een opslagsysteembeheerder.";

- 3) aan artikel 2 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"Verwijzingen naar aardgas worden uitgelegd als verwijzingen naar gas in de zin van punt [...] **32**.";

- 4) artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Uiterlijk op 1 november 2017 verricht het ENTSB-G een Uniebrede simulatie van scenario's waarin gaslevering en infrastructuur worden verstoord. De simulatie omvat de identificatie en de evaluatie van de noodcorridors voor de gaslevering en er wordt tevens in vermeld welke lidstaten de vastgestelde risico's kunnen helpen oplossen, ook die in verband met opslag en lng. [...] De Uniebrede simulatie van gasleverings- en -infrastructuurverstoringsscenario's en de methode voor de simulatie worden door het ENTSB-G vastgesteld, in overleg met de GCG. Het ENTSB-G neemt een passend transparantieniveau in acht en biedt toegang tot de in zijn scenario's gebruikte aannamen. De Uniebrede simulatie van gasleverings- en -infrastructuurverstoringsscenario's wordt om de vier jaar herhaald, tenzij de omstandigheden een hogere frequentie rechtvaardigen.";

- 5) in lid 4 wordt punt e) vervangen door:

"e) er wordt rekening gehouden met risico's in verband met de zeggenschap over de voor de gasvoorzieningszekerheid relevante infrastructuur, waaronder bijvoorbeeld het risico op onderinvestering, waardoor diversificatie wordt ondermijnd, misbruik van bestaande infrastructuur, **inclusief het hamsteren van opslagcapaciteit**, of schendingen van het Unierecht;"

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

9) artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt geschrapt;

b) lid 3 wordt vervangen door:

"3. Het preventieve actieplan en het noodplan bevatten een regionaal hoofdstuk, of meerdere regionale hoofdstukken indien een lidstaat bij meerdere risicogroepen hoort, zoals vastgelegd in bijlage I.

De regionale hoofdstukken worden gezamenlijk door alle lidstaten in de risicogroep opgesteld alvorens te worden opgenomen in de respectieve nationale plannen. De Commissie speelt hierbij een faciliterende rol, zodat de regionale hoofdstukken samen de gasvoorzieningszekerheid in de Unie helpen verhogen en geen tegenstrijdigheden bevatten, en eventuele belemmeringen voor samenwerking worden weggenomen.

De regionale hoofdstukken bevatten passende en doeltreffende grensoverschrijdende maatregelen, ook met betrekking tot **opslag en lng**, onder voorbehoud van instemming van de lidstaten die de maatregelen uitvoeren en behoren tot dezelfde of andere risicogroepen die daar op grond van de in artikel 7, lid 1, bedoelde simulatie en de gemeenschappelijke risico-evaluatie de gevolgen van ondervinden.";

[...]

[...]

11) het volgende artikel wordt ingevoegd:

"Artikel 8 bis

Maatregelen inzake cyberbeveiliging

1. Bij de vaststelling van de preventieve actieplannen en de noodplannen nemen de lidstaten passende maatregelen inzake cyberbeveiliging in acht.

2. De Commissie kan overeenkomstig artikel 19 een gedelegeerde handeling vaststellen ter bepaling van sectorspecifieke voorschriften voor met cyberbeveiliging samenhangende aspecten van grensoverschrijdende gasflows, inclusief regels over gemeenschappelijke minimumvereisten, planning, toezicht, rapportage en crisisbeheer.

3. Voor de opstelling van deze gedelegeerde handeling werkt de Commissie nauw samen met het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER), **het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging (Enisa)**, het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas (ENTSB voor gas), en een beperkt aantal belangrijke belanghebbenden, alsmede entiteiten met vaardigheden inzake cyberbeveiliging binnen hun eigen bevoegdheid, zoals operationele centra voor cyberbeveiliging (SOC's)[...] **die voor gereguleerde entiteiten van belang zijn**, en "computer security incident response teams" (CSIRT's), zoals bedoeld in **artikel 9 van Richtlijn (EU) 2022/xxx [...] betreffende maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie.**";

12) artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

i) punt e) wordt vervangen door:

"e) de overige preventieve maatregelen voor het tegengaan van de in de [...] risico-evaluatie geïdentificeerde risico's, zoals maatregelen betreffende de noodzaak om interconnecties tussen naburige lidstaten en de energie-efficiëntie te verbeteren, **het hamsteren van capaciteit te voorkomen**, de gasvraag te beperken of de mogelijkheid om in voorkomend geval gasaanvoerroutes en bronnen van gas en het regionale gebruik van bestaande opslag- en lng-capaciteiten te diversifiëren, teneinde alle afnemers van gas zo goed mogelijk te kunnen blijven voorzien";

ii) punt k) wordt vervangen door:

"k) informatie over alle openbaredienstverplichtingen met betrekking tot de gasleveringszekerheid [...];";

iii) het volgende punt wordt toegevoegd:

"[...] l) informatie over maatregelen inzake cyberveiligheid, als bedoeld in artikel 8 bis.";

[...] [...]

[...]

14) artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

a) de leden 3, 4 en 5 worden vervangen door:

"3. Een solidariteitsmaatregel **is een uiterste middel en** is enkel van toepassing indien de verzoekende lidstaat:

a) een crisis heeft afgekondigd overeenkomstig artikel 11;

b) ondanks de toepassing van de in artikel 11, lid 3, bedoelde maatregel niet in staat is geweest het tekort in de gaslevering aan zijn door solidariteit beschermde afnemers te dekken;

c) alle marktgebaseerde maatregelen ("vrijwillige maatregelen"), alle niet-marktgebaseerde maatregelen ("verplichte maatregelen") en andere maatregelen uit zijn noodplan heeft uitgeput;

d) een expliciet verzoek heeft gericht aan de Commissie en aan de bevoegde instanties van alle lidstaten waarmee hij rechtstreeks of, overeenkomstig lid 2, via een derde land is verbonden. Dit verzoek gaat vergezeld van een beschrijving van de in punt b) bedoelde maatregelen die zijn toegepast, **en van de uitdrukkelijke toezegging** een billijke en spoedige compensatie te betalen aan de solidariteit verstreckende lidstaat overeenkomstig lid 8.

4. Het aanbod van de lidstaten **die [...] een verzoek om solidariteit ontvangen**, is in eerste instantie gebaseerd op vrijwillige maatregelen aan de vraagzijde, zo veel en zo lang als mogelijk, en pas daarna op niet-marktgebaseerde maatregelen.

Indien marktgebaseerde maatregelen voor de lidstaat die solidariteit verstrekt onvoldoende blijken om het tekort in de gaslevering aan de door solidariteit beschermde afnemers in de verzoekende lidstaat te verhelpen, kan de lidstaat die solidariteit verstrekt niet-marktgebaseerde maatregelen invoeren om aan de verplichtingen van de leden 1 en 2 te voldoen.

5. Indien meer dan één lidstaat solidariteit zou kunnen verstrekken aan een verzoekende lidstaat, kiest de verzoekende lidstaat, na alle lidstaten die solidariteit moeten verstrekken te hebben geraadpleegd, het meest voordelige aanbod op grond van kosten, levertermijn, betrouwbaarheid en diversificatie van de gaslevering. **Indien de beschikbare marktgebaseerde maatregelen niet volstaan om het tekort in de gaslevering aan de door solidariteit beschermde afnemers in de verzoekende lidstaat te verhelpen, zijn de lidstaten die solidariteit moeten leveren, verplicht niet-marktgebaseerde maatregelen te activeren.**";

b) aan lid 10 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"Indien een solidariteitsmaatregel overeenkomstig de leden 1 en 2 is verstrekt, is het uiteindelijke bedrag van de door de verzoekende lidstaat betaalde compensatie onderworpen aan evaluatie achteraf door de regulerende instantie en/of de mededingingsautoriteit van de leverende lidstaat, binnen drie maanden na de opheffing van de noodsituatie. De verzoekende lidstaat wordt geraadpleegd en geeft advies over de voltooiing van de evaluatie achteraf. De instantie die deze evaluatie achteraf uitvoert, is bevoegd om, naar aanleiding van het overleg met de verzoekende lidstaat, een rectificatie van het compensatiebedrag te verlangen, met inachtneming van het advies van de verzoekende lidstaat. De conclusies van de evaluatie achteraf worden overgebracht aan de Europese Commissie, die daarmee rekening houdt in haar verslag over de noodsituatie overeenkomstig artikel 14, lid 3.";

c) lid 14 wordt vervangen door:

"14. Het feit dat de lidstaten geen overeenstemming bereiken over hun technische, juridische en financiële regelingen of deze niet definitief vaststellen, laat de toepasselijkheid van dit artikel onverlet. In dat geval zijn, indien **een solidariteitsmaatregel nodig is om de gaslevering aan de door solidariteit beschermde afnemers te garanderen, de in bijlage IX [...] opgenomen regelingen standaard op het verzoek en de levering van het gas van toepassing.**";

15) in artikel 14, lid 3, wordt de eerste alinea vervangen door:

"Na een noodsituatie verstrekt de in lid 1 bedoelde bevoegde instantie de Commissie zo spoedig mogelijk en uiterlijk zes weken na opheffing van de noodsituatie een gedetailleerde evaluatie van de noodsituatie en van de doeltreffendheid van de uitgevoerde maatregelen, inclusief een evaluatie van de economische effecten van de noodsituatie, de effecten op de elektriciteitssector en de bijstand die verleend is aan of ontvangen is van de Unie en haar lidstaten. **Indien van toepassing omvat de evaluatie een nadere omschrijving van de omstandigheden die hebben geleid tot activering van het mechanisme van artikel 13 en de voorwaarden waarop de ontbrekende gasleveringen zijn ontvangen, met inbegrip van de prijs en de betaalde financiële compensatie, en, indien van toepassing, de motivering waarom de solidariteitsaanbiedingen niet zijn aanvaard en/of het gas niet is geleverd.** Die evaluatie wordt ter beschikking gesteld van de GCG en wordt meegenomen bij het actualiseren van de preventieve actieplannen en noodplannen.";

15a) aan artikel 17 bis wordt het volgende lid toegevoegd:

"2. Het verslag dat uiterlijk op 28 februari 2025 moet worden ingediend, bevat ook een algemene beoordeling van de toepassing van de artikelen 6 bis tot en met 6 quinquies, artikel 7, lid 1 en lid 4, punt g), artikel 16, lid 3, de artikelen 17 bis en 18 bis, artikel 20, lid 4, en de bijlagen I bis en I ter bij deze verordening. Het verslag gaat zo nodig vergezeld van een wetgevingsvoorstel tot wijziging van deze verordening."

16) artikel 19 wordt als volgt gewijzigd:

a) de eerste zin van lid 2 wordt vervangen door:

"De in artikel 3, lid 8, artikel 7, lid 5, artikel 8, lid 5, **en artikel 8 bis, lid 2 (cyberbeveiliging)**, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van [...] **[de datum van vaststelling van de wijzigingen]**.";

b) de eerste zin van lid 3 wordt vervangen door:

"Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 3, lid 8, artikel 7, lid 5, artikel 8, lid 5, **en artikel 8 bis, lid 2 (cyberbeveiliging)**, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken.";

c) de eerste zin van lid 6 wordt vervangen door:

"Een overeenkomstig artikel 3, lid 8, artikel 7, lid 5, artikel 8, lid 5, **en artikel 8 bis, lid 2 (cyberbeveiliging)**, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad daartegen bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van de termijn van twee maanden de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken.";

[...]

17) bijlage VI wordt als volgt gewijzigd:

a) in afdeling 5, punt a), tweede alinea, wordt na het tweede streepje ("maatregelen om aanvoerroutes en bronnen van gas te diversifiëren") het volgende streepje ingevoegd:

"- maatregelen om het hamsteren van capaciteit te voorkomen;;

b) in afdeling 11.3, punt a), tweede alinea, wordt na het tweede streepje ("maatregelen om aanvoerroutes en bronnen van gas te diversifiëren") het volgende streepje ingevoegd:

"- maatregelen om het hamsteren van capaciteit te voorkomen;;

18) de tekst in bijlage II wordt toegevoegd als bijlage IX bij Verordening (EU) 2017/1938.

Artikel 68

Intrekking

Verordening (EG) nr. 715/2009 wordt ingetrokken. Verwijzingen naar de ingetrokken verordening gelden als verwijzingen naar deze verordening en worden gelezen overeenkomstig de concordantietabel in bijlage II.

Artikel 69

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van [1 januari 2023].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I**RICHTSNOEREN BETREFFENDE****1. TE PUBLICEREN INFORMATIE OVER DE METHODE OM DE GEREGLUEERDE INKOMSTEN
VAN TRANSMISSIESYSTEEMBEHEERDERS TE BEPALEN**

De volgende informatie wordt door de regulerende instantie of de transmissiesysteembeheerder, zoals door de regulerende instantie bepaald, voorafgaand aan de tariefperiode gepubliceerd.

Deze informatie wordt afzonderlijk verstrekt voor transmissieactiviteiten waar de transmissiesysteembeheerder een onderdeel vormt van een grotere commerciële entiteit of houdstermaatschappij.

1. De entiteit die verantwoordelijk is voor de berekening, vaststelling en goedkeuring van de verschillende componenten van de methode.
2. Een beschrijving van de methode, inclusief ten minste een beschrijving van:
 - a) de algemene methode, zoals een inkomstenplafond, hybride, cost-plus of tariefbenchmarking;

- b) de methode om de gereguleerde activa (RAB) te bepalen, inclusief:
 - i) de methode om de initiële (begin-) waarde van de activa vast te stellen, zoals die wordt toegepast bij het begin van de regulering en als er nieuwe activa aan de gereguleerde activa worden toegevoegd;
 - ii) de methode om activa opnieuw te beoordelen;
 - iii) toelichtingen over de waardeontwikkeling van de activa;
 - iv) de behandeling van buiten gebruik gestelde activa;
 - v) de op de gereguleerde activa toegepaste afschrijvingsmethode, met inbegrip van eventuele op de waarde toegepaste wijzigingen;
- c) de methode om de kapitaalkosten te bepalen;
- d) de methode om de totale uitgaven (TOTEX) vast te stellen, of, indien van toepassing, de exploitatiekosten (OPEX) en kapitaaluitgaven (CAPEX);
- e) de methode om de kostenefficiëntie vast te stellen, indien van toepassing;
- f) de toegepaste methode om de inflatie te bepalen;
- g) de methode om prikkels en premies vast te stellen, indien van toepassing;
- h) niet-controleerbare kosten;
- i) binnen de houdstermaatschappij verrichte diensten, indien van toepassing.

3. De waarden van de parameters die in de methode worden gebruikt:
- a) de gedetailleerde waarden van de parameters die deel uitmaken van de kosten van eigen vermogen en vreemd vermogen, of de gewogen gemiddelde kapitaalkosten, in percentages;
 - b) afzonderlijk op pijpleidingen en compressoren toegepaste afschrijvingstermijnen, in jaren;
 - c) wijzigingen in de afschrijvingstermijn of in de versnelling van de afschrijving op activa;
 - d) efficiëntiestreefcijfers, in percentages;
 - e) inflatie-indices;
 - f) prikkels en premies.
4. De waarde van de kosten en uitgaven die worden gebruikt om de toegestane of beoogde inkomsten te berekenen, in lokale valuta en in euro's, van:
- a) de gereguleerde activa per type activa, uitgesplitst per jaar tot de volledige afschrijving, inclusief:
 - b) aan de gereguleerde activa toegevoegde investeringen, per activatype;
 - c) de afschrijving per activatype, tot de volledige afschrijving van de activa;
 - d) de kapitaalkosten, inclusief de kosten van eigen vermogen en vreemd vermogen;
 - e) operationele uitgaven;
 - f) prikkels en premies, afzonderlijk per post.

5. Door de transmissiesysteembeheerder te verstrekken financiële indicatoren. Indien de transmissiesysteembeheerder onderdeel vormt van een grotere houdstermaatschappij of onderneming, moeten deze waarden afzonderlijk voor de transmissiesysteembeheerder worden verstrekt, inclusief:
- a) inkomsten voor aftrek van rente, belastingen en afschrijvingen (EBITDA);
 - b) inkomsten voor aftrek van rente en belastingen (EBIT);
 - c) opbrengst van de activa I (ROA) = $\text{EBITDA} / \text{RAB}$;
 - d) opbrengst van de activa II (ROA) = EBIT / RAB ;
 - e) rendement eigen vermogen (ROE) = [...] Profit / Equity;
 - aa) rendement op het geïnvesteerd vermogen (ROCE);
 - bb) hefboomratio;
 - cc) $\text{nettoschuld} / (\text{nettoschuld} + \text{eigen vermogen})$;
 - dd) $\text{nettoschuld} / \text{EBITDA}$.

De regulerende instantie of de transmissiesysteembeheerder verstrekt een vereenvoudigd tariefmodel met inbegrip van de uitgesplitste parameters en waarden van de methode, aan de hand waarvan de toegestane of beoogde inkomsten van transmissiesysteembeheerders kunnen worden nagerekend.

6. De transmissiesysteembeheerders houden dagelijks een logboek bij van de werkelijke onderhouds- en flowstoringen die zich hebben voorgedaan en stellen dit op verzoek ter beschikking van de bevoegde instantie. Deze informatie wordt op verzoek eveneens ter beschikking gesteld van degenen die door een storing zijn getroffen.

**2. BEGINSELEN INZAKE DE MECHANISMEN VOOR CAPACITEITSALLOCATIE EN DE
PROCEDURES VOOR CONGESTIEBEHEER BIJ TRANSMISSIESYSTEEMBEHEERDERS EN DE
TOEPASSING VAN DEZE PROCEDURES BIJ CONTRACTUELE CONGESTIE**

**2.1. Beginselen inzake de mechanismen voor capaciteitsallocatie en de procedures voor
congestiebeheer bij transmissiesysteembeheerders**

1. De mechanismen voor capaciteitsallocatie en de procedures voor congestiebeheer zijn bevorderlijk voor de ontwikkeling van concurrentie en de liquide verhandeling van capaciteit en zijn compatibel met de marktmechanismen, inclusief de spotmarkten en trading hubs. Zij zijn flexibel en aanpasbaar aan veranderende marktomstandigheden.
2. In deze mechanismen en procedures wordt rekening gehouden met de integriteit van het betrokken systeem en met de voorzieningszekerheid.
3. Deze mechanismen en procedures belemmeren de toetreding van nieuwe marktdeelnemers niet en creëren evenmin overmatige hinderpalen voor het betreden van de markt. Zij beletten niet dat de marktdeelnemers, inclusief nieuwe marktdeelnemers en bedrijven met een klein marktaandeel, effectief concurreren.
4. Door middel van deze mechanismen en procedures worden passende economische signalen gegeven voor de efficiënte en maximale benutting van technische capaciteit en worden investeringen in nieuwe infrastructuur aangemoedigd.
5. Netgebruikers worden ingelicht over het soort omstandigheden dat de beschikbaarheid van gecontracteerde capaciteit kan beïnvloeden. De informatie over afschakeling [...] **komt** overeen [...] met het informatieniveau waarover de transmissiesysteembeheerder beschikt.

6. Indien het om systeemintegriteitsredenen moeilijk is de contractuele leveringsverplichtingen na te komen, brengen de transmissiesysteembeheerders de netgebruikers op de hoogte en zoeken ze onverwijld een niet-discriminerende oplossing.

De transmissiesysteembeheerders raadplegen netgebruikers over procedures alvorens deze uit te voeren en komen ze met de regulerende instantie overeen.

2.2. Procedures voor congestiebeheer bij contractuele congestie

2.2.1. Algemene bepalingen

1. De bepalingen in punt 2.2 zijn van toepassing op interconnectiepunten tussen aangrenzende entry-exitsystemen, ongeacht of zij fysiek dan wel virtueel zijn, tussen twee of meer lidstaten of binnen dezelfde lidstaat voor zover die punten onderhevig zijn aan boekingsprocedures van gebruikers. De bepalingen kunnen ook van toepassing zijn op entrypunten van en exitpunten naar derde landen, dit naargelang de beslissing van de bevoegde nationale regulerende instantie. Exitpunten naar eindgebruikers en distributienetwerken, entrypunten vanuit lng-terminals en productiefaciliteiten en entry-exitpunten van en naar opslagfaciliteiten vallen niet onder het bepaalde in punt 2.2.
2. Op basis van de door de transmissiesysteembeheerders bekendgemaakte informatie overeenkomstig punt 3 van deze bijlage en, waar van toepassing, gevalideerd door de nationale regulerende instanties, publiceert ACER een monitoringsrapport inzake de congestie in interconnectiepunten met betrekking tot de in het voorgaande jaar verkochte vaste capaciteitsproducten; daarbij wordt, voor zover mogelijk, rekening gehouden met de handel in capaciteit op de secundaire markt en het gebruik van afschakelbare capaciteit.

Het monitoringsrapport wordt iedere twee jaar bekendgemaakt. ACER publiceert maximaal eenmaal per jaar aanvullende verslagen op basis van een met redenen omkleed verzoek van de Commissie.

3. Alle additionele capaciteit die beschikbaar komt door de toepassing van één van de procedures voor congestiebeheer als bedoeld in de punten 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 en 2.2.5, wordt door de respectieve transmissiesysteembeheerder(s) aangeboden in het gereguleerde allocatieproces.

3.

2.2.2. Capaciteitstoename door overboekings- en terugkoopregeling

1. De transmissiesysteembeheerders stellen een stimuleringsregeling voor overboeking en terugkoop voor teneinde additionele capaciteit op vaste basis aan te bieden; zij leggen die regeling ten uitvoer na goedkeuring door de nationale regulerende instantie. Voordat tot uitvoering wordt overgegaan zal de bevoegde nationale regulerende instantie de voorgestelde regeling voorleggen aan de nationale regulerende instanties van de aangrenzende lidstaten en rekening houden met hun opvattingen. Additionele capaciteit wordt gedefinieerd als de vaste capaciteit die wordt aangeboden bovenop de technische capaciteit van een interconnectiepunt, berekend op basis van artikel 5, lid 1, van deze verordening.
2. De overboekings- en terugkoopregeling vormt een stimulans voor transmissiesysteembeheerders om additionele capaciteit beschikbaar te stellen, rekening houdend met de technische voorwaarden, zoals de calorische waarde, de temperatuur en het verwachte verbruik, van het desbetreffende entry-exitsysteem en de capaciteiten van aangrenzende netwerken. Voor de herberekening van de technische of additionele capaciteit van het entry-exitsysteem hanteren de transmissiesysteembeheerders een dynamische aanpak.

3. De aan de overboekings- en terugkoopregeling verbonden stimulans zal de risico's weerspiegelen welke de transmissiesysteembeheerders lopen wanneer zij additionele capaciteit aanbieden. De regeling zal zodanig worden opgezet dat de inkomsten uit de verkoop van additionele capaciteit en de kosten die het gevolg zijn van de terugkoopregeling of van maatregelen overeenkomstig punt 6, worden gedeeld tussen de transmissiesysteembeheerders en de netgebruikers. De nationale regulerende instanties beslissen over de verdeling van de inkomsten en de kosten over de transmissiesysteembeheerder en de netgebruiker.
4. Met als doel de inkomsten van de transmissiesysteembeheerder te bepalen wordt de technische capaciteit, in het bijzonder de afgestane capaciteit, alsook, wanneer van toepassing, de capaciteit ten gevolge van de toepassing van vaste day-ahead-"use-it-or-lose-it"- en langetermijn-"use-it-or-lose-it"-mechanismen, geacht te zijn toegewezen vóór elke additionele capaciteit.
5. Bij de bepaling van de additionele capaciteit houdt de transmissiesysteembeheerder rekening met statistische scenario's voor de op interconnectiepunten op enig moment verwachte hoeveelheid fysiek ongebruikte capaciteit. Daarbij wordt ook rekening gehouden met een risicoprofiel voor het aanbieden van additionele capaciteit die niet leidt tot een buitensporige terugkoopverplichting. In het kader van de overboekings- en terugkoopregeling wordt ook een raming gemaakt van de waarschijnlijkheid dat capaciteit moet worden teruggekocht op de markt en de daaraan verbonden kosten. Mede op basis daarvan wordt de hoeveelheid additioneel ter beschikking te stellen capaciteit bepaald.
6. Wanneer dat noodzakelijk is om de systeemintegriteit in stand te houden, passen de transmissiesysteembeheerders een marktgebaseerde terugkoopprocedure toe waarbij de netgebruikers capaciteit kunnen aanbieden. De netgebruikers worden geïnformeerd over de van toepassing zijnde terugkoopprocedure. De toepassing van een terugkoopprocedure laat de voor noodsituaties geldende maatregelen onverlet.
7. Voordat zij een terugkoopprocedure toepassen, verifiëren de transmissiesysteembeheerders of alternatieve technische en commerciële maatregelen de systeemintegriteit op een meer kosteneffectieve wijze in stand kunnen houden.

8. Wanneer zij een overboekings- en terugkoopregeling voorstellen, verstrekt de transmissiesysteembeheerder alle relevante gegevens, ramingen en modellen aan de nationale regulerende instantie zodat die de regeling kan beoordelen. De transmissiesysteembeheerder brengt geregeld aan de nationale regulerende instantie verslag uit over de werking van de regeling en verstrekt, op verzoek van de nationale regulerende instantie, alle relevante gegevens. De nationale regulerende instantie kan de transmissiesysteembeheerder verzoeken de regeling te herzien.

2.2.3. Mechanisme voor vaste day-ahead-"use-it-or-lose-it"

1. De nationale regulerende instanties eisen van de transmissiesysteembeheerders dat zij op interconnectiepunten minimaal de in punt 3 neergelegde regels toepassen met betrekking het wijzigen van de initiële nominatie wanneer op basis van het jaarlijkse monitoringsrapport van ACER overeenkomstig punt 2 van punt 2.2.1 is aangetoond dat op interconnectiepunten, tegen de reserveprijs wanneer gebruik wordt gemaakt van veilingen, in de loop van de capaciteitstoewijzingsprocedures de vraag groter is dan het aanbod voor producten voor gebruik in hetzij dat jaar zelf hetzij een van de daaropvolgende twee jaren,
- a) voor minimaal drie vastecapaciteitsproducten met een looptijd van één maand, of
 - b) voor minimaal twee vastecapaciteitsproducten met een looptijd van één kwartaal, of
 - c) voor minimaal één vastecapaciteitsproduct met een looptijd van één jaar of langer, of
 - d) wanneer gedurende ten minste zes maanden geen vastecapaciteitsproduct met een looptijd van één maand of langer aangeboden is.

2. Indien op basis van het jaarlijkse monitoringsrapport is aangetoond dat een situatie als omschreven in punt 1 zich in de komende drie jaar waarschijnlijk niet opnieuw zal voordoen, bijvoorbeeld omdat capaciteit beschikbaar komt ten gevolge van fysieke uitbreiding van het netwerk of de beëindiging van langetermijncontracten, dan kunnen de betrokken nationale regulerende instanties beslissen het mechanisme voor vaste day-ahead-"use-it-or-lose-it" te beëindigen.
3. Vaste hernominatie is toegestaan tot maximaal 90 % en minimaal 10 % van de door de netgebruiker op een interconnectiepunt gecontracteerde capaciteit. Indien echter de nominatie betrekking heeft op meer dan 80 % van de gecontracteerde capaciteit, dan mag de helft van het niet-genomineerde volume in opwaartse zin worden gehernomineerd. Indien de nominatie betrekking heeft op niet meer dan 20 % van de gecontracteerde capaciteit dan mag de helft van het genomineerde volume in neerwaartse zin worden gehernomineerd. De toepassing van dit punt laat de voor noodsituaties geldende maatregelen onverlet.
4. De oorspronkelijke houder van de gecontracteerde capaciteit kan het restant van zijn geboekte vaste capaciteit op afschakelbare basis hernomineren.
5. Punt 3 is niet van toepassing op netgebruikers – personen of ondernemingen en de ondernemingen waarover zij zeggenschap hebben overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EG) nr. 139/2004 – die beschikken over minder dan 10 % van de gedurende het voorgaande jaar op het interconnectiepunt aangeboden gemiddelde technische capaciteit.
6. Op interconnectiepunten waar een mechanisme van vaste day-ahead-"use-it-or-lose-it" overeenkomstig punt 3 wordt toegepast, stelt de nationale regulerende instantie een evaluatie op van de relatie met de overboekings- en terugkoopregeling overeenkomstig punt 2.2.2, wat kan uitmonden in een besluit van de nationale regulerende instantie om op die interconnectiepunten het bepaalde in punt 2.2.2 niet toe te passen. Een dergelijk besluit wordt onverwijld ter kennis gebracht van ACER en de Commissie.

7. Een nationale regulerende instantie kan ertoe beslissen op een interconnectiepunt een mechanisme voor vaste day-ahead-"use-it-or-lose-it" overeenkomstig punt 3 toe te passen. Voordat zij een dergelijk besluit vaststelt, raadpleegt de nationale regulerende instantie de nationale regulerende instanties van de omringende lidstaten. Bij de vaststelling van een dergelijk besluit houdt de nationale regulerende instantie rekening met de adviezen van de nationale regulerende instanties van die omringende lidstaten.

2.2.4. Teruggeven van gecontracteerde capaciteit

De transmissiesysteembeheerders aanvaarden elk teruggave van vaste capaciteit die door een netgebruiker op een interconnectiepunt gecontracteerd is, met uitzondering van capaciteitsproducten met een looptijd van een dag of korter. De netgebruiker behoudt zijn rechten en verplichtingen overeenkomstig het capaciteitscontract totdat de capaciteit door de transmissiesysteembeheerders wordt geheralloceerd en in de mate dat de capaciteit door de transmissiesysteembeheerder niet is geheralloceerd. Teruggegeven capaciteit wordt pas geacht te zijn geheralloceerd nadat alle beschikbare capaciteit gealloceerd is. De transmissiesysteembeheerder stelt de netgebruiker onverwijld in kennis van elke herallocatie van de door die gebruiker teruggegeven capaciteit. De specifieke voorwaarden voor het teruggeven van capaciteit, in het bijzonder in gevallen waarin meerdere netgebruikers hun capaciteit teruggeven, worden vastgesteld door de nationale regulerende instantie.

2.2.5. Mechanisme voor langetermijn-"use-it-or-lose-it"

1. Nationale regulerende instanties eisen van transmissiesysteembeheerders dat zij door een netgebruiker op een interconnectiepunt systematisch onderbenutte gecontracteerde capaciteit geheel of gedeeltelijk intrekken wanneer die netgebruiker zijn ongebruikte capaciteit niet tegen redelijke voorwaarden heeft verkocht of aangeboden en wanneer andere netgebruikers om vaste capaciteit verzoeken. Gecontracteerde capaciteit wordt geacht systematisch onderbenut te zijn, met name wanneer:

- a) de netgebruiker tussen 1 april tot en met 30 september en 1 oktober tot en met 31 maart minder dan gemiddeld 80 % van zijn gecontracteerde capaciteit met een effectieve contractduur van meer dan één jaar gebruikt, waarvoor geen afdoende rechtvaardiging kan worden gegeven; of
 - b) de netgebruiker systematisch bijna 100 % van zijn gecontracteerde capaciteit nomineert en naar beneden hernomineert met het doel de in punt 3 van punt 2.2.3 neergelegde regels te omzeilen.
- 2. De toepassing van een vast day-ahead-"use-it-or-lose-it"-mechanisme wordt niet beschouwd als een rechtvaardiging om de toepassing van punt 1 te voorkomen.
 - 3. Intrekking heeft tot gevolg dat de netgebruiker zijn gecontracteerde capaciteit gedurende een bepaalde periode of tijdens de rest van de effectieve contractuele termijn geheel of gedeeltelijk verliest. De netgebruiker behoudt zijn rechten en verplichtingen overeenkomstig het capaciteitscontract totdat de capaciteit door de transmissiesysteembeheerders wordt geheralloceerd en in de mate dat de capaciteit door de transmissiesysteembeheerder niet is geheralloceerd.
 - 4. De transmissiesysteembeheerders verstrekken de nationale regulerende instanties op gezette tijden alle gegevens die vereist zijn voor de monitoring van de mate waarin de gecontracteerde capaciteit met effectieve contractuele looptijd van meer dan één jaar of repeterende kwartalen die minimaal twee jaar bestrijken, wordt gebruikt.

3. DEFINITIE VAN DE TECHNISCHE INFORMATIE DIE NETGEBRUIKERS NODIG HEBBEN OM EFFECTIEVE TOEGANG TOT HET AARDGASSYSTEEM TE KUNNEN VERKRIJGEN, DEFINITIE VAN ALLE VOOR DE TRANSPARANTIEVEREISTEN RELEVANTE PUNTEN EN DE OP ALLE RELEVANTE PUNTEN TE PUBLICEREN INFORMATIE EN HET TIJDSHEMA VOOR DE PUBLICATIE VAN DEZE INFORMATIE

3.1. Definitie van de technische informatie die netgebruikers nodig hebben om effectieve toegang tot het systeem te kunnen verkrijgen

3.1.1. Wijze van informatieverstrekking

1. De transmissiesysteembeheerders verstrekken alle in punt 3.1.2 en de punten 3.3.1 tot en met 3.3.5 bedoelde informatie op de volgende wijze:
 - a) op een website die voor het publiek toegankelijk is, gratis en zonder dat het nodig is zich te registreren of zich anderszins bij de transmissiesysteembeheerder in te schrijven;
 - b) op geregelde en voortschrijdende wijze; de frequentie waarmee de informatie wordt verstrekt hangt af van de wijzigingen die worden aangebracht en de looptijd van de dienstverlening;
 - c) op gebruiksvriendelijke wijze;
 - d) op een duidelijke, kwantificeerbare, gemakkelijk toegankelijke en niet-discriminerende wijze;
 - e) in een downloadbaar formaat, overeengekomen tussen de transmissiesysteembeheerders en de nationale regulerende instanties op basis van een advies over een geharmoniseerd model dat zal worden verstrekt door ACER, en dat een kwantitatieve analyse mogelijk maakt;

- f) de eenheid van energie-inhoud is kWh (met een referentie-verbrandingstemperatuur van 298,15 K) en de eenheid van volume is m³ (bij 273,15 K en 1,01325 bar).
De constante conversiefactor naar energie-inhoud moet worden gegeven. Bovenop het bovengenoemde model is ook publicatie in andere eenheden mogelijk;
- g) in de officiële taal (talen) van de lidstaat en in het Engels;
- h) alle gegevens worden beschikbaar gesteld op een Uniebreed, op kostenefficiënte basis door ENTSOG ingericht centraal platform.

2. De transmissiesysteembeheerders verstrekken tijdig en zo snel zij daarover beschikken nadere gegevens over alle feitelijke wijzigingen van de onder punt 3.1.2 en de punten 3.3.1) t/m 3.3.5) bedoelde informatie.

3.1.2. Inhoud van de te verstrekken informatie

- 1. De transmissiesysteembeheerders publiceren ten minste de volgende informatie over hun systemen en diensten:
 - a) een gedetailleerde en uitvoerige beschrijving van de verschillende aangeboden diensten en de bijbehorende tarieven;
 - b) de verschillende typen transportcontracten die voor deze diensten beschikbaar zijn;
 - c) de netcode en/of de standaardvoorwaarden waarin de rechten en verantwoordelijkheden van alle netgebruikers worden beschreven, inclusief:

- i) de geharmoniseerde transportcontracten en andere relevante documenten;
 - ii) indien dit relevant is voor de toegang tot het systeem, voor alle relevante punten genoemd in punt 3.2 van deze bijlage, een specificatie van relevante gaskwaliteitsparameters, inclusief ten minste de calorimetrische warmtewaarde (gross calorific value), de Wobbe-index en het zuurstofgehalte, en de aansprakelijkheid van of de conversiekosten voor de gebruikers van het net indien het geleverde gas buiten deze specificaties valt;
 - iii) indien relevant voor de toegang tot het systeem, voor alle relevante punten informatie betreffende de drukeisen;
 - iv) de procedure in het geval van afschakeling van afschakelbare capaciteit, met inbegrip van, wanneer van toepassing, het tijdschema, de omvang en de classificatie van afzonderlijke afschakelingen (bijvoorbeeld pro rata of op basis van eerstgekomen-laatst afgeschakeld);
- d) de geharmoniseerde procedures die worden toegepast wanneer gebruik wordt gemaakt van het transmissiesysteem, inclusief de definitie van kernbegrippen;
 - e) voorzieningen inzake capaciteitsallocatie en congestiebeheer en ter voorkoming van hamsteren; procedures voor hergebruik;
 - f) de regels die ten aanzien van de transmissiesysteembeheerder van toepassing zijn op de handel in capaciteit op de secundaire markt;
 - g) de regels betreffende balanceringsregels en methoden voor de berekening van tarieven voor onbalans;
 - h) in voorkomende gevallen, de flexibiliteits- en tolerantiewaarden die zonder afzonderlijke vergoeding in het transport en de andere diensten inbegrepen zijn, alsook de daar bovenop aangeboden flexibiliteit en de overeenkomstige tarieven;

- i) een gedetailleerde beschrijving van het gassysteem van de transmissiesysteembeheerder met vermelding van de relevante interconnectiepunten daarvan, als omschreven onder punt 3.2 van deze bijlage, alsook de namen van de beheerders van de interconnectiesystemen of -faciliteiten;
- j) de regels voor verbinding met het door de transmissiesysteembeheerder geëxploiteerde systeem;
- k) informatie betreffende mechanismen in het geval van noodsituaties, voor zover dit de verantwoordelijkheid van de transmissiesysteembeheerder betreft, zoals maatregelen die kunnen leiden tot het afsluiten van gebruikersgroepen en andere algemene aansprakelijkheidsregels die gelden voor de transmissiesysteembeheerder;
- l) de door de transmissiesysteembeheerders overeengekomen procedures bij interconnectiepunten, van belang voor toegang van netwerkgebruikers tot de desbetreffende transmissiesystemen, met betrekking tot de interoperabiliteit van het netwerk, overeengekomen nominatie- en matchingsprocedures en andere overeengekomen procedures die bepalingen bevatten betreffende de toewijzing van gasflows en balanceringsprocedures, inclusief de gebruikte methoden;
- m) de transmissiesysteembeheerders publiceren een gedetailleerde en volledige beschrijving van de methode en de procedures, inclusief informatie over de gebruikte parameters en de centrale aannamen die worden gebruikt om de technische capaciteit te berekenen.

3.2. Definitie van alle voor de transparantie-eisen relevante punten

1. Tot de relevante punten behoren ten minste:
 - a) alle entry- en exitpunten naar en van een door een transmissiesysteembeheerder beheerd net, met uitzondering van de exitpunten die zijn verbonden met een afzonderlijke eindgebruiker, met uitzondering van de entrypuncten die direct verbonden zijn met een productiefaciliteit of één afzonderlijke producent binnen de Europese Unie;
 - b) alle entry- en exitpunten die de balanceringszones van een transmissiesysteembeheerder verbinden;
 - c) alle punten die het netwerk van een transmissiesysteembeheerder verbinden met een lng-terminal, met fysieke gashubs en met opslag- en productiefaciliteiten, tenzij voor deze productiefaciliteiten een uitzondering geldt op grond van punt a);
 - d) alle punten die het net van een bepaalde transmissiesysteembeheerder verbinden met de infrastructuur voor het aanbieden van ondersteunende diensten in de zin van artikel 2, punt 30, van [de herschikte gasrichtlijn volgens voorstel COM(2021) 803].
2. Informatie voor eindgebruikers en voor productiefaciliteiten, die zijn uitgesloten van de omschrijving van de relevante punten die staan beschreven in punt 3.2.1, a), wordt, minimaal per balanceringszone, in samengevoegde vorm gepubliceerd. De samenvoeging van afzonderlijke eindgebruikers en van productiefaciliteiten die niet onder de in punt 3.2.1, a), geformuleerde omschrijving van relevante punten vallen, wordt voor de toepassing van deze bijlage als één relevant punt beschouwd.

3. Wanneer punten tussen twee of meer transmissiesysteembeheerders uitsluitend door de betrokken systeembeheerders worden beheerd, zonder enige contractuele of operationele betrokkenheid van de systeemgebruikers, of wanneer dergelijke punten een transmissiesysteem verbinden met een distributiesysteem en er geen contractuele congestie is in deze punten, worden de transmissiesysteembeheerders voor deze punten vrijgesteld van de verplichting tot publicatie van de in punt 3.3 van deze bijlage bedoelde informatie. De nationale regulerende instantie kan van de transmissiesysteembeheerder eisen de overeenkomstig punt 3.3 van deze bijlage te verstrekken informatie te publiceren voor alle of voor groeperingen van de vrijgestelde punten. In een dergelijk geval wordt de informatie, wanneer die beschikbaar is voor de transmissiesysteembeheerder, in samengevoegde vorm en op betekenisvol niveau, ten minste per balanceringszone, gepubliceerd. De samenvoeging van deze punten wordt voor de toepassing van deze bijlage als één relevant punt beschouwd.

3.3. De op alle relevante punten te publiceren informatie en het tijdschema voor de publicatie van deze informatie

1. Op alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders de in de punten a) tot en met g) genoemde informatie voor alle geleverde diensten en ondersteunende diensten (met name informatie inzake blending, ballasting en conversie). Deze informatie wordt gepubliceerd in numerieke vorm, voor perioden van een uur of een dag, naargelang de kleinste referentieperiode voor capaciteitsboeking en (re)nominatie en de kleinste afrekeningsperiode waarvoor tarieven voor onbalans worden aangerekend. Indien de kortste referentieperiode niet gelijk is aan een dag, wordt de in de punten a) tot en met g) bedoelde informatie ook beschikbaar gesteld per periode van een dag. Deze informatie en de actualisering daarvan wordt door de systeembeheerder gepubliceerd zodra deze beschikbaar is ("near real time"):

- a) de technische capaciteit voor flows in beide richtingen;
- b) de totale gecontracteerde vaste en afschakelbare capaciteit in beide richtingen;
- c) de genomineerde en gehernomineerde capaciteit in beide richtingen;
- d) de beschikbare vaste en afschakelbare capaciteit in beide richtingen;
- e) de feitelijke fysieke flows;
- f) de geplande en feitelijke afschakeling van afschakelbare capaciteit;
- g) de geplande en niet-geplande afschakeling van vaste diensten, alsmede de informatie betreffende het herstel van dergelijke vaste diensten (bv. onderhoud van het systeem en de waarschijnlijke duur van afschakeling ten gevolge van dergelijk onderhoud). Geplande afschakelingen worden ten minste 42 dagen van tevoren gepubliceerd;
- h) het voorkomen van wettelijk geldige, maar onsuccesvolle verzoeken voor vastecapaciteitsproducten met een looptijd van één maand of langer, inclusief het aantal en het volume van dergelijke onsuccesvolle verzoeken;
- i) in het geval van veilingen, waar en wanneer vastecapaciteitsproducten met een looptijd van één maand of langer zijn verrekend tegen tarieven die hoger liggen dan het reservetarief;
- j) waar en wanneer geen vastecapaciteitsproduct met een looptijd van één maand of langer is aangeboden in het kader van het normale allocatieproces;
- k) de totale capaciteit die beschikbaar is gesteld dankzij de toepassing van de procedures voor congestiebeheer in de punten 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 en 2.2.5 per gehanteerde procedure voor congestiebeheer.

2. Voor alle relevante punten wordt de in punt 3.3.1, a), b), en d), bedoelde informatie ten minste 24 maanden van tevoren gepubliceerd.
3. Voor alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders historische gegevens betreffende de in punt 3.3.1, a) tot en met g), bedoelde informatie, telkens voor de afgelopen vijf jaar.
4. Voor alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders de gemeten calorimetrische warmtewaarde, de Wobbe-index, de in het aardgassysteem bijgemengde waterstof, het methaangehalte en het zuurstofgehalte, op dagbasis. Voorlopige cijfers worden gepubliceerd uiterlijk drie dagen volgende op de desbetreffende gasdag. Definitieve cijfers worden gepubliceerd binnen drie maanden na het aflopen van de desbetreffende maand.
5. Voor alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders de beschikbare capaciteit, meer bepaald de geboekte en technische capaciteit, op jaarbasis gedurende alle jaren waarin capaciteit is gecontracteerd plus één jaar en dit ten minste voor de komende tien jaar. Deze informatie wordt minimaal om de maand of vaker, wanneer nieuwe informatie beschikbaar komt, geactualiseerd. De publicatie heeft betrekking op de periode waarin capaciteit op de markt wordt aangeboden.

3.4. Te publiceren informatie betreffende het transmissiesysteem en tijdschema voor de publicatie van deze informatie

1. Wanneer deze informatie voor de transmissiesysteembeheerder beschikbaar is, zorgen de transmissiesysteembeheerders voor de publicatie, dagelijks en elke dag geactualiseerd, van de samengevoegde hoeveelheden van de op de secundaire markt aangeboden en gecontracteerde capaciteit (d.w.z. verkocht door één netgebruiker aan een andere netgebruiker). Deze informatie omvat de volgende specificaties:

- a) de interconnectiepunten waar de capaciteit is verkocht;
- b) het type capaciteit, i.e. entry, exit, vast, afschakelbaar;
- c) de hoeveelheid en looptijd van de capaciteitsgebruiksrechten;
- d) het type verkoop, bv. overdracht of toewijzing;
- e) het totale aantal handelsverrichtingen/overdrachten;
- f) andere bij de transmissiesysteembeheerder bekende voorwaarden als bedoeld in punt 3.3.

Voor zover dergelijke informatie wordt verstrekt door een derde partij, worden de transmissiesysteembeheerders vrijgesteld van deze bepaling.

2. De transmissiesysteembeheerders publiceren de geharmoniseerde voorwaarden waaronder capaciteitstransacties (bv. overdrachten en toewijzingen) door hen worden aanvaard. Deze voorwaarden omvatten minimaal:

- a) een beschrijving van de gestandaardiseerde producten die kunnen worden verkocht op de secundaire markt;
- b) de aanlooptijd voor de uitvoering/aanvaarding/registratie van transacties op de secundaire markt. In het geval van vertragingen, moeten de redenen daarvan bekend worden gemaakt;
- c) de door de verkoper of derde partij bedoeld in punt 3.4.1, aan de transmissiesysteembeheerder gerichte kennisgeving met de naam van koper en verkoper en de capaciteitsspecificaties bedoeld in punt 3.4.1.

Voor zover dergelijke informatie wordt verstrekt door een derde partij, worden de transmissiesysteembeheerders vrijgesteld van deze bepaling.

3. Wat de balanceringsdienst van zijn systeem betreft, verstrekt elke transmissiesysteembeheerder elke netwerkgebruiker, voor elke balanceringsperiode, gegevens over zijn specifieke preliminaire onbalansvolumen en kosten per individuele netwerkgebruiker, en dit uiterlijk één maand na het einde van de balanceringsperiode. De definitieve gegevens met betrekking tot gebruikers die worden bevoorraad overeenkomstig gestandaardiseerde belastingsprofielen, mogen tot 14 maanden later worden verstrekt. Voor zover dergelijke informatie wordt verstrekt door een derde partij, worden de transmissiesysteembeheerders vrijgesteld van deze bepaling. Bij het verstrekken van deze informatie wordt de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie in acht genomen.
4. Wanneer flexibiliteitsdiensten, andere dan toegestane afwijkingen, worden aangeboden voor derdentoegang publiceren de transmissiesysteembeheerders dagelijks prognoses voor de volgende dag inzake de maximale hoeveelheid flexibiliteit, het geboekte flexibiliteitsniveau en de beschikbaarheid van flexibiliteit voor de markt van de volgende gasdag. De transmissiesysteembeheerders publiceren achteraf ook de samengevoegde gegevens over het gebruik van alle flexibiliteitsdiensten tegen het einde van elke gasdag. Indien de nationale regulerende instantie ervan overtuigd is dat dergelijke informatie eventueel misbruik door de netwerkgebruikers tot gevolg kan hebben, kan zij de transmissiesysteembeheerder vrijstellen van deze verplichting.
5. Per balanceringszone publiceren de transmissiesysteembeheerders de hoeveelheid gas in het transmissiesysteem bij het begin van elke gasdag en de prognose betreffende de hoeveelheid gas in het transmissiesysteem op het einde van elke gasdag. De prognose betreffende de hoeveelheid gas op het einde van de gasdag wordt gedurende de gehele gasdag per uur geactualiseerd. Indien tarieven voor onbalans worden aangerekend op uurbasis, maakt de transmissiesysteembeheerder de hoeveelheid gas in het transmissiesysteem op uurbasis bekend. Als alternatief kunnen de transmissiesysteembeheerders per balanceringszone ook de samengevoegde gegevens publiceren betreffende de onbalans van alle gebruikers bij het begin van elke balanceringsperiode en de prognose voor de samengevoegde onbalanspositie van alle gebruikers tegen het einde van elke gasdag. Indien de nationale regulerende instantie ervan overtuigd is dat dergelijke informatie eventueel misbruik door de netwerkgebruikers tot gevolg kan hebben, kan zij de transmissiesysteembeheerder vrijstellen van deze verplichting.

6. De transmissiesysteembeheerders bieden gebruiksvriendelijke instrumenten voor de berekening van de tarieven aan.
7. De transmissiesysteembeheerders houden gedurende ten minste vijf jaar ter beschikking van de relevante nationale autoriteiten gegevens bij over alle capaciteitscontracten en andere relevante informatie in verband met de berekening van en het verstrekken van toegang tot beschikbare capaciteit, in het bijzonder de individuele nominaties en onderbrekingen van de voorziening. De transmissiesysteembeheerders houden gedurende ten minste vijf jaar documentatie bij met alle relevante informatie overeenkomstig de punten 3.3.4 en 3.3.5 en zij stellen deze informatie op verzoek ter beschikking van de regulerende instantie. Beide partijen nemen de commerciële vertrouwelijkheid in acht.
8. De transmissiesysteembeheerders publiceren ten minste eenmaal per jaar, binnen een vooraf bepaalde termijn, alle geplande onderhoudsperioden die van invloed kunnen zijn op de uit de transportcontracten voortvloeiende rechten van de netgebruikers alsmede desbetreffende operationele informatie, met een adequate vooraankondiging. Dit houdt in dat onverwijld en op niet-discriminerende basis alle wijzigingen van geplande onderhoudsperioden worden gepubliceerd en dat niet-gepland onderhoud wordt bekendgemaakt zodra de transmissiesysteembeheerders over deze informatie beschikken. Gedurende de onderhoudsperioden publiceren de transmissiesysteembeheerders regelmatig geactualiseerde informatie betreffende nadere bijzonderheden over het onderhoud, alsmede de verwachte duur en het effect ervan.

4. HET FORMAAT EN DE INHOUD VAN DE PUBLICATIE VAN TECHNISCHE INFORMATIE OVER NETTOEGANG DOOR WATERSTOFNETBEHEERDERS EN DE INFORMATIE DIE OP RELEVANTE PUNTEN MOET WORDEN GEPUBLICEERD, EN DE TIJDSHEMA'S

4.1. Het formaat van de publicatie van technische informatie over nettoegang

1. Waterstofnetbeheerders verstrekken op de volgende wijze alle informatie die netgebruikers nodig hebben om daadwerkelijk toegang te krijgen tot het in de punten 4.2 en 4.3 bedoelde net:
 - a) op een website die voor het publiek toegankelijk is, gratis en zonder dat het nodig is zich te registreren of zich anderszins bij de waterstofnetbeheerder in te schrijven;
 - b) op geregelde en voortschrijdende wijze; de frequentie waarmee de informatie wordt verstrekt hangt af van de wijzigingen die worden aangebracht en de looptijd van de dienstverlening;
 - c) op gebruiksvriendelijke wijze;
 - d) op een duidelijke, kwantificeerbare, gemakkelijk toegankelijke en niet-discriminerende wijze;
 - e) in een downloadbaar formaat, overeengekomen tussen de waterstofnetbeheerders en de regulerende instanties op basis van een advies over een geharmoniseerd formaat dat zal worden verstrekt door ACER, en dat een kwantitatieve analyse mogelijk maakt;
 - f) in consistente eenheden; de eenheid van energie-inhoud is kWh en de eenheid van volume is m³. De constante conversiefactor naar energie-inhoud moet worden gegeven. Bovenop het bovengenoemde model is ook publicatie in andere eenheden mogelijk;

- g) in de officiële taal (talen) van de lidstaat en in het Engels;
- h) alle gegevens worden vanaf [1 oktober 2025] beschikbaar gesteld op een Uniebreed, op kostenefficiënte basis door het Europees netwerk van netbeheerders voor waterstof ingericht centraal platform.

2. De waterstofnetbeheerders verstrekken tijdig en zo snel zij daarover beschikken nadere gegevens over alle feitelijke wijzigingen van de in de punten 4.2 en 4.3 bedoelde informatie.

4.2. De inhoud van de publicatie van technische informatie over nettoegang

- 1. De waterstofnetbeheerders publiceren ten minste de volgende informatie over hun systemen en diensten:
 - a) een gedetailleerde en uitvoerige beschrijving van de verschillende aangeboden diensten en de bijbehorende tarieven;
 - b) de verschillende typen transportcontracten die voor deze diensten beschikbaar zijn;
 - c) de netcodes en/of de standaardvoorwaarden waarin de rechten en verantwoordelijkheden van alle netgebruikers worden beschreven, inclusief:
 - 1) de geharmoniseerde transportcontracten en andere relevante documenten;
 - 2) indien relevant voor de toegang tot het net, voor alle relevante punten, een specificatie van relevante waterstofkwaliteitsparameters, en de aansprakelijkheid van of de conversiekosten voor de netgebruikers in het geval de waterstof buiten deze specificaties valt;
 - 3) indien relevant voor de toegang tot het systeem, voor alle relevante punten informatie betreffende de drukeisen;

- d) de geharmoniseerde procedures die worden toegepast wanneer gebruik wordt gemaakt van het waterstofnet, inclusief de definitie van kernbegrippen;
- e) in voorkomende gevallen, de flexibiliteits- en tolerantiewaarden die zonder afzonderlijke vergoeding in het transport en de andere diensten inbegrepen zijn, alsook de daar bovenop aangeboden flexibiliteit en de overeenkomstige tarieven;
- f) een gedetailleerde beschrijving van het waterstofnet van de waterstofnetbeheerder, met vermelding van de relevante interconnectiepunten daarvan, als omschreven onder punt 2, alsook de namen van de beheerders van de onderling verbonden netten of faciliteiten;
- g) de regels voor verbinding met het door de waterstofnetbeheerder geëxploiteerde net;
- h) informatie betreffende mechanismen in het geval van noodsituaties, voor zover dit de verantwoordelijkheid van de waterstofnetbeheerder betreft, zoals maatregelen die kunnen leiden tot het afsluiten van gebruikersgroepen en andere algemene aansprakelijkheidsregels die gelden voor de waterstofnetbeheerder;
- i) de door de waterstofnetbeheerders overeengekomen procedures bij interconnectiepunten die van belang zijn voor de toegang van netwerkgebruikers tot de desbetreffende waterstofnetten, met betrekking tot de interoperabiliteit van het netwerk.

2. Tot de relevante punten behoren ten minste:
- a) alle entry- en exitpunten naar en van een door een waterstofnetbeheerder beheerd waterstofnet, met uitzondering van de exitpunten die zijn verbonden met een afzonderlijke eindgebruiker, met uitzondering van de entripunten die direct verbonden zijn met een productiefaciliteit of één afzonderlijke producent binnen de Europese Unie;
 - b) alle entry- en exitpunten die de netten van een waterstofnetbeheerder verbinden;
 - c) alle punten die het netwerk van een waterstofnetbeheerder verbinden met een lng-terminal, met waterstofgasterminals, met fysieke gashubs en met opslag- en productiefaciliteiten, tenzij voor deze productiefaciliteiten een uitzondering geldt op grond van punt a);
 - d) alle punten die het net van een bepaalde waterstofnetbeheerder verbinden met de infrastructuur voor het aanbieden van ondersteunende diensten.
3. Informatie voor eindgebruikers en productiefaciliteiten, die van de omschrijving van de relevante punten in punt 2, a) uitgesloten is, wordt in samengevoegde vorm gepubliceerd en als één relevant punt beschouwd.
- 4.3. Informatie die op relevante punten moet worden gepubliceerd en de tijdschema's**
1. Op alle relevante punten publiceren de waterstofnetbeheerders de in de punten a) tot en met g) genoemde informatie voor alle diensten in numerieke vorm, voor perioden van een uur of een dag. Deze informatie en de actualisering daarvan wordt door de waterstofnetbeheerder gepubliceerd zodra deze beschikbaar is ("near real time"):

- a) de technische capaciteit voor flows in beide richtingen;
 - b) de totale gecontracteerde capaciteit in beide richtingen;
 - c) de genomineerde en gehernomineerde capaciteit in beide richtingen;
 - d) de beschikbare capaciteit in beide richtingen;
 - e) de feitelijke fysieke flows;
 - f) de geplande en feitelijke afschakeling van capaciteit;
 - g) de geplande en niet-geplande afschakeling van diensten. Geplande afschakelingen worden ten minste 42 dagen van tevoren gepubliceerd;
2. Voor alle relevante punten wordt de in punt 1, a), b), en d), bedoelde informatie ten minste 24 maanden van te voren gepubliceerd.
3. Voor alle relevante punten publiceren de waterstofnetbeheerders historische gegevens betreffende de in punt 1, a) tot en met f), bedoelde informatie, telkens voor de afgelopen vijf jaar.
4. Voor alle relevante punten publiceren de waterstofnetbeheerders de zuiverheid van de waterstof en verontreinigende stoffen, op dagbasis. Voorlopige cijfers worden uiterlijk binnen drie dagen gepubliceerd. Definitieve cijfers worden gepubliceerd binnen drie maanden na het aflopen van de desbetreffende maand.
5. Nadere bijzonderheden voor de uitvoering van de punten 4.1, 4.2 en 4.3, zoals bijzonderheden over de vorm en de inhoud van die informatie die netgebruikers nodig hebben voor doeltreffende toegang tot het netwerk, de informatie die op relevante punten moet worden gepubliceerd, en nadere bijzonderheden over de tijdschema's, worden in een overeenkomstig artikel 52 van deze verordening vastgestelde netcode bepaald.

BIJLAGE II**STANDAARD TECHNISCHE, JURIDISCHE EN FINANCIËLE REGELINGEN OVEREENKOMSTIG****ARTIKEL 13, LID 14, VAN VERORDENING (EU) 2017/1938**

Deze bijlage bevat de procedure, in de vorm van verplichte modellen, voor de uitvoering van een solidariteitsmaatregel krachtens artikel 13, die moet worden gevolgd indien de lidstaat die om solidariteit verzoekt ("de verzoekende lidstaat") en de lidstaat die verplicht is de solidariteitsmaatregel krachtens artikel 13, leden 1 en 2, te leveren ("de leverende lidstaat"), de technische, juridische en financiële regelingen overeenkomstig artikel 13, lid 10, niet zijn overeengekomen of niet hebben voltooid.

Indien er verscheidene leverende lidstaten zijn en er tussen een of meer daarvan bilaterale regelingen bestaan, [...] **prevaleren** die regelingen [...] tussen de lidstaten die ze bilateraal zijn overeengekomen. De standaardregelingen zullen alleen van toepassing zijn op de overblijvende leverende lidstaten.

Communicatie tussen de verzoekende en de leverende lidstaat geschiedt hoofdzakelijk per e-mail; indien dit niet mogelijk is, dan per telefoon of via andere beschikbare middelen, in het verzoek om solidariteit te bepalen en [...] in de ontvangstbevestiging te bevestigen.

De volgende modellen worden ingevuld per e-mail toegezonden aan de betrokken partij in de andere lidstaten (als hoofdgeadresseerde, voor actie) en aan het contactpunt van de Commissie voor gascrisisbeheer (in kopie, ter informatie).

1. Verzoek om solidariteit *(invullen in het Engels)*

Instructies:

Uiterlijk 20 uur vóór het begin van de leveringsdag op te sturen (*behoudens overmacht*).

Indien er meer leverende lidstaten zijn, wordt het verzoek om solidariteit gelijktijdig aan alle lidstaten verzonden, bij voorkeur via dezelfde e-mail.

De solidariteitsmaatregelen moeten voor de volgende gasdag in de zin van artikel 3, lid 7, van Verordening (EU) nr. 984/2013 worden aangevraagd. Indien nodig, wordt het verzoek herhaald voor extra gasdagen.

Datum: _____

Tijd: _____

1. Namens (*de verzoekende lidstaat*), verzoek ik (*de leverende lidstaat*) solidariteitsmaatregelen overeenkomstig artikel 13, lid 1, en artikel 13, lid 2, (*schrapt het laatstgenoemde indien niet van toepassing*) uit te voeren. Ik bevestig dat aan de vereisten van artikel 13, lid 3, is voldaan.

2. Korte beschrijving van de door (*de verzoekende lidstaat*) uitgevoerde maatregelen (zoals bedoeld in artikel 13, lid [...]**3**, punt c):

3. (*De verzoekende lidstaat*) zegt toe voor de solidariteitsmaatregelen een billijke en spoedige compensatie te betalen aan (*de leverende lidstaat*) overeenkomstig artikel 13, lid 8).
De compensatie wordt betaald in euro's binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur.

4. Bevoegde instantie van de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon: _____

E-mail: _____

Telefoonnummer: +_____ reservetelefoonnummer: _____

Alternatief – instant messaging: +_____

5. Bevoegde instantie van de leverende lidstaat (gelieve te bevestigen in uw ontvangstbevestiging):

Contactpersoon: _____

E-mail: _____

Telefoonnummer: +_____ reservetelefoonnummer: _____

Alternatief – instant messaging: +_____

3. Verantwoordelijke TSB in de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer + _____

4. Verantwoordelijke marktgebiedbeheerder in de verzoekende lidstaat (indien van toepassing):

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer + _____

6. In geval van vrijwillige (marktgebaseerde) solidariteitsmaatregelen worden gasleveringscontracten met marktpartijen in de leverende lidstaat afgesloten.

☐ door de verzoekende lidstaat, of

☐ door een namens de verzoekende lidstaat optredende vertegenwoordiger (onder staatsgarantie).

Naam: _____.

Contactpersoon: _____.

Telefoonnummer: + _____.

7. Technische details van het verzoek

a) Hoeveelheid benodigd gas (totaal):

_____ kWh,

waarvan

hoogcalorisch gas: _____ kWh;

laagcalorisch gas: _____ kWh.

b) leveringspunten (interconnectoren):

_____;

_____;

_____;

_____.

Er zijn beperkingen met betrekking tot de leveringspunten:

☐ Nee

☐ Ja

Indien ja, geef het precieze leveringspunt en de benodigde hoeveelheden gas aan:

Leveringspunt:

Hoeveelheid gas:

_____	_____ kWh
_____	_____ kWh
_____	_____ kWh
_____	_____ kWh

Handtekening: _____

2. Ontvangstbevestiging/verzoek om aanvullende informatie *(invullen in het Engels)*

Instructies:

Binnen 30 **minuten**[...] na ontvangst van het verzoek op te sturen.

Ter attentie van *(bevoegde instantie van de verzoekende lidstaat)*:

Namens *(de leverende lidstaat)*, bevestig ik de ontvangst van uw verzoek om solidariteitsmaatregelen overeenkomstig artikel 13, lid 1, en artikel 13, lid 2, *(schrap het laatstgenoemde indien niet van toepassing)*.

Ik bevestig / corrigeer de voor de volgende stappen te gebruiken contactgegevens:

Contactpersoon:

E-mail: _____

Telefoonnummer: +_____ reservetelefoonnummer:

Alternatief – instant messaging: +_____

(Indien het verzoek onvolledig is/fouten of omissies bevat) Na controle lijkt uw verzoek onvolledig te zijn/de volgende fouten of omissies te bevatten:

.....
.....

Gelieve ons, indien mogelijk, binnen 30 **minuten**[...] een gewijzigd verzoek met de ontbrekende/correcte gegevens te sturen.

Gedaan op (datum) om (tijdstip)

Handtekening:

3. Solidariteitsaanbieding (*invullen in het Engels*)

Instructies:

- 1) Uiterlijk 11 uur vóór het begin van de leveringsdag opsturen (*behoudens overmacht*).
- 2) De solidariteitsaanbieding omvat hoofdzakelijk gasaanbiedingen op basis van vrijwillige maatregelen ("primaire aanbiedingen"). Indien de primaire aanbiedingen niet volstaan om de in het verzoek om solidariteit vermelde hoeveelheden te dekken, omvat de solidariteitsaanbieding ook bijkomende gasaanbiedingen ("secundaire aanbiedingen"), op basis van verplichte maatregelen. Indien de primaire aanbiedingen van andere leverende lidstaten (indien van toepassing) niet volstaan om aan het verzoek om solidariteit te voldoen, is (*de bevoegde autoriteit van de leverende lidstaat*) bereid om niet-marktgebaseerde maatregelen te activeren en de ontbrekende hoeveelheden te leveren.
- 3) De compensatie overeenkomstig artikel 13, lid 8, voor solidariteitsgas op basis van vrijwillige maatregelen omvat de gasprijs (conform de overeenkomst, aanbestedingen of andere marktgebaseerde mechanismen) en de transmissiekosten naar het leveringspunt. Deze compensatie wordt rechtstreeks door de verzoekende lidstaat aan de gasleverancier(s) van de leverende partij betaald.
- 4) De (aan de leverende lidstaat te betalen) compensatie overeenkomstig artikel 13, lid 8, voor de levering van solidariteitsgas op basis van verplichte maatregelen omvat:
 - a) de gasprijs, in overstemming met de laatst beschikbare spotmarktprijs, voor de relevante gaskwaliteit, bij de transactie van de leverende lidstaat op de datum van de verstrekking van de solidariteitsmaatregel; bij verscheidene transacties op het grondgebied van de leverende lidstaat komt de prijs overeen met het rekenkundig gemiddelde van de laatst beschikbare spotmarktprijzen voor alle transacties; zonder enige transactie op het grondgebied van de leverende lidstaat komt de prijs overeen met het rekenkundig gemiddelde van de laatst beschikbare spotmarktprijzen voor alle transacties op het grondgebied van de Unie;
 - b) de compensatie die de leverende lidstaat moet betalen aan betrokken derden op basis van de toepasselijke regelgeving als gevolg van de verplichte maatregel, inclusief, indien van toepassing, toepasselijke buitengerechtelijke en gerechtelijke proceskosten; en
 - c) de transportkosten naar het leveringspunt.
- 4) De leverende lidstaat draagt het transportrisico voor het transport naar het leveringspunt.
- 5) De verzoekende lidstaat waarborgt dat de geleverde gasvolumes op het overeengekomen leveringspunt worden afgenomen. De compensatie voor de solidariteitsmaatregelen is verschuldigd, ongeacht of de overeenkomstig de overeenkomst geleverde hoeveelheid gas is afgenomen.

Datum

Tijd

Ter attentie van (*bevoegde instantie van de verzoekende lidstaat*):

1. Naar aanleiding van uw op (datum), (tijdstip) ontvangen verzoek om solidariteitsmaatregelen overeenkomstig artikel 13, lid 1, en artikel 13, lid 2, (*schrapping* het *laatstgenoemde indien niet van toepassing*). doet (*de bevoegde instantie van de leverende lidstaat*) u de volgende aanbieding(en) toekomen:

2. Informatie over de gasleverende partij

a) Gasleverancier/marktpartij die de overeenkomst ondertekent (*voor vrijwillige maatregelen/indien van toepassing*)

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: + _____

b) Overeenkomstsluitende bevoegde instantie

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: + _____

c) Verantwoordelijke TSB:

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: + _____

d) Verantwoordelijke marktgebiedbeheerder (indien van toepassing):

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer + _____

"3. Primaire aanbiedingen – op basis van vrijwillige maatregelen ("marktgebaseerd")

a) Hoeveelheid gas (totaal):

_____ kWh, waarvan

hoogcalorisch gas: _____ kWh,

laagcalorisch gas: _____ kWh.

b) Leveringstermijn:

c) Maximale transportcapaciteit:

_____ kWh/h, waarvan

vaste capaciteit: _____ kWh/h;

afschakelbare capaciteit: _____ kWh/h.

d) Leveringspunten (interconnectoren):

Leveringspunt	Vaste transportcapaciteit	Afschakelbare transportcapaciteit
---------------	---------------------------	-----------------------------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

e) Referentie capaciteitsboekingsplatform:

f) Geraamde compensatie voor de vrijwillige maatregel:

gasprijs: _____EUR:

andere kosten: _____EUR (licht toe)

g) Details betaling:

Ontvanger: _____

Bankgegevens: _____

4. Secundaire aanbiedingen – op basis van verplichte maatregelen ("niet-marktgebaseerd")

a) Hoeveelheid gas (totaal):

_____ kWh, waarvan

hoogcalorisch gas: _____ kWh,

laagcalorisch gas: _____ kWh.

b) Leveringstermijn:

c) Maximale transportcapaciteit:

_____ kWh/h, waarvan

vaste capaciteit: _____ kWh/h;

afschakelbare capaciteit: _____ kWh/h.

d) Leveringspunten (interconnectoren):

Leveringspunt	Vaste transportcapaciteit	Afschakelbare transportcapaciteit
_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h

e) Referentie capaciteitsboekingsplatform:

f) Vermoedelijke kosten verplichte maatregelen:

geraamde gasprijs per kWh: _____ EUR;

vermoedelijke transportkosten: _____ EUR;

geraamd bedrag van de compensatie aan sectoren van de economie van de leverende lidstaat die worden getroffen door een vermindering in leveringen:

_____ EUR.

g) Details betaling:

Ontvanger: _____

Bankgegevens: _____

Gedaan op (datum) om (tijdstip)

Handtekening:

4. Ontvangstbevestiging van de solidariteitsaanbieding (*invullen in het Engels*)

Instructies:

Binnen 30 **minuten** [...] na ontvangst van de solidariteitsaanbieding op te sturen.

Ter attentie van (*bevoegde instantie van de leverende lidstaat*):

Namens (*de verzoekende lidstaat*) bevestig ik de ontvangst van uw op (datum), om
(tijdstip) ontvangen solidariteitsaanbieding.

Bevoegde instantie van de verzoekende partij

Contactpersoon:

Telefoonnummer: +

Gedaan op (datum) om (tijdstip)

Handtekening:

5. Aanvaarding / afwijzing van de solidariteitsaanbiedingen op basis van vrijwillige maatregelen (*invullen in het Engels*)

Instructies:

- 1) Binnen 2 uur na ontvangst van de aanbieding op te sturen.
- 2) Indien de aanbieding volledig wordt aanvaard, worden in de aanvaarding de precieze voorwaarden van de aanbieding, zoals die van de leverende lidstaat zijn ontvangen, overgenomen. Een gedeeltelijke aanvaarding van de aanbieding kan alleen betrekking hebben op de te verstrekken hoeveelheden.

Datum Tijd

1. Namens (*de verzoekende lidstaat*), aanvaard ik de aanbieding (*volledig / gedeeltelijk*) / wijs ik de aanbieding af van (*de leverende lidstaat*) van (*datum*), (*tijdstip*) betreffende de uitvoering van solidariteitsmaatregelen overeenkomstig artikel 13, lid 1, en artikel 13, lid 2, (*schrap het laatstgenoemde indien niet van toepassing*).

2. Bevoegde instantie van de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon:

Telefoonnummer: + _____

3. Verantwoordelijke TSB in de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: + _____

4. Verantwoordelijke marktgebiedbeheerder in de verzoekende lidstaat (indien van toepassing):

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer + _____

"5. Aanvaarde primaire aanbidding(en), op basis van vrijwillige maatregelen (*neem de precieze voorwaarden van de aanvaarde primaire aanbidding(en) over*):

.....

Gedaan op (datum) om (tijdstip)

Handtekening:

6. Aanvaarding van de solidariteitsaanbiedingen op basis van verplichte maatregelen
(invullen in het Engels)

Instructies:

- 1) Binnen 3 uur na ontvangst van de solidariteitsaanbidding op te sturen.
- 2) Indien de aanbidding volledig wordt aanvaard, worden in de aanvaarding de precieze voorwaarden van de aanbidding, zoals die van de leverende lidstaat zijn ontvangen, overgenomen. Een gedeeltelijke aanvaarding van de aanbidding kan alleen betrekking hebben op de per leveringspunt te verstrekken hoeveelheden.
- 3) De aanvaarding van aanbiddingen op basis van verplichte maatregelen omvat:
 - a) een korte beschrijving van de aanbiddingen op basis van vrijwillige maatregelen die van andere leverende lidstaten zijn ontvangen; b) indien van toepassing, de redenen waarom die aanbiddingen niet zijn aanvaard (kan niet de prijs betreffen); c) een korte beschrijving van de aanbiddingen op basis van verplichte maatregelen die van andere leverende lidstaten zijn ontvangen; d) een indicatie of die aanbiddingen ook zijn aanvaard en, zo niet, de redenen voor de afwijzing ervan.
- 4) Op verzoek van een lidstaat kan de Commissie een coördinatieoproep met de verzoekende lidstaat en alle leverende lidstaten bijeenroepen. Deze oproep wordt gehouden binnen 30 **minuten**[...] na ontvangst van de aanvaarding van de solidariteitsaanbiddingen op basis van verplichte maatregelen (indien op initiatief van de Commissie) of na ontvangst van het verzoek om een coördinatieoproep door een lidstaat.

Datum Tijd

1. Namens (*de verzoekende lidstaat*), aanvaard ik de aanbidding (*volledig / gedeeltelijk*) / wijs ik de aanbidding af van (*de leverende lidstaat*) van (*datum*), (*tijdstip*) betreffende de uitvoering van solidariteitsmaatregelen overeenkomstig artikel 13, lid 1, en artikel 13, lid 2, (*schrapping het laatstgenoemde indien niet van toepassing*).

2. Bevoegde instantie van de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon:

Telefoonnummer: + _____

3. Verantwoordelijke TSB in de verzoekende lidstaat:

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: + _____

4. Verantwoordelijke marktgebiedbeheerder in de verzoekende lidstaat (indien van toepassing):

Contactpersoon: _____

Telefoonnummer + _____

5. Aanvaarde secundaire aanbidding op basis van verplichte maatregelen (*neem de precieze voorwaarden van de aanvaarde "secundaire aanbidding", zoals die van de leverende lidstaat zijn ontvangen, over*).

.....

6. Bijkomende informatie over de aanvaarding van secundaire aanbiedingen:

a) een korte beschrijving van de aanbiedingen op basis van vrijwillige maatregelen die van andere leverende lidstaten zijn ontvangen;

.....

b) zijn deze aanbiedingen aanvaard? Zo nee, licht toe:

.....

c) een korte beschrijving van de aanbiedingen op basis van verplichte maatregelen die van andere leverende lidstaten zijn ontvangen;

.....

a) zijn deze aanbiedingen aanvaard? Zo nee, licht toe:

.....

Gedaan op (datum) om (tijdstip)

Handtekening

BIJLAGE III

Ingetrokken verordening met overzicht van de opeenvolgende wijzigingen ervan

Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees
Parlement en de Raad (PB L 211 van 14.8.2009,
blz. 36)

Besluit 2010/685/EU van de Commissie (PB L 293 van
11.11.2010, blz. 67)

Besluit 2012/490/EU van de Commissie (PB L 231 van
28.8.2012, blz. 16)

Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees (alleen artikel 22)
Parlement en de Raad (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39)

Besluit (EU) 2015/715 van de Commissie (PB L 114 van
5.5.2015, blz. 9)

Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement (alleen artikel 50)
en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1)

BIJLAGE IV**CONCORDANTIETABEL**

Verordening (EU) nr. 715/2009	Deze verordening
Artikel 1, eerste alinea, aanhef	Artikel 1, eerste alinea, aanhef
Artikel 1, punt a)	Artikel 1, punt a)
Artikel 1, punt b)	-
Artikel 1, punt c)	Artikel 1, punt b)
Artikel 1, tweede, derde en vierde alinea	Artikel 1, tweede, derde en vierde alinea
Artikel 2, lid 1, inleidende zin	Artikel 2, lid 1, inleidende zin
-	Artikel 2, lid 1, punt 1
Artikel 2, lid 1, punt 1	Artikel 2, lid 1, punt 2
Artikel 2, lid 1, punt 2	Artikel 2, lid 1, punt 3
Artikel 2, lid 1, punt 3	Artikel 2, lid 1, punt 4
Artikel 2, lid 1, punt 4	Artikel 2, lid 1, punt 5
Artikel 2, lid 1, punt 5	Artikel 2, lid 1, punt 6
Artikel 2, lid 1, punt 6	Artikel 2, lid 1, punt 7
Artikel 2, lid 1, punt 7	Artikel 2, lid 1, punt 8
Artikel 2, lid 1, punt 8	Artikel 2, lid 1, punt 9

Artikel 2, lid 1, punt 9
Artikel 2, lid 1, punt 10
Artikel 2, lid 1, punt 11
Artikel 2, lid 1, punt 12
Artikel 2, lid 1, punt 13
Artikel 2, lid 1, punt 14
Artikel 2, lid 1, punt 15
Artikel 2, lid 1, punt 16
Artikel 2, lid 1, punt 17
Artikel 2, lid 1, punt 18
Artikel 2, lid 1, punt 19
Artikel 2, lid 1, punt 20
Artikel 2, lid 1, punt 21
Artikel 2, lid 1, punt 22
Artikel 2, lid 1, punt 23
Artikel 2, lid 1, punt 24
Artikel 2, lid 1, punt 25
Artikel 2, lid 1, punt 26
Artikel 2, lid 1, punt 27
Artikel 2, lid 1, punt 28
-
-

Artikel 2, lid 1, punt 10
Artikel 2, lid 1, punt 11
Artikel 2, lid 1, punt 12
Artikel 2, lid 1, punt 13
Artikel 2, lid 1, punt 14
Artikel 2, lid 1, punt 15
Artikel 2, lid 1, punt 16
Artikel 2, lid 1, punt 17
Artikel 2, lid 1, punt 18
Artikel 2, lid 1, punt 19
Artikel 2, lid 1, punt 20
Artikel 2, lid 1, punt 21
Artikel 2, lid 1, punt 22
Artikel 2, lid 1, punt 23
Artikel 2, lid 1, punt 24
Artikel 2, lid 1, punt 25
Artikel 2, lid 1, punt 26
Artikel 2, lid 1, punt 27
Artikel 2, lid 1, punt 28
Artikel 2, lid 1, punt 29
Artikel 2, lid 1, punt 30
Artikel 2, lid 1, punt 31

-	Artikel 2, lid 1, punt 32
-	Artikel 2, lid 1, punt 33
-	Artikel 2, lid 1, punt 34
-	Artikel 2, lid 1, punt 35
-	Artikel 2, lid 1, punt 36
-	Artikel 2, lid 1, punt 37
-	Artikel 2, lid 1, punt 38
Artikel 2, lid 2	Artikel 2, lid 2
-	Artikel 3
-	Artikel 4
Artikel 14	Artikel 5
Artikel 14, lid 1	Artikel 5, leden 1 en 2
-	Artikel 5, lid 3
Artikel 14, lid 3	Artikel 5, lid 4
Artikel 14, lid 2	Artikel 5, lid 5
-	Artikel 6
Artikel 15	Artikel 7
Artikel 7, leden 1 en 2	Artikel 7, leden 1 en 2
-	Artikel 7, lid 3
Artikel 7, lid 3	Artikel 7, lid 4
-	Artikel 7, lid 4, tweede alinea

Artikel 7, lid 4

Artikel 7, lid 5

-

Artikel 16

Artikel 16, leden 1, 2 en 3

-

Artikel 9, lid 4

Artikel 9, lid 5

Artikel 17

Artikel 22

Artikel 21

Artikel 3

-

Artikel 13

-

-

-

-

-

Artikel 4

Artikel 5

Artikel 7, lid 5

Artikel 7, lid 6

Artikel 8

Artikel 9

Artikel 9, leden 1, 2 en 3

Artikel 9, lid 4

-

-

Artikel 10

Artikel 11

Artikel 12

Artikel 13

Artikel 14

Artikel 15

Artikel 16

Artikel 17

Artikel 18

Artikel 19

Artikel 20

Artikel 21

Artikel 22

Artikel 5, leden 1 en 4	Artikel 22, leden 1 tot en met 4
Artikel 8	Artikel 23
Artikel 8, lid 1, lid 2 en lid 3, punt f)	Artikel 23, lid 1, lid 2 en lid 3, punt f)
-	Artikel 23, lid 3, punt g)
-	Artikel 23, lid 3, tweede alinea
Artikel 8, lid 4	Artikel 23, lid 4
-	Artikel 23, lid 4, tweede alinea
Artikel 8, lid 5 en lid 6, punt 1)	Artikel 23, lid 5 en lid 6, punt 1)
-	Artikel 23, punt 6, m)
Artikel 8, leden 7 tot en met 11	Artikel 23, leden 7 tot en met 11
Artikel 8, lid 11	Artikel 23, lid 10
Artikel 8, lid 12	Artikel 23, lid 11
Artikel 9	Artikel 24
Artikel 24	Artikel 25
Artikel 10	Artikel 26
Artikel 11	Artikel 27
Artikel 12	Artikel 28
Artikel 29	Artikel 29
-	Artikel 29, punt a)
Artikel 29, punten b) en c)	Artikel 29, punten b) en c)
Artikel 18	Artikel 30

Artikel 18, leden 1 tot en met 6

-

Artikel 19

Artikel 19, lid 1

-

Artikel 19, lid 2

Artikel 19, lid 3

Artikel 19, lid 4

Artikel 19, lid 5

-

Artikel 20

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Artikel 30, leden 1 tot en met 6

Artikel 30, lid 7

Artikel 31

Artikel 31, lid 1

Artikel 31, lid 2

Artikel 31, lid 3

Artikel 31, lid 4

Artikel 31, lid 5

Artikel 31, lid 6

Artikel 31, lid 6, tweede alinea

Artikel 32

Artikel 33

Artikel 34

Artikel 35

Artikel 36

Artikel 37

Artikel 38

Artikel 39

Artikel 40

Artikel 41

Artikel 42

Artikel 43

Artikel 44

-	Artikel 45
-	Artikel 46
-	Artikel 47
-	Artikel 48
-	Artikel 49
-	Artikel 50
-	Artikel 51
	Artikel 52
Artikel 6	Artikel 53
	Artikel 53, leden 1 tot en met 15
Artikel 6, leden 1 tot en met 12	-
-	Artikel 54
	Artikel 55
Artikel 7	Artikel 55, leden 1 tot en met 3
Artikel 7, leden 1 tot en met 4	-
Artikel 23	Artikel 56
Artikel 23, lid 1	-
-	Artikel 56, leden 1 tot en met 5
Artikel 23, leden 6 en 7	-
Artikel 25	-
Artikel 23	Artikel 57
Artikel 58, leden 1 en 2	Artikel 58, leden 1 en 2
	Artikel 58, leden 3 tot en met 7

Artikel 27	Artikel 59
-	Artikel 59, leden 1 tot en met 3
Artikel 27, leden 1 en 2	-
-	Artikel 60
Artikel 28	Artikel 61
Artikel 28, lid 1	Artikel 61, lid 1
-	Artikel 61, leden 2 en 3
Artikel 28, lid 2	-
Artikel 30	Artikel 62
Artikel 30, punt a)	-
Artikel 30, punt b)	-
Artikel 30, punt c)	-
Artikel 30, tweede alinea	-
-	Artikel 63
-	Artikel 64
-	Artikel 65
-	Artikel 66
-	Artikel 67
Artikel 31	Artikel 68
Artikel 32	Artikel 69
Bijlage I	Bijlage I
-	Bijlage II
-	Bijlage III
Bijlage III	Bijlage IV